

Uplatnenie absolventov vysokých škôl na trhu práce

Priebežná správa zo sociologického prieskumu

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Bratislava

2020

Uplatnenie absolventov vysokých škôl na trhu práce

Priebežná správa zo sociologického prieskumu

Autori publikácie: Tomáš Filčák, František Blanár

Centrum vedecko-technických informácií SR

Odbor metodiky a tvorby informácií školstva

Oddelenie VŠ

Staré grunty 52

842 44 Bratislava 4

www.cvtisr.sk

Obsah

Zoznam tabuliek	4
Zoznam grafov	4
Zoznam príloh.....	5
Použité skratky a symboly	6
Zoznam slovenských VŠ a použité skratky názvov	7
Úvod	8
1. Obsahová štruktúra a ciele sociologického prieskumu	9
1.1. Metodológia	10
1.1.1. Vzorka	10
1.1.2. Zber údajov	11
1.1.3. Miera návratnosti	11
1.1.4. Čistenie a spracovanie údajov pre ďalšie analytické činnosti	13
2. Predbežné výsledky sociologického prieskumu	14
2.1. Štúdium na vysokej škole	14
2.1.1. Pôvodné predstavy o štúdiu a jeho realizácia	14
2.1.2. Práca počas štúdia	18
2.2. Pracovné aktivity absolventov po ukončení štúdia	24
2.2.1. Práca po ukončení štúdia (prvá práca)	24
2.2.2. Aktuálna práca (súčasná).....	30
2.2.3. Práca v súčasnej dobe a pôsobenie v organizácii.....	32
2.2.3.1. Pozícia v organizácii.....	35
2.2.3.2. Veľkosť organizácie.....	36
2.2.3.3. Odvetvová štruktúra pracovných aktivít a migrácia za prácou	37
2.2.3.4. Predpoklady pre aktuálnu prácu	40
2.2.3.5. Spôsob nájdenia aktuálnej práce	43
2.2.3.6. Spokojnosť s aktuálnou prácou	43
2.2.3.7. Problémy pri hľadaní práce	43
2.2.3.8. Platové podmienky.....	45
2.2.3.9. Stabilita pracovnej pozície – obavy zo straty práce	47
2.2.3.10. Práca v zahraničí.....	48
3. Ďalšie vzdelávanie absolventov vysokých škôl.....	50
Jazykové znalosti absolventov slovenských vysokých škôl.....	52
4. Hodnotenie vzdelávania na vysokej škole.....	54
5. Priebežné závery prieskumu	56
Zdroje údajov.....	60
Prílohy.....	61

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 – Dôvod nedoručenia výzvy na vyplnenie dotazníka.....	12
Tabuľka 2 - Predstava o budúcom povolání ešte pred nástupom na vysokú školu (v %)	14
Tabuľka 3 – Prínos VŠ vo vyjasnení si budúcej uplatniteľnosti.....	15
Tabuľka 4 – Prínos VŠ vo vyjasnení si budúcej uplatniteľnosti z pohľadu odborov (v %)	15
Tabuľka 5 – Spôsoby vyučovania počas štúdia na VŠ.....	16
Tabuľka 6 – Najviac preferované spôsoby výučby podľa formy štúdia.....	17
Tabuľka 7 – Prínos VŠ štúdia pre dané oblasti	18
Tabuľka 8 – Vykonávanie práce počas štúdia vzhľadom na formu štúdia a miesto pobytu počas štúdia na VŠ (v %).....	20
Tabuľka 9 – Vykonávanie práce počas štúdia na základe formy štúdia a veku (v %).....	20
Tabuľka 10 – Financovanie životných a študijných nákladov vlastnou prácou.....	21
Tabuľka 11 – Financovanie životných a študijných nákladov rodinou	22
Tabuľka 12 – Vykonávanie pracovnej aktivity na Slovensku vzhľadom na študovaný odbor z pohľadu skupín odborov (v %).....	23
Tabuľka 13 - Vykonávanie pracovnej aktivity v zahraničí vzhľadom na študovaný odbor z pohľadu skupín odborov (v %).....	23
Tabuľka 14 – Vykonávanie nejakej pracovnej aktivity počas štúdia podľa typu VŠ.....	23
Tabuľka 15 – Čas venovaný práci počas štúdia (v %)	24
Tabuľka 16 – Doba hľadania práce podľa skupín študijných odborov (v %)	25
Tabuľka 17 - Spôsob nájdenia prvej práce	27
Tabuľka 18 – Pracovné aktivity absolventov	31
Tabuľka 19 - Súčasná práca a skupiny študijných odborov (v %).....	33
Tabuľka 20 - Pozícia v organizácii podľa skupiny odborov (v %)	35
Tabuľka 21 - Odvetvie pracovnej aktivity.....	38
Tabuľka 22 Odvetvie pracovnej aktivity podľa formy štúdia	38
Tabuľka 23 Odvetvie pracovnej aktivity podľa stupňa vzdelania.....	39
Tabuľka 24 - Miesto súčasného pracoviska absolventov	39
Tabuľka 25 - Miesto pracoviska a miesto pobytu počas štúdia na VŠ (v %).....	40
Tabuľka 26 – Spôsob nájdenia aktuálnej práce.....	43
Tabuľka 27 – Spokojnosť so súčasným zamestnaním	43
Tabuľka 28 – Ťažkosti pri hľadaní práce	44
Tabuľka 29 – Diskriminačné správanie počas hľadania práce.....	44
Tabuľka 30 – Dôvody uvažovania nad prácou v zahraničí.....	49
Tabuľka 31 – Participácia absolventov VŠ na aktivitách ďalšieho vzdelávania za 12 mesiacov.....	51
Tabuľka 32 – Deklarovaná úroveň ovládania cudzích jazykov (v %)*	53

Zoznam grafov

Graf 1 – Vykonávanie pracovnej činnosti počas štúdia.....	19
Graf 2 – Práca počas štúdia podľa formy štúdia.....	19
Graf 3 – Čas potrebný na nájdenie práce po ukončení štúdia	25
Graf 4 – Dĺžka hľadania práce podľa typu VŠ	26
Graf 5 – Dĺžka zotrvania v prvej práci po absolvovaní štúdia.....	28
Graf 6 – Doba zotrvania v prvom pôsobisku po absolvovaní štúdia z hľadiska roku ukončenia štúdia	29
Graf 7 – Vhodnosť vyštudovaného odboru pre prvú prácu	30
Graf 8 – Vykonávanie pracovnej aktivity v súčasnej dobe	31
Graf 9 - Súčasná situácia nepracujúcich respondentov	32

Graf 10 - Pracovné aktivity absolventov v súčasnej dobe	33
Graf 11 - Súčasná práca a forma štúdia.....	34
Graf 12 - Súčasná práca a typ VŠ	34
Graf 13 - Pozícia v organizácii podľa formy štúdia	35
Graf 14 - Pozícia v organizácii podľa roku ukončeného štúdia.....	36
Graf 15 - Veľkosť organizácie (podľa počtu zamestnancov) a skupiny odborov	37
Graf 16 - Veľkosť spoločnosti (podľa počtu zamestnancov) a nadobudnutý stupeň vzdelania.....	37
Graf 17 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa formy štúdia	40
Graf 18 - Stupeň vzdelania potrebný pre aktuálnu prácu udávaný absolventmi I. stupňa štúdia	41
Graf 19 - Stupeň vzdelania potrebný pre aktuálnu prácu udávaný absolventmi II. stupňa štúdia	42
Graf 20 - Stupeň vzdelania potrebný pre aktuálnu prácu udávaný absolventmi III. stupňa štúdia	42
Graf 21 – Výška hrubého mesačného príjmu	46
Graf 22 – Príjem absolventov podľa skupín odborov	47
Graf 23 – Obavy zo straty práce	47
Graf 24 – Hľadanie si nového pracovného uplatnenia	48
Graf 25 – Záujem o prácu v zahraničí	48
Graf 26 – Dostatok informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany VŠ podľa absolvovanej formy štúdia	50
Graf 27 – Dostatok informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ.....	51
Graf 28 – Súvis absolvovaného ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou/zamestnaním.....	52
Graf 29– Deklarovanie ovládania cudzieho jazyka*	52
Graf 30 – Hodnotenie vedomostí a zručností nadobudnutých na VŠ z hľadiska uplatnenia na trhu práce.....	54
Graf 31 – Hodnotenie vedomostí a zručností nadobudnutých na VŠ z hľadiska uplatnenia na trhu práce podľa formy štúdia	54
Graf 32 – Hodnotenie vedomostí a zručností nadobudnutých na VŠ z hľadiska uplatnenia na trhu práce podľa skupín odborov.....	55

Zoznam príloh

Tabuľka P 1 – Výberové súbor	61
Tabuľka P 2 – Odvetvie pracovnej aktivity podľa SK NACE	61

Použité skratky a symboly

MŠVvaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, vedy a športu Slovenskej republiky
MPSVaR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba
NACE	Klasifikácia ekonomických činností a produkcie
VŠ	Vysoké školy/vysoká škola
BA	Bratislavský kraj
BB	Banskobystrický kraj
KE	Košický kraj
NR	Nitriansky kraj
PO	Prešovský kraj
TN	Trenčiansky kraj
TT	Trnavský kraj
ZA	Žilinský kraj
ŠO	Študijný odbor
ŠP	Študijný program
I	prvý stupeň VŠ štúdia (Bc., ISCED 6)
II	druhý stupeň VŠ štúdia (Mgr., Ing., ap., ISCED 7)
III	tretí stupeň VŠ štúdia (PhD., ISCED 8)

Zoznam slovenských VŠ a použité skratky názvov

	Skratka	Úplný názov vysokej školy
Verejné vysoké školy	AU Banská Bystrica	Akadémia umení v Banskej Bystrici
	EU Bratislava	Ekonomická univerzita v Bratislave
	KU Ružomberok	Katolícka univerzita v Ružomberku
	PU Prešov	Prešovská univerzita v Prešove
	SPU Nitra	Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
	STU Bratislava	Slovenská technická univerzita v Bratislave
	TU Košice	Technická univerzita v Košiciach
	TU Zvolen	Technická univerzita vo Zvolene
	TUAD Trenčín	Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne
	TvU Trnava	Trnavská univerzita v Trnave
	UJS Komárno	Univerzita J. Selyeho
	UK Bratislava	Univerzita Komenského v Bratislave
	UKF Nitra	Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
	UMB Banská Bystrica	Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
	UPJŠ Košice	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
	UCM Trnava	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
	UVLF Košice	Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach
	VŠMU Bratislava	Vysoká škola múzických umení v Bratislave
	VŠVU Bratislava	Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave
	ŽU Žilina	Žilinská univerzita v Žiline
AM Bratislava	Akadémia médií, odborná vysoká škola mediálnej a marketingovej komunikácie v Bratislave	
Súkromné vysoké školy	BISLA Bratislava	Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií
	DTI Dubnica nad Váhom	Dubnický technologický inštitút v Dubnici nad Váhom
	HUAJA Banská Štiavnica	Hudobná a umelecká akadémia Jána Albrechta – Banská Štiavnica, s. r. o., odborná vysoká škola
	PEVŠ Bratislava	Paneurópska vysoká škola
	SEVŠ Skalica	Stredoeurópska vysoká škola v Skalici
	VŠBM Košice	Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach
	VŠEMVS Bratislava	Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave
	VŠGU Bratislava	Vysoká škola Goethe UNI Bratislava
	VŠM Trenčín	Vysoká škola manažmentu v Trenčíne
	VŠMP ISM Prešov	Vysoká škola medzinárodného podnikania ISM Slovakia v Prešove
	VŠ Danubius Sládkovičovo	Vysoká škola Danubius (predtým Vysoká škola v Sládkovičove)
	VŠZaSP Bratislava	Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave
	Štátne VŠ	AO Liptovský Mikuláš
APZ Bratislava		Akadémia Policajného zboru v Bratislave
SZU Bratislava		Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave

Úvod

Výskumná úloha zameraná na uplatniteľnosť absolventov vysokoškolského štúdia z roku 2014 a 2018 na trhu práce nadväzuje na predchádzajúce úlohy s obdobným zameraním, ktoré Centrum vedecko-technických informácií (CVTI SR), resp. do roku 2014 Ústav informácií a prognóz školstva realizoval v rokoch 2008 a 2014. Úloha si kladie za cieľ zmapovať pripravenosť absolventov pre ich aktívny pracovný život.

Predkladaná priebežná správa prináša predbežný pohľad na výsledky zistené v prvej časti úlohy v rámci prieskumu realizovanom u absolventov prvého, druhého a tretieho stupňa terciárneho vzdelávania, ktorí úspešne ukončili svoje štúdium v rokoch 2014 a 2018 v dennej alebo externej forme. Zameriava sa teda na uplatnenie absolventov slovenských vysokých škôl na trhu práce, ktorí v čase zisťovania boli rok, resp. päť rokov od ukončenia štúdia.

V priebehu roka 2020 budú vypracované podrobné finálne záverečné správy, ako aj porovnania s údajmi, ktoré boli zistené v predchádzajúcich prieskumoch v rozsahu, v akom to bude umožňovať štruktúra zozbieraných údajov.¹

¹/ V aktuálnom kole prieskumu sa výraznejšie rozšíril záber respondentov v porovnaní s predchádzajúcimi kolami, ako aj samotná štruktúra zbieraných údajov. Pre podrobnosti vid' nižšie časť správy zameranú na metodológiu a obsahové zameranie prieskumu.

1. Obsahová štruktúra a ciele sociologického prieskumu

Cieľom výskumnej úlohy je získať poznatky, ktoré prispejú:

- ✓ K efektívnejšiemu a kvalitnejšiemu využívaniu kvalifikačného potenciálu mladej vysokoškolsky vzdelanej pracovnej sily. Vysokoškolsky vzdelaná pracovná sila má v porovnaní s absolventmi stredných škôl výrazne nižší problém s uplatnením sa na trhu práce. Bežne dostupné tvrdé dáta však neobsahujú, alebo obsahujú iba vo výrazne obmedzenej miere informácie o tom, na aké pracovné pozície a za akých podmienok títo absolventi nastupujú. Projekt sa zameria na analýzu tohto aspektu a môže tak prispieť k tvorbe nástrojov, ktoré podpora lepšie a účelnejšie zužitkovanie kvalifikácie a odbornosti absolventov vysokých škôl.
- ✓ K zmapovaniu štrukturálnych disproporcií medzi ponukou mladej pracovnej sily po ukončení štúdia na vysokej škole a potrebami trhu práce. Vo všeobecnosti sa konštatuje, že medzi ponukou pracovnej sily a dopytom je na slovenskom trhu nesúlad. Zo štrukturálneho hľadiska nie je dostatok pracovných síl s určitou kvalifikačnou výbavou, zatiaľ čo úrady práce evidujú nadbytočnú pracovnú silu s kvalifikáciou, o ktorú nie je zo strany zamestnávateľov záujem. Predpokladá sa tiež, že určitý objem pracovnej sily v dôsledku nedostatočného záujmu, ale aj neadekvátnych podmienok zamestnania nezastáva pozície, pre ktoré ich škola pripravovala. Tzv. tvrdé štatistické údaje nie sú schopné túto situáciu sledovať. Deficit takýchto údajov v prípade vysokoškolsky kvalifikovanej pracovnej sily bráni hlbšiemu prieniku do problematiky štrukturálnych nezrovnalostí medzi vzdelávaním a trhom práce. Projekt sa zameria na identifikáciu problémových skupín študijných odborov z hľadiska zamestnateľnosti, a to nielen cez optiku hrozby nezamestnanosti, ale aj v spojitosti s podmienkami zamestnania a pohybu pracovnej sily s danou kvalifikáciou na trhu práce.
- ✓ K užšiemu prepojeniu obsahu terciárneho vzdelávania s potrebami ekonomiky a trhu práce. Zahrnutím hodnotiaceho aspektu zamestnávateľských subjektov vo vzťahu k absolventom vysokých škôl sa riešitelia pokúsili identifikovať požiadavky zamestnávateľov na pripravenosť vysokoškolsky vzdelaných absolventov pre zaradenie sa do pracovného procesu a preklenúť tak bariéru medzi obsahom vzdelávania a tým, čo požaduje prax.
- ✓ K lepšej pripravenosti mladých ľudí pre trh práce aj v oblasti kompetenčných zručností, najmä pokiaľ ide o rozvoj ich jazykových a komunikačných a taktiež manažérskych zručností a schopností podporujúcich podnikateľské aktivity. Moderné firmy snažiace sa presadiť aj na svetových trhoch hľadajú pracovníkov, ktorí vyhovujú nielen po stránke vysokej odbornosti, ale aj z hľadiska všeobecných zručností a schopností. Mladí vysokoškolsky vzdelaní ľudia by mali v oblasti ľudských zdrojov predstavovať tú najvyššiu kvalitu a podporiť tak konkurencieschopnosť podniku. Mala by to byť pre podnik perspektívna pracovná sila, ktorá bude cez manažérske pozície reprezentovať firmu aj navonok. Z tohto pohľadu sa od nich viac vyžaduje aj pokiaľ ide o digitálne zručnosti, ovládanie cudzích jazykov, komunikačné schopnosti, ale aj samostatnosť, tvorivý prístup, schopnosť prinášať nové myšlienky, pracovať v tíme a pod. Projekt sa snaží komplexnejšie podchytiť aj túto problematiku a analyzovať, ako rôzne vysoké školy pristupujú k formovaniu týchto zručností u študentov.

Konkrétnejšiu špecifikáciu cieľov výskumnej úlohy možno zhrnúť do nasledujúcich bodov:

- ✓ zistiť pohyb absolventov po opustení vysokej školy na trhu práce,
- ✓ analyzovať podmienky a možnosti uplatnenia kvalifikácie, ktorú na vysokej škole získali,
- ✓ zmapovať potreby a taktiež bariéry zamestnávania mladej vysokokvalifikovanej pracovnej sily,
- ✓ priniesť poznatky, ktoré by umožňovali inovovať študijné programy tak, aby zohľadňovali vývoj na trhu práce a problémy, s ktorými sú konfrontovaní absolventi pri hľadaní prvého zamestnania.

1.1. Metodológia

Zber údajov od respondentov bol realizovaný prostredníctvom dotazníkového prieskumu, pričom dotazník bol dostupný v online prostredí.

Štruktúra dotazníka bola rozčlenená na sedem tematicky ucelených obsahových častí:

1. Štúdium na vysokej škole
2. Hodnotenie štúdia
3. Práca počas štúdia
4. Práca po ukončení štúdia
5. Aktuálna pracovná situácia
6. Kvalita vzdelania a ďalšie vzdelávanie
7. Demografia a spoločensko-hodnotové názory

1.1.1. Vzorka

Ako bolo uvedené v úvode, do prieskumu boli zapojení absolventi slovenských vysokých škôl, ktorí v roku 2014 alebo 2018 úspešne ukončili denné alebo externé štúdium na niektorom zo stupňov vysokoškolského štúdia.² V rámci oboch populačných ročníkov bola vyčlenená vzorka na úrovni 33 % z celkového počtu absolventov v základnom súbore. Výber bol realizovaný náhodne tak, aby bola zachovaná proporionalita na základe nasledujúcich znakov:

1. Vysoká škola
2. Typ štúdia (denné/externé)
3. Stupeň štúdia
4. Vyštudovaný odbor na úrovni skupín odborov

² /I. stupeň (Bc.), II. stupeň (Mgr., Ing. a pod.), spojený I. a II. stupeň a III. stupeň.

Na základe stanovených kritérií bola stanovená vzorka na úrovni 39 917 respondentov, ktorým bola v druhej polovici decembra 2019 doručená výzva na participáciu na prieskume. Vyšší rozsah vzorky bol stanovený vzhľadom na skúsenosti z minulosti, ako aj odporúčania odbornej literatúry. Miera návratnosti bola predpokladaná v intervale 6 % (pesimistický variant) až 20 % (optimistický variant). Vzhľadom na fakt, že boli do prieskumu zaradené dva populačné ročníky (rok a päť rokov po ukončení vysokoškolského štúdia), ako aj potrebu analýzy získaných údajov na úrovni vyštudovanej vysokej školy, formy štúdia, stupňa štúdia a zamerania štúdia (aspoň na úrovni širších skupín odborov), bolo odhadnuté, že minimálne množstvo odpovedí od oslovených respondentov sa získa, ak bude oslovená aspoň tretina populácie absolventov vysokých škôl za prislúchajúce populačné ročníky.³

1.1.2. Zber údajov

Zber údajov bol realizovaný prostredníctvom online dotazníka. Prístup k dotazníku bol kvôli zabezpečeniu proporcionality výberovej vzorky regulovaný prostredníctvom prístupového hesla, ktoré bolo generované pre účastníkov prieskumu na úrovni ukončenej vysokej školy, čím bola zabezpečená prakticky úplná anonymita odpovedí.

Vzhľadom na neexistenciu použiteľného registra absolventov slovenských vysokých škôl, ktorý by obsahoval relevantné mailové kontakty na absolventov, boli respondenti oslovení prostredníctvom klasických listov. To bola prakticky aj jedna z najslabších častí terénnej fázy, jednak z dôvodu výrazne vyšších finančných nákladov v porovnaní s oslovením prostredníctvom mailových kontaktov (ktoré nám neboli dostupné), ako aj rizikom nižšej návratnosti, nakoľko vyplňanie prebiehalo v online prostredí. K dotazníku sa oslovení respondenti dostali buď priamym zadáním adresy, na ktorej boli dostupné údaje o zbere spolu s dotazníkom (absolvent.cvtisr.sk), alebo zosnímaním QR kódu, ktorý bol súčasťou listu s oslovením na participáciu v prieskume.

Zber údajov trval v období druhej polovice decembra 2019 až do konca februára 2020.

1.1.3. Miera návratnosti

Z celkového počtu 39 917 vybraných respondentov sa podľa spätnej väzby od doručovacej spoločnosti nepodarilo osloviť 1 828 respondentov. Najčastejším dôvodom bol „neznámy adresát“ (81,6 % prípadov) a „adresát odšťahovaný“ (11,3 %), čo súvisí s neaktualizovaným adresárom absolventov vysokých škôl. Informácia o prieskume sa teda podľa dostupných údajov nedostala k 4,6 % absolventov, ktorí boli náhodným výberom zaradení do vzorky. Konečné číslo môže byť vyššie vzhľadom na fakt, že u prevažnej väčšiny absolventov (najmä čo sa týka absolventov denného štúdia) išlo o adresu trvalého pobytu, ktorá v dobe ich štúdia zväčša korešpondovala s rodičovskou adresou a tá so zvyšujúcim sa

³/V obdobnom prieskume, ktorý bol v roku 2013 realizovaný na populačnom ročníku absolventov za rok 2010 bola oslovená polovica absolventov za daný rok ukončenia štúdia. Pri aktuálnom prieskume musela byť vzorka za populačné ročníky redukovaná, vzhľadom na zvýšenú veľkosť základného súboru. V roku 2013 boli totiž oslovení iba absolventi za jeden rok a iba za druhý stupeň terciárneho vzdelávania (Mgr., Ing. a pod.), pričom pri príprave aktuálneho prieskumu bola vznesená požiadavka na zaradenie aj prvého a tretieho stupňa a to za dva populačné ročníky.

časom od ukončenia štúdia už nemusí byť relevantná pre zastihnutie absolventa. Na druhej strane pozitívny vplyv na návratnosť a teda aj to, že sa k osloveniu dostali aj tí absolventi, ktorí už na rodičovských adresách nebývali, bolo obdobie rozposielania oslovení a to tesne pred Vianocami 2019.

Tabuľka 1 – Dôvod nedoručenia výzvy na vyplnenie dotazníka

dôvod nedoručenia oslovenia	Počet
Adresát je neznámy	1 491
Adresát odšťahovaný	207
Iné	100
Neexistujúca adresa	10
Neuvedené	8
Nedostatočná adresa	6
Adresát zomrel	4
Zásielka neprevzatá v odbernej lehote	2
Spolu	1 828

Na dotazník nejakým spôsobom reagovalo spolu 6 188 respondentov, čo predstavovalo mieru návratnosti na úrovni 16,2 %. Pod relatívne nižšiu mieru návratnosti sa podpísal aj fakt, že výzva respondentom na vyplnenie online dotazníka bola doručená klasickou poštou, čo do určitej miery môže znižovať mieru ochoty podieľať sa na prieskume, vzhľadom na vyšší počet krokov, ktoré respondent musí urobiť. Dostupnosť dotazníka pritom pre respondentov bola v čo najvyššej miere optimalizovaná (vzhľadom na technické možnosti) a to použitím špeciálnej subdomény pre dotazník (absolvent.cvtisr.sk), ako aj využitím QR kódu pre priamy vstup do dotazníka prostredníctvom mobilných zariadení.

V rámci celkového počtu 6 188 dotazníkov sú započítané aj prázdne a neúplné dotazníky, ktoré sa vzhľadom na rozsah vyplnených údajov nedali použiť pre ďalšiu analytickú prácu. Po vyčistení databázy bolo vyhodnotených ako použiteľných pre štatistické a analytické spracovanie 4 664 dotazníkov, čo predstavovalo 75 % z celkového počtu reakcií a 12,2 % z celkového počtu oslovených respondentov.

V obdobnom prieskume, ktorý realizoval Ústav informácií a prognóz školstva v roku 2013 na vzorke absolventov vysokých škôl za rok 2010 bola celková miera návratnosti na úrovni 19 % (po započítaní aj nevyplnených a neúplných dotazníkov, po ich vyčistení bola miera návratnosti približne na úrovni 17 %). Pod mierne vyššiu mieru návratnosti v predchádzajúcom kole sa mohlo podpísať viacero faktorov, ako vyššia kompaktnosť vzorky (iba absolventi II. stupňa za jeden rok), kratšia doba od ukončenia štúdia (2-3 roky od ukončenia štúdia) ako aj jednoduchší a kratší dotazník, nakoľko pri konštrukcii aktuálneho dotazníka sa prihliadalo k viacerým požiadavkám a trendom vyplývajúcich z plánovaných a prebiehajúcich zisťovaní na európskej úrovni.⁴

Pre porovnanie v šiestom kole medzinárodného prieskumu sociálnych a ekonomických podmienok života študentov vysokých škôl (2016 až 2018), ktorého sa zúčastnila väčšina európskych krajín bola priemerná miera návratnosti u prieskumov realizovaných online formou na úrovni 15,6 %, pričom mediánová hodnota návratnosti bola na úrovni 11 %. V prípade tejto skupiny pritom išlo o respondentov, na ktorých existovali priame a aktuálne kontakty, čím bol predpoklad, že miera návratnosti bude vyššia, než v prípade absolventov.

⁴ /Konkrétne na žiadosť zadávateľa bolo prihladené k prieskumu Eurograduate, ktorého pilotná fáza prebiehala v roku 2019 a v čase terénnej fázy nášho národného prieskumu mala byť zverejnená záverečná správa, ktorá zatiaľ nie je dostupná ani v čase písania tejto správy (prvý polrok 2020).

V tomto kontexte dosiahnutá miera návratnosti nepredstavuje výraznejšiu odchýlku od bežne dosahovaných v obdobných prieskumoch, čo však v žiadnom prípade neznamená, že sa môžeme uspokojiť s aktuálnymi úrovňami návratnosti.

Do budúcnosti bude potrebné zvážiť možnosti aktualizácie adries absolventov a najmä zabezpečiť dostupnosť aktuálnych mailových kontaktov, ktoré by mohli vo výraznej miere zvýšiť možnosti aj opakovaného kontaktovania respondentov z radov absolventov, čo by mohlo mať pozitívny vplyv na návratnosť. Druhým a vôbec nie menej závažným faktorom, ktorý sa popri nižšej návratnosti výrazne prejavuje pri využití aktuálnych možností kontaktovania respondentov z radov absolventov vysokých škôl je výrazná finančná náročnosť takehoto spôsobu oslovenia respondentov, ktorá by bola pri mailovom oslovovaní úplne zredukovaná, čím by sa otvorili možnosti aj pre podporné nástroje na zvýšenie návratnosti, ako sú personalizované oslovenia a pripomienky na participáciu na prieskume, s ktorými sa v aktuálnom zbere nerátalo z dôvodu dodatočného navyšovania výdavkov.

1.1.4. Čistenie a spracovanie údajov pre ďalšie analytické činnosti

V mesiacoch február-marec 2020 prebehli činnosti zamerané na čistenie databázy odpovedí, s cieľom zabezpečiť bázu údajov použiteľnú pre ďalšie analytické spracovanie. Boli stanovené základné kritériá, na základe ktorých bola posudzovaná použiteľnosť jednotlivých dotazníkov pre ďalšie spracovanie. Išlo v princípe o dostupnosť/absenciu nasledujúcich údajov:

1. Rok ukončenia vysokej školy
2. Stupeň štúdia
3. Typ štúdia
4. Pohlavie
5. Situácie na trhu práce po ukončení štúdia

Pre ponechanie dotazníka v databáze bolo podstatné, aby bol vyplnený (aspoň) jeden z prvých štyroch údajov v kombinácii s piatym ukazovateľom.⁵ Po realizácii uvedených úkonov ostalo v databáze celkovo 4 664 záznamov za jedinečných respondentov.

⁵ /Situácia na trhu práce po ukončení štúdia bola stanovená ako referenčný ukazovateľ vzhľadom na ciele zisťovania, ako aj fakt, že respondenti, ktorí neodpovedali na danú otázku neposkytli informácie ani k ostatným kľúčovým indikátorom.

2. Predbežné výsledky sociologického prieskumu

V správe sú zahrnuté iba vybrané indikátory, ktoré majú ilustrovať základné zistenia prieskumu. Ďalšie indikátory spolu s podrobnejšou analýzou budú prezentované v podrobnejších analytických výstupoch, ktoré budú vypracované v nasledujúcom období.

2.1. Štúdium na vysokej škole

Úvodná séria otázok bola zameraná na informácie o absolvovanej vysokej škole, forme štúdia, stupňa, absolvovaného odboru a pod. V rámci predkladanej správy je použité triedenie podľa formy a stupňa absolvovaného štúdia a v relevantných prípadoch aj podľa skupín študijných odborov. Analýza na úrovni konkrétnych vysokých škôl bude realizovaná (v prípadoch, kde to bude možné) v rámci nasledujúcich parciálnych výstupov.

2.1.1. Pôvodné predstavy o štúdiu a jeho realizácia

V prieskume nás zaujímalo, ako respondenti s odstupom času (pri spätnom pohľade) hodnotili svoje štúdium na vysokej škole. Avšak, najskôr sme zisťovali či mali respondenti predstavu o svojom budúcom povolání, teda ešte pred nástupom na vysokú školu.

Respondenti vyjadrovali svoj názor na škále od 1 (jasná predstava o budúcom povolání) po 5 (nevyjasnená predstava o budúcom povolání).

Podľa výsledkov mala viac ako tretina (36,5 %) externých absolventov veľmi jasnú predstavu o tom, kde sa chce uplatniť po ukončení štúdia, rovnako odpovedalo iba 15,4 % denných respondentov. Viac respondentov dennej formy štúdia (29,3 %) odpovedalo, že pred nástupom na vysokú školu nemali vyjasnenú predstavu o tom, aké bude ich povolanie po absolvovaní štúdia, v porovnaní s externistami (16,1 %).

Tabuľka 2 - Predstava o budúcom povolání ešte pred nástupom na vysokú školu (v %)

	Denný	Externý
1	15,4	36,5
2	24,5	20,5
3	30,7	27,0
4	18,6	8,4
5	10,7	7,7

Z pohľadu študijných odborov sme zaznamenali mierne rozdiely, prezentovať budeme iba tie najvýraznejšie. Jasnou predstavou o budúcom povolání pred štúdiom na vysokej škole disponovali najviac absolventi zdravotníctva (61,0 %) a vied a náuk o kultúre a umení (54,6 %). Naopak, najmenej jasnú predstavu (resp. žiadnu) o budúcom uplatnení mali absolventi prírodných a spoločenských vied, uviedlo to 38,7 % a 28,4 % respondentov.

Súčasťou zisťovaní bol aj názor absolventov na skutočnosť, či vysoká škola dopomohla k vyjasneniu si predstavy o ich budúcom uplatnení. Respondenti mali možnosť vyjadriť svoj pohľad na 5-stupňovej škále, pričom hodnota 1 znamenala úplný súhlas a 5 úplný nesúhlas.

Zistili sme, že takmer dvom tretinám (63,7 %) respondentov pomohla vysoká škola vyjasniť si predstavu o ich budúcom povolání po absolvovaní štúdia. Naproti tomu iba malému počtu (17,5 %) respondentov vysoká škola vôbec nepomohla v nasmerovaní do budúceho povolania po skončení štúdia. Približne rovnaký počet (18,8%) respondentov zvolilo neutrálnu odpoveď, vysoká škola rovnako pomohla ako nepomohla vyjasniť im predstavu o budúcom povolání.

Tabuľka 3 – Prínos VŠ vo vyjasnení si budúcej uplatniteľnosti

Vyjasnenie predstavy o budúcom povolání po štúdiu	%
1. VŠ mi úplne pomohla	34,7
2. VŠ mi skôr pomohla	29,0
3. VŠ mi ani nepomohla ani pomohla	18,8
4. VŠ mi skôr nepomohla	9,9
5. VŠ mi vôbec nepomohla	7,6
Spolu	100,0

Z hľadiska skupiny študijných odborov mala vysoká škola najväčší prínos pre vyjasnenie si predstavy o budúcom povolání pre absolventov odborov zdravotníctva (72,8 %), technických vied a náuk (71,3 %) a vied a náuk o kultúre a umení (64,8 %). V najnižšej miere pomohla vysoká škola vyjasniť si predstavu o budúcom povolání absolventom poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied (50,9 %) a vojenských a bezpečnostných vied a náuk (53 %). Z uvedeného vyplýva, že štúdium na vysokej škole malo väčšinou prospešný efekt (v niektorých prípadoch viac, v iných menej) na budúcu uplatniteľnosť absolventov.

Tabuľka 4 – Prínos VŠ vo vyjasnení si budúcej uplatniteľnosti z pohľadu odborov (v %)

	prírodné vedy	technické vedy a náuky	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy	zdravotníctvo	spoločenské vedy, náuky a služby	vedy a náuky o kultúre a umení	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky
1. VŠ mi úplne pomohla	32,6	42,0	35,1	46,4	30,4	32,4	26,5
2. VŠ mi skôr pomohla	30,3	29,3	15,8	26,4	29,4	32,4	26,5
3. VŠ mi ani nepomohla ani pomohla	16,8	15,9	26,3	16,0	21,0	11,8	14,7
4. VŠ mi skôr nepomohla	12,8	6,7	10,5	7,2	11,0	8,8	20,6
5. VŠ mi vôbec nepomohla	7,6	6,1	12,3	4,0	8,2	14,7	11,8
Spolu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Z pohľadu formy štúdia pomohlo absolvovanie štúdia vyjasniť si predstavu o budúcom povolání viac respondentom denného (64,7 %) ako externého (57,7 %) štúdia. Avšak tieto údaje môžu byť ovplyvnené tým, že externisti pravdepodobne počas štúdia už pracujú, teda už disponujú predstavou o ich uplatnení po absolvovaní štúdia. Iné významné rozdiely neboli zaznamenané.

Absolvovanie štúdia a následné vyjasnenie si predstavy o budúcom povolání najvýraznejšie pomohlo absolventom štátnych vysokých škôl, uviedlo to 70,8 % opýtaných. Ďalej nasledovali respondenti verejných vysokých škôl (64 %) a súkromných vysokých škôl (62,1 %).

Neboli zaznamenané významné rozdiely medzi respondentmi vzhľadom na rok ukončenia štúdia.

V súvislosti s absolvovaným štúdiom nás zaujímalo, ako prebiehala výučba na vysokej škole a ako hodnotia respondenti užitočnosť štúdia na vysokej škole vo vybraných oblastiach. Hodnotenie prebiehalo na 5 stupňovej škále, pričom 1 znamenalo úplný súhlas s danou možnosťou (stimulom) a 5 úplný nesúhlas.

Pre lepšiu ilustráciu vyjadrených hodnotení respondentov budeme prezentovať získané informácie v podobe priemerov zobrazených v tabuľke. Uvedené hodnoty sa pohybujú na úrovni od 1 do 5, pričom čím je hodnota bližšia k 1, tým má daný stimul pre respondentov väčšiu vážnosť, a naopak, čím je hodnota bližšia k 5, tým má daný stimul pre respondentov menší význam. Umožní nám to zistiť, aký význam respondenti pripisujú daným stimulom, a tiež nám to umožní porovnávať jednotlivé stimuly medzi sebou.

Ako ukazuje tabuľka 5 vzdelávací proces na vysokej škole najčastejšie prebiehal prostredníctvom samoštúdia (hodnota 1,92), nasledujú prednášky (2,06), prezentácie študentov (2,22), písomné úlohy (2,26) a skupinová práca (2,73). Najmenej podporovanou formou výučby podľa prieskumu boli stáže (3,90) a participácia na výskumných projektoch (3,68).

Tabuľka 5 – Spôsoby vyučovania počas štúdia na VŠ

	Hodnoty (priemer)
prednášky	2,06
skupinová práca	2,73
participácia na výskumných projektoch	3,68
stáže	3,90
projektové učenie a učenie založené na riešení problémov	2,89
písomné úlohy	2,26
prezentácie študentov (ústne)	2,22
e-learning	3,41
samoštúdium	1,92

Keďže neboli zistené markantné rozdiely v spôsobe vyučovania a skupinami odborov uvedieme iba v krátkosti skupiny odborov k najviac uplatňovanému spôsobu výučby podľa najlepšie dosiahnutého skóre (najbližšie k 1). Prednášky sa najviac využívali v skupine odborov prírodných vied (1,86). Skupinová práca v odbore vedy a náuky o kultúre a umení (2,38). Písomné úlohy sa ako spôsoby výučby najviac využíval v prírodných vedách (2,19). Prezentácie študentov v skupine odborov vedy a náuky o kultúre a umení (1,73). Samoštúdium sa najviac využívalo v odbore zdravotníctvo (1,65).

Podľa typu vysokej školy boli najväčšie rozdiely v spôsobe výučby zaznamenané medzi verejnými vysokými školami a súkromnými vysokými školami v používaní prednášok a skupinovej práce. Na súkromných vysokých školách sa väčší dôraz kládol na prednášky 1,65 (oproti verejným VŠ – 2,10). Rovnako sa na súkromných vysokých školách (2,43) kládol väčší dôraz na spôsob výučby skupinovú prácou ako na verejných vysokých školách (2,74) (a tiež aj štátnych VŠ – 3,23).

Z prieskumu vyplýva, že existujú rozdiely v spôsobe výučby a forme štúdia (pozri tabuľku 6). Na úvod je potrebné uviesť, že niektoré spôsoby výučby sú viac charakteristické pre externých ako pre denných študentov, vychádza to z podstaty daného štúdia. V prípade absolventov externej formy štúdia bol väčší dôraz kladený na tieto spôsoby výučby: samoštúdium (1,62), prednášky (1,70) a písomné úlohy (2,15). Pri absolventoch dennej formy štúdia to boli samoštúdium (1,97), prednášky (2,13) a prezentácie študentov (2,17).

Hoci môžeme pozorovať podobnosti (v prvých dvoch spôsoboch) pri externých aj denných absolventoch, je potrebné zdôrazniť významné rozdiely v týchto postupoch výučby. V externej forme štúdia bol podľa zistených informácií kladený výrazne väčší dôraz tak na samoštúdium, ako aj na prednášky. Je to pochopiteľné, keďže externí študenti navštevujú vzdelávaciu inštitúciu menej často, čím vzniká potreba samostatného vzdelávania doma (samoštúdia). Dôvodom, prečo absolventi externej formy štúdia uvádzajú, že bol kladený veľký dôraz aj na prednášky, môže byť to, že externí študenti navštevovali vysokú školu iba sporadicky, ale prednášky mohli prebiehať intenzívnejšie (celý deň – od rána do večera). Nepravidelné navštevovanie školy vysvetľuje aj ďalšie preferované postupy výučby – písomné úlohy (externí) a prezentácie študentov (denní).

Tabuľka 6 – Najviac preferované spôsoby výučby podľa formy štúdia

	Denná forma	Externá forma
prednášky	2,13	1,70
skupinová práca	2,73	2,73
participácia na výskumných projektoch	3,68	3,71
stáže	3,84	4,23
projektové učenie a učenie založené na riešení problémov	2,87	3,0
písomné úlohy	2,28	2,15
prezentácie študentov (ústne)	2,17	2,50
e-learning	3,42	3,34
samoštúdium	1,97	1,62

Menšie rozdiely boli pozorované aj pri spôsobe výučby a rokom ukončeného štúdia. Respondenti, ktorí ukončili vysokoškolské štúdium v roku 2014 uviedli, že sa najväčší dôraz pri vzdelávaní kládol na samoštúdium (1,94), prednášky (1,98) a písomné úlohy (2,31).

Absolventi z roku 2018 uviedli, že sa najväčší dôraz kládol na vzdelávacie postupy samoštúdiu (1,90), prednášky (2,11) a prezentácie študentov (2,13). Môžeme pozorovať trend mierneho ústupu „klasických“ učebných metód (ako napr. prednášky) oproti roku 2018. Naproti tomu absolventi z roku 2018 častejšie využívali spôsoby výučby (oproti absolventom z roku 2014), učenie založené na riešení problémov, prezentácie študentov a e-learning.

Môžeme konštatovať, že na slovenských vysokých školách je ešte vždy kladený dôraz na „klasické“ spôsoby výučby. Niektoré spôsoby výučby ako napr. písomné úlohy sa dnes už javia ako zastarané. Naproti tomu inovatívne metódy výučby, ako napríklad učenie sa v praxi, učenie založené na riešení problémov a pod. prenikajú do učebného procesu iba veľmi pomaly.

Respondenti boli ďalej požiadaní, aby určili prínos vysokoškolského štúdia vo vybraných oblastiach. V tabuľke 7 sú zobrazené stimuly, ktoré boli predložené respondentom a zoradené sú podľa významnosti, ktorú im respondenti prisúdili (čím je hodnota bližšia k 1, tým je stimul významnejší). Štúdiom na vysokej škole bolo pre absolventov najviac užitočné z pohľadu osobného rozvoja (hodnota 2,14), ďalšieho vzdelávania (2,17), budúcej kariéry (2,30), budovania sociálnych kontaktov (2,44) a súčasnej práce (2,45). Štúdium bolo pre respondentov najmenej prínosné v oblastiach rozvoj podnikateľských zručností (3,64) a rozvoj pokročilých IT zručností (3,58). Uvedené dáta poukazujú na to, že ukončený študijný program bol v celku pre absolventov užitočný, a to aj pre vykonávanú súčasnú prácu a budúcu kariéru.

Tabuľka 7 – Prínos VŠ štúdia pre dané oblasti

	Hodnoty (priemer)
Osobný rozvoj	2,14
Ďalšie vzdelávanie	2,17
Budúcu kariéru	2,30
Budovanie sociálnych kontaktov	2,44
Vykonávanie Vašich súčasných (pracovných) úloh	2,45
Rozvoj sociálnych zručností	2,54
Rozvoj pokročilých zručností v oblasti gramotnosti	2,62
Rozvoj vodcovských zručností	3,14
Rozvoj pokročilých odborných matematických zručností	3,28
Zvýšenie záujmu o politiku a podieľanie sa na politickom živote	3,57
Rozvoj pokročilých zručností v oblasti IT (napr. programovanie)	3,58
Rozvoj podnikateľských zručností	3,64

Nakoľko bola hlavnou témou prieskumu uplatniteľnosť absolventov, ďalej sa budeme zaoberať primárne užitočnosťou štúdia na budúcu kariéru respondentov.

Zaujímavým zistením je, že najväčší prínos študijného programu na budúcu kariéru z pohľadu skupín odborov bol zaznamenaný pri respondentoch zdravotníctva (1,85). To naznačuje, že títo respondenti si zvolil adekvátnu školu, ktorá im dopomohla uplatniť sa v praxi. Najhoršie hodnotenie užitočnosť vyštudovaného programu spomedzi všetkých skupín odborov bolo pri absolventoch prírodných vied (2,55).

Z pohľadu roku ukončenia štúdia mierne lepšie hodnotili prospešnosť zvoleného študijného odboru pre budúcu kariéru respondenti končiaci v roku 2018 (2,18) ako tí, čo ukončili štúdium v roku 2014 (2,41). To môže ukazovať na čiastočne lepšiu uplatniteľnosť vysokoškolských absolventov a mierne lepšie podmienky na trhu práce v roku 2018 ako v roku 2014.

Výrazné rozdiely v hodnotení užitočnosti študijného programu podľa typu vysokej školy a formy štúdia neboli zistené.

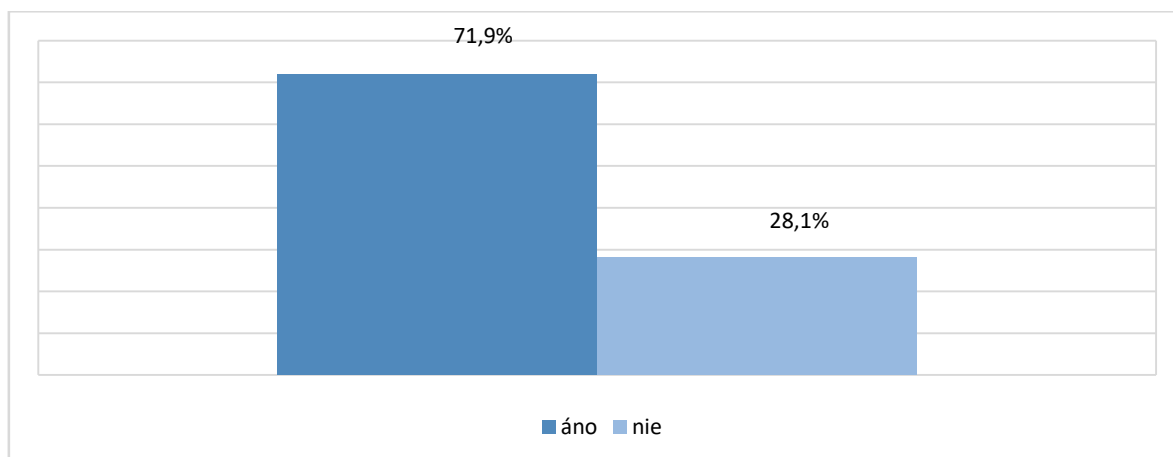
2.1.2. Práca počas štúdia

V súčasnosti je celkom bežným javom, ak študent vysokej školy počas štúdia aj pracuje. Dôvody na to môžu byť rôzne, od potreby financovania študijných a životných nákladov, cez financovanie svojich záľub a voľnočasových aktivít, až po potrebu získať pracovné skúsenosti (prax) pre lepšie budúce uplatnenie.

Respondenti mali možnosť vyjadriť sa, či počas štúdia vykonávali nejakú pracovnú aktivitu. Ak pracovali, tak o akú prácu išlo a koľko mesiacov danej práci venovali celkovo.

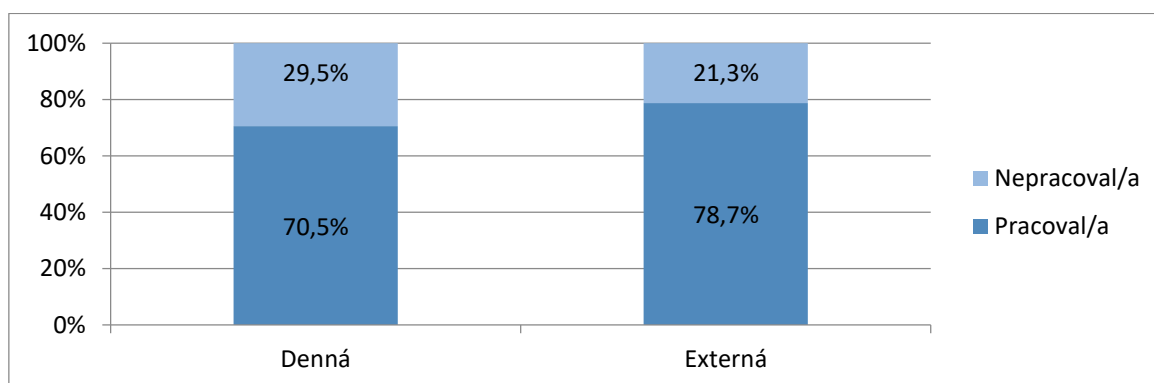
Zistenia z prieskumu ukazujú, že počas štúdia vykonávalo nejakú pracovnú aktivitu až 72% respondentov. Približne 28% respondentov sa počas štúdia nevenovalo žiadnej pracovnej aktivite.

Graf 1 – Vykonávanie pracovnej činnosti počas štúdia

Je potrebné uviesť, že pre niektorých študentov bola práca počas štúdia obvyklejšia ako pre iných. Ako uvádza graf 2 respondenti študujúci v externej forme štúdia (78,7 %) pracovali častejšie ako respondenti dennej formy štúdia (70,5 %). Tento stav sa dal očakávať, nakoľko väčšina externých študentov primárne pracuje a popri tom študuje, naproti tomu čo denní študenti primárne študujú a popri štúdiu aj pracujú.

Graf 2 – Práca počas štúdia podľa formy štúdia

Avšak pri bližšom pohľade na vykonávanie pracovnej aktivity počas štúdia je prekvapujúci iba malý rozdiel medzi absolventmi denného a externého štúdia. Preto sa budeme snažiť zachytiť a popísať faktory, ktoré mohli motivovať denných študentov k intenzívnejšej pracovnej aktivite a naopak externých študentov pracovať počas štúdia v relatívne nižšej miere. Pozornosť zameriame na respondentov, ktorí počas štúdia vykonávali nejakú pracovnú činnosť, z toho dôvodu nebudú súhrnné počty v tabuľkách dosahovať 100 %.

Predpokladali sme, že významným dôvodom, prečo sa denní študenti zapájali do pracovného procesu už počas štúdia, bolo financovanie vysokých životných nákladov (napr. bývanie). Preto nás zaujímalo aj miesto pobytu absolventov počas štúdia na vysokej škole, ceny služieb sú prirodzene vyššie v hospodársky silných oblastiach - veľkých mestách.

Podľa očakávaní bolo najviac respondentov sústredených počas štúdia v Bratislave (24,3 % denných a 16,6 % externých absolventov). Vyššia hustota absolventov bola tiež zaznamenaná v regiónoch s väčšími mestami Košický kraj (9,4 % denní a 9 % externí), Trnavský kraj (7,9 % denní aj externí), Nitriansky kraj (7,4 % denní a 8,6 % externí) a Žilinský kraj (7,3 % denní a 10,3 % externí).

Vyššia koncentrácia respondentov v okolí veľkých miest môže čiastočne vysvetľovať ich väčšie zapájanie sa do pracovných činností počas štúdia. Pre komplexnejšie vysvetlenie si budeme všímať odpovede respondentov v otázke financovania životných a študijných nákladov vlastnou prácou.

Tabuľka 8 – Vykonávanie práce počas štúdia vzhľadom na formu štúdia a miesto pobytu počas štúdia na VŠ (v %)

	Pracujúci počas štúdia	
	Denná forma	Externá forma
Bratislava	24,3	16,6
Bratislavský kraj	2,0	2,2
Trnavský kraj	7,9	7,9
Trenčiansky kraj	1,6	6,1
Nitriansky kraj	7,4	8,6
Žilinský kraj	7,3	10,3
Banskobystrický kraj	5,6	8,3
Prešovský kraj	4,6	8,7
Košický kraj	9,4	9,0
Zahraničie	0,2	1,0

* Súčet hodnôt v tabuľke nedosahuje 100 %, pretože sú uvedení iba pracujúci respondenti.

Analýza vekovej štruktúry absolventov denného a externého štúdia ukázala, že z denných absolventov vykonávalo prácu najviac respondentov vo veku 22 až 25 rokov (skoro 55 %), v prípade externých absolventov pracovalo najviac respondentov vo veku 30 a viac rokov (51,3 %). Na základe údajov (veku) sa dá povedať, že absolventi externej formy štúdia síce navštevovali vzdelávaciu inštitúciu, ale pritom disponovali plnohodnotným zamestnaním. Na druhej strane absolventi dennej formy štúdia boli viac zaťažení študijnými povinnosťami (vzhľadom na vek), a tak je otázna ich pracovná intenzita (v porovnaní s externistami). Pre lepšie pochopenie dôležitosti vykonávaných pracovných aktivít budeme sledovať prínos práce pre financovanie životných a študijných nákladov počas štúdia.

Tabuľka 9 – Vykonávanie práce počas štúdia na základe formy štúdia a veku (v %)

	Pracujúci počas štúdia	
	Denná forma	Externá forma
17 alebo mladší	0,2	0,5
18-19	0,1	0,0
20-21	1,1	0,0
22-23	14,5	2,1
24-25	40,4	8,2
26-29	12,5	15,9
30 rokov a viac	2,2	51,3

* Súčet hodnôt v tabuľke nedosahuje 100 %, pretože sú uvedený iba pracujúci respondenti.

Na základe získaných údajov môžeme konštatovať, že sme zaznamenali rozdiely vo financovaní životných a študijných potrieb vlastnou prácou medzi dennými a externými respondentmi. Absolventi dennej formy štúdia dokázali uspokojiť vlastnou prácou iba menšiu časť svojich nákladov, najviac sa podieľali na financovaní 10 % až 30 % svojich celkových nákladov, uviedlo to takmer 44 % absolventov (pracujúcich počas štúdia).

Absolventi externej formy štúdia sa vlastnou prácou podieľali na financovaní svojich životných a študijných nákladov vo väčšej miere, až 43,0 % respondentov uviedlo, že si vlastnou prácou platia 10 % svojich nákladov.

Tabuľka 10 – Financovanie životných a študijných nákladov vlastnou prácou

Podiel na financovaní životných a študijných nákladov (v %)	Pracujúci počas štúdia (v %)	
	Denná forma	Externá forma
0 %	2,9	1,5
10 %	16,6	3,8
20 %	16,2	3,9
30 %	11,0	2,7
40 %	6,2	2,0
50 %	8,7	9,9
60 %	2,8	1,1
70 %	3,0	3,1
80 %	3,3	4,6
90 %	1,7	3,8
100 %	1,7	43,0

* Súčet hodnôt v tabuľke nedosahuje 100 %, pretože sú uvedené iba pracujúci respondenti.

Napriek skorším zisteniam (vysoká miera denných absolventov zapojených do pracovného procesu počas štúdia), môžeme pozorovať, že vykonávaná práca respondentov denného štúdia má skôr charakter doplnkového financovania životných nákladov, zatiaľ čo v prípade externých študentov má práca postavenie hlavného zdroju príjmov na zabezpečenie životných potrieb. Aby sme si potvrdili toto tvrdenie, budeme sledovať to, do akej miery sa rodina podieľala na financovaní životných a študijných nákladov respondentov.

Výsledky ukazujú, že absolventi denného štúdia (68,7 %), ktorí počas štúdia pracovali, boli vo väčšej miere finančne podporovaní rodinou ako externisti (skoro 45 %) pracujúci počas štúdia. Podpora od rodiny absolventov dennej formy štúdia najčastejšie dosahovala 70 % až 90 % životných a študijných nákladov, uviedlo to 31,5 % respondentov. V prípade absolventov externej formy štúdia bolo zistené, že takmer tretina (32,5 %) respondentov nebola v žiadnej miere finančne podporovaná rodinou. Najviac respondentov externého štúdia (12,6 %) sa vyjadrilo, že asi 50 % ich životných a študijných nákladov bolo financovaných rodinou.

Napriek rôznej podpore od rodiny z pohľadu formy štúdia, môžeme povedať, že tento zdroj financovania životných a študijných nákladov bol pre respondentov v čase štúdia na vysokej škole veľmi dôležitý.

Tabuľka 11 – Financovanie životných a študijných nákladov rodinou

Podiel na financovaní životných a študijných nákladov (v %)	Pracujúci počas štúdia (v %)	
	Denná forma	Externá forma
0 %	1,9	32,5
10 %	4,0	6,7
20 %	4,2	3,4
30 %	4,7	4,3
40 %	3,2	1,4
50 %	9,1	12,6
60 %	5,0	1,6
70 %	9,2	3,6
80 %	13,0	4,4
90 %	9,3	3,2
100 %	6,9	3,7

* Súčet hodnôt v tabuľke nedosahuje 100 %, pretože sú uvedené iba pracujúci respondenti.

Tieto zistenia poukazujú na to, že hoci počas štúdia vykonávalo pracovnú aktivitu 78,7 % absolventov externej a 70,5 % absolventov dennej formy štúdia, tak práca (a jej výsledok – finančné prostriedky) bola omnoho prínosnejšia pre respondentov externého štúdia, nakoľko si práve touto aktivitou úplne financovala (viac ako polovica externistov pracujúcich počas štúdia) svoje celkové náklady. Avšak, treba poznamenať, že externisti nepracovali v príliš vysokej miere, dôvodom bude nepochybne aspoň čiastočná podpora od rodiny. Práve podpora rodiny bola nezanedbateľným zdrojom financovania životných a študijných nákladov, a to hlavne pre respondentov dennej formy štúdia. Prezentované zistenia potvrdzujú, že denní absolventi sa skôr zúčastňovali pracovného procesu počas štúdia s cieľom získať finančné prostriedky kvôli privyrobeniu si, financovaniu záľub, prípadne voľnočasových aktivít, ako kvôli financovaniu svojich životných a študijných nákladov.

Dôležitým zistením bolo, či vykonávaná práca počas štúdia súvisela alebo nesúvisela so študijným odborom respondentov. Zistenia naznačujú, že takmer polovica respondentov (48,8 %) počas štúdia pracovala v študovanom odbore. Menej respondentov uviedlo (42,0 %), že počas štúdia vykonávali pracovnú aktivitu, ktorá súvisela so študovaným odborom iba čiastočne. Najviac respondentov, až 60,0 % uviedlo, že počas štúdia na vysokej škole pracovalo v odbore, ktorý vôbec nesúvisel s ich štúdiom.

Z pohľadu skupín odborov (tabuľka 12), najčastejšie vo svojom odbore pracovali absolventi vied a náuk o kultúre a umení (65,3 %), nasledovali absolventi technických vied a náuk (57,7 %) a spoločenských vied, náuk a služieb (47,2 %). Prácu, ktorá nesúvisela so študovaným odborom najčastejšie uvádzali absolventi vojenských a bezpečnostných vied a náuk (69,0 %). Nasledovali respondenti odborov prírodných vied (64,3 %), spoločenských vied, náuk a služieb (62,2 %) a zdravotníctva (59,1 %).

Môžeme konštatovať, že naprieč všetkými skupinami odborov respondenti vykonávali vo veľkej miere (priemerne to uviedlo 72 % respondentov) počas štúdia nejaké pracovné aktivity, či už to bola práca, ktorá súvisela, čiastočne súvisela alebo vôbec nesúvisela so študovaným odborom.

Tabuľka 12 – Vykonávanie pracovnej aktivity na Slovensku vzhľadom na študovaný odbor z pohľadu skupín odborov (v %)

	V študovanom odbore	Prekrývajúca sa iba čiastočne	Nesúvisiaca so študovaným odborom
Prírodné vedy	28,3	24,3	64,3
Technické vedy a náuky	57,7	43,8	54,8
Poľnohosp.-lesnícke a veterin. vedy a n.	46,7	40,5	58,1
Zdravotníctvo	45,1	33,7	59,1
Spoločenské vedy, náuky a služby	47,2	44,9	62,2
vedy a náuky o kultúre a umení	65,3	56,5	55,0
vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	44,4	44,4	69,0

*Iba respondenti vykonávajúci pracovnú aktivitu na území SR počas štúdia.

*Respondenti mohli uviesť viac možností. Preto uvedené hodnoty môžu prekročiť 100 %.

Práca počas štúdia v zahraničí nebola medzi respondentmi príliš rozšírená. V študovanom odbore pracovalo 2,1 % opýtaných, v práci, ktorá sa čiastočne prekrývala to bolo 2,8 % a v nesúvisiacej práci so študovaným odborom pracovalo 7,6 % respondentov. Podľa študijných odborov, vykonávalo pracovnú aktivitu počas štúdia v zahraničí najviac absolventov vied a náuk o kultúre a umení, a to ako v študovanom odbore (5,6 %), tak aj v odbore, ktorý sa čiastočne prekrýval (6,5 %).

Zistenia ukazujú, že respondenti skôr preferovali prácu v zahraničí počas štúdia, ktorá nesúvisela z ich študovaným odborom. Uvádžalo to najviac respondentov spomedzi vojenských a bezpečnostných vied a náuk (10,3 %), vied a náuk o kultúre a umení (10,0 %), poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied a náuk (8,1 %) a tiež technických vied (8,1 %).

Tabuľka 13 - Vykonávanie pracovnej aktivity v zahraničí vzhľadom na študovaný odbor z pohľadu skupín odborov (v %)

	V študovanom odbore	Prekrývajúca sa iba čiastočne	Nesúvisiaca so študovaným odborom
Prírodné vedy	1,7	2,1	6,8
Technické vedy a náuky	2,2	2,6	8,1
Poľnohosp.-lesnícke a veterin. vedy a n.	2,2	3,6	8,1
Zdravotníctvo	3,1	2,7	3,9
Spoločenské vedy, náuky a služby	1,8	2,9	7,7
vedy a náuky o kultúre a umení	5,6	6,5	10,0
vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	3,2	1,9	10,3

*Iba respondenti vykonávajúci pracovnú aktivitu v zahraničí počas štúdia.

Z hľadiska typu vysokej školy a práce počas štúdia, najvyšší podiel pracujúcich bol zaznamenaný medzi absolventmi súkromných vysokých škôl (76 %). Nasledovali absolventi verejných (71,6 %) a štátnych (69,2 %) vysokých škôl.

Tabuľka 14 – Vykonávanie niektorej pracovnej aktivity počas štúdia podľa typu VŠ

	typ VŠ (v %)		
	Verejné VŠ	Súkromné VŠ	Štátne VŠ
áno	71,6	76,0	69,2
nie	28,4	24,0	30,8
Spolu	100,0	100,0	100,0

Medzi respondentmi podľa roku ukončeného štúdia a vykonávaním pracovnej aktivity počas štúdia neboli zaznamenané veľké rozdiely.

Respondenti boli požiadaní, aby uviedli, koľko mesiacov uvedenej práci venovali celkovo. Z tabuľky 15 vyplýva, že 41 % absolventov venovalo počas štúdia najviac času (viac ako 12 mesiacov) práci, ktorá nesúvisela s ich študovaným odborom. Najviac respondentov (53,4 %) sa vyjadrilo, že počas štúdia boli zamestnaní 0 až 2 mesiace v práci, ktorá sa prekrývala len čiastočne so študijným odborom. Prekvapujúcim zistením je, že iba 36,5 % respondentov počas štúdia dlhodobo (viac ako 12 mesiacov) pracovala v odbore. Z uvedeného môžeme konštatovať, že absolventi počas štúdia preferovali dlhodobé vykonávanie pracovnej aktivity (viac ako 12 mesiacov), ktorá nesúvisela so študovaným odborom. Prácu, ktorá súvisela so štúdiom iba čiastočne, vykonávali absolventi krátkodobo (0-2 mesiace). Skôr krátke obdobie (0-2 mesiace) práci v odbore počas štúdia venovalo 42,2 % absolventov. Menšia dosiahnutá prax môže mať negatívne dopady na budúcu úspešnosť uplatniť sa (aj v odbore) na trhu práce.

Tabuľka 15 – Čas venovaný práci počas štúdia (v %)

	V študovanom odbore	Prekrývajúca sa iba čiastočne	Nesúvisiaca so študovaným odborom
0-2 mesiace	42,2	53,4	28,7
3-6 mesiacov	11,7	14,3	17,8
7-12 mesiacov	9,6	7,8	12,5
viac ako 12 mesiacov	36,5	24,5	41,0
spolu	100,0	100,0	100,0

2.2. Pracovné aktivity absolventov po ukončení štúdia

Hlavná časť prieskumu je venovaná uplatniteľnosti absolventov. Nakoľko boli do prieskumu zahrnutí absolventi vysokých škôl, ktorí ukončili štúdium v roku 2018 a tiež v roku 2014, bolo relevantné zisťovať informácie o prvej práci po ukončení štúdia a tiež o aktuálnej pracovnej situácii respondentov.

2.2.1. Práca po ukončení štúdia (prvá práca)

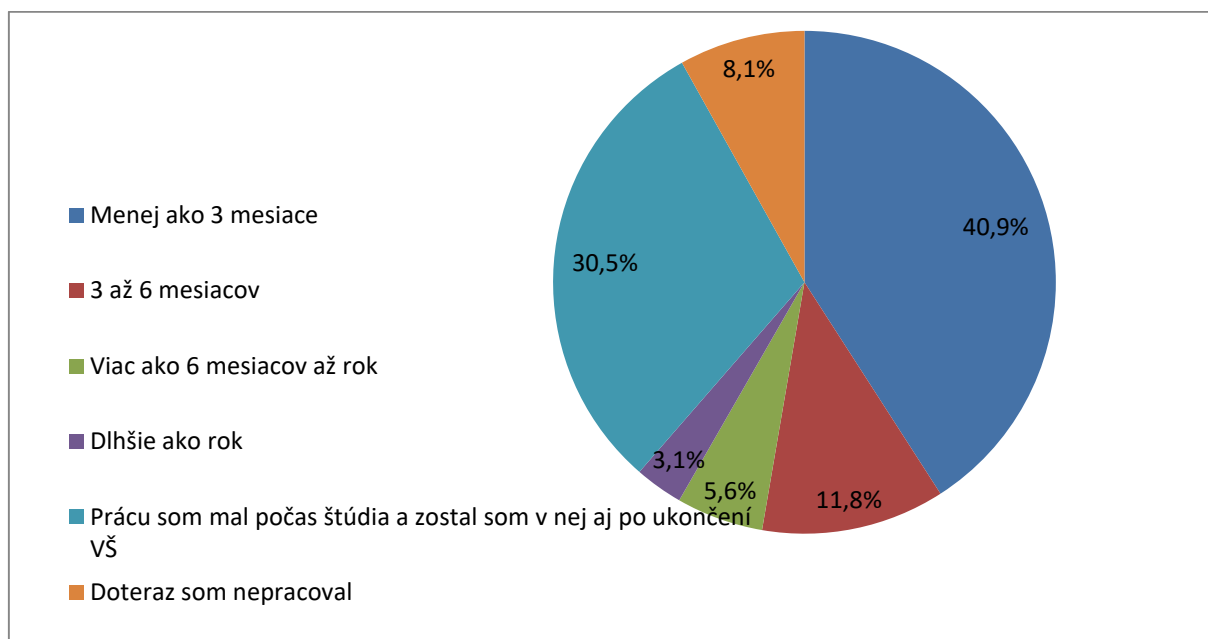
Jedným z najdôležitejších krokov absolventov je nepochybne prechod zo štúdia do praxe. Na uplatnenie absolventov môžu vplyvať rôzne faktory (napr. práca počas štúdia a nadobudnutá skúsenosť na pracovnom trhu, absolvovanie žiadaného odboru, prestíž vysokej školy, ekonomická situácia v krajine a pod.).

Pozornosť projektu bola zameraná najmä na to, ako dlho trvalo respondentom nájsť si prácu po skončení štúdia, spôsob nájdenia práce, doba zotrvania v prvej práci a užitočnosť nadobudnutého stupňa a odboru štúdia pre dané zamestnanie.

Výsledky prieskumu naznačujú (pozri graf 3), že veľká väčšina absolventov (40,9 %) si našla prácu v krátkom čase (menej ako 3 mesiace) po ukončení štúdia, respektíve prácou disponovali už počas štúdia (30,5 %) a ďalej v nej pokračovali aj po skončení štúdia.

V strednodobom horizonte (3 až 6 mesiacov) si našlo prácu 11,8 % respondentov, viac ako 6 mesiacov až rok si hľadalo prácu 5,6 % respondentov. Dlhšie (viac ako rok) časové obdobie na nájdenie práce potrebovalo 3,1 % respondentov a v dobe konania prieskumu vôbec nepracovalo 8,1 % respondentov. Je dôležité zdôrazniť, že hľadanie si práce po ukončení štúdia je typickejší jav viac pre denných ako pre externých absolventov. To je pochopiteľné, keďže absolventi externej formy štúdia zväčša počas štúdia pracujú, toto tvrdenie podporuje aj fakt, že viac ako dve tretiny (68,3 %) týchto respondentov mali prácu už počas štúdia na vysokej škole. Naproti tomu, len niečo viac ako pätina (22,7 %) respondentov dennej formy štúdia disponovala prácou v priebehu štúdia.

Graf 3 – Čas potrebný na nájdenie práce po ukončení štúdia

Z hľadiska skupín študijných odborov sa najrýchlejšie podarilo nájsť prvú prácu absolventom zdravotníctva, 61,8 % respondentov sa vyjadrilo, že si hľadali prácu menej ako 3 mesiace. Nasledovali odbory prírodné vedy (46 %), poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy (45,6 %) a technické vedy a náuky (43,2 %) kde si absolventi prácu hľadali menej ako 3 mesiace.

Najvyšší podiel respondentov, ktorí v čase absolvovania štúdia už prácu mali, bol medzi absolventmi odborov vedy a náuky o kultúre a umení (48 %), vojenské a bezpečnostné vedy a náuky (44,4%) a spoločenské vedy, náuky a služby (30,8 %).

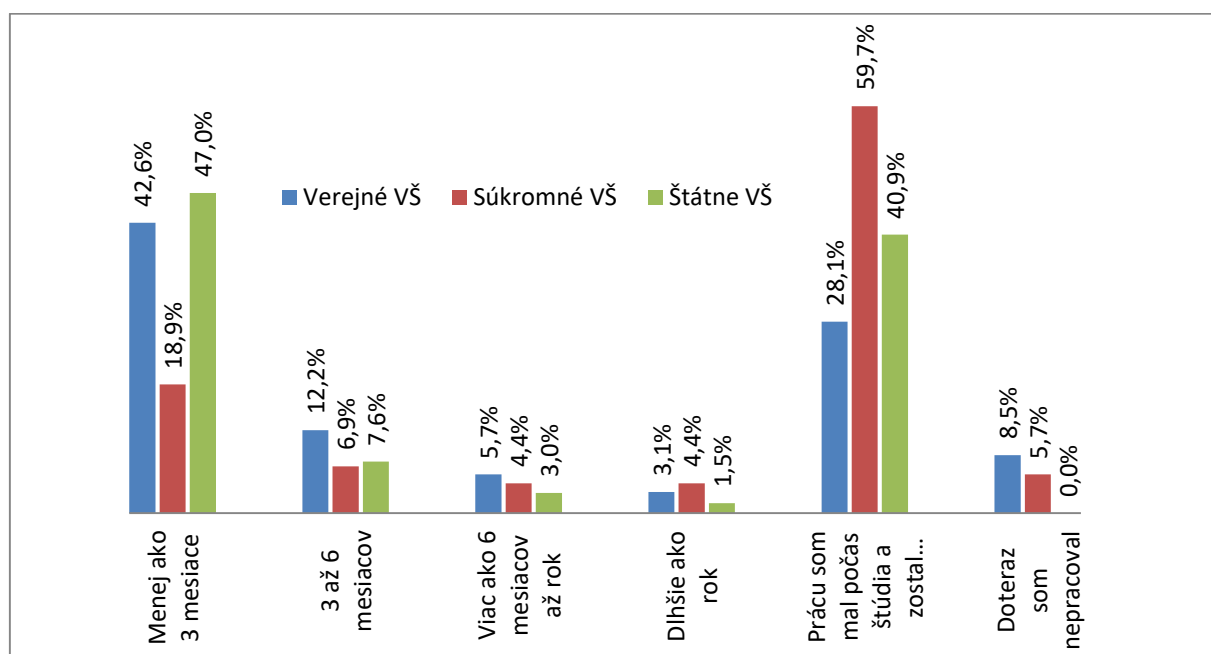
Tabuľka 16 – Doba hľadania práce podľa skupín študijných odborov (v %)

	Prírodné vedy	Technické vedy a náuky	Poľnohosp.-lesnícke a veterin. vedy a n.	Zdravotníctvo	Spoločenské vedy, náuky a služby	vedy a náuky o kultúre a umení	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky
Menej ako 3 mesiace	46,0	43,2	45,6	61,8	36,4	25,3	29,2
3 až 6 mesiacov	13,3	9,4	9,7	6,8	13,8	14,7	9,7
Viac ako 6 mesiacov až rok	7,3	4,3	9,7	3,1	6,2	5,3	4,2
Dlhšie ako rok	3,6	1,6	4,9	1,2	4,0	4,0	4,2
Prácu som mal počas štúdia a zostal som v nej aj po ukončení VŠ	17,1	34,8	21,4	23,6	30,8	48,0	44,4
Doteraz som nepracoval	12,8	6,6	8,7	3,4	8,8	2,7	8,3

Z grafu 4 môžeme vidieť, ako dlho trvalo respondentom nájsť si prvú prácu po ukončení štúdia z pohľadu typu vysokej školy. Zaujímavé sú rozdiely medzi respondentmi verejných a súkromných vysokých škôl. Väčšina respondentov verejných škôl (42,6 %) uviedla, že im trvalo menej ako 3 mesiace nájsť si

prácu, oproti tomu tú istú odpoveď zvolilo iba 18,9 % respondentov súkromných vysokých škôl. A naopak, absolventi súkromných vysokých škôl (59,7 %) vo väčšej miere uvádzali, že počas štúdia už prácu mali, oproti 28,1 % respondentov dennej formy štúdia. Táto skutočnosť môže byť ovplyvnená formou štúdia v daných školách. Zatiaľ čo na súkromných vysokých škôl skôr prevažuje externá, vo verejných je to denná forma štúdia. To môže vplývať na dĺžku hľadania práce, resp. na to, že absolventi prácu mali už počas štúdia (ako sme skôr uviedli). Najviac respondentov štátnych vysokých škôl (47 %) sa vyjadrilo, že si prácu po absolvovaní štúdia hľadali menej ako 3 mesiace, a tiež veľký podiel respondentov (40,9 %) uviedlo, že prácu v ktorej zostali po skončení školy už mali počas štúdia. Z uvedeného vyplýva, že môžeme pozorovať rozdiely v dĺžke hľadania si práce u absolventov po ukončení štúdia z pohľadu typu vysokej školy. Viac ako polovica respondentov verejných vysokých škôl (54,8 %) si našla prácu do 6 mesiacov od ukončenia štúdia, za rovnaké obdobie si našla prácu asi štvrtina (25,8 %) respondentov súkromných vysokých škôl a tiež viac ako polovica (54,6 %) respondentov štátnych vysokých škôl. Prácou počas štúdia disponovali najviac absolventi súkromných vysokých škôl (59,7 %), nasledovali absolventi štátnych vysokých škôl (40,9 %) a verejných vysokých škôl (28,1 %).

Graf 4 – Dĺžka hľadania práce podľa typu VŠ

Výrazné rozdiely v dobe hľadania prvej práce a roku ukončenia štúdia neboli pozorované, preto zistenia uvádzame iba stručne. Približne 43 % respondentov končiacich v roku 2014 uviedlo, že si prvú prácu hľadali menej ako 3 mesiace, v prípade respondentov končiacich v roku 2018 to uviedlo takmer 38 %. Viac absolventov z roku 2018 (takmer 33 %) sa vyjadrilo, že disponovali prácou už počas štúdia, oproti absolventom z roku 2014 (skoro 28 %). Zo zistení vyplýva, že viac absolventov z roku 2014 (takmer 58 %) sa zamestnalo do 6 mesiacov od ukončenia štúdia, naproti tomu menej absolventov z roku 2018 si našlo prácu za to isté obdobie (takmer 48 %).

Okrem skúmania dĺžky obdobia, teda, ako dlho trvalo absolventom vysokých škôl nájsť si prvú prácu po absolvovaní štúdia, bolo dôležité zamerať pozornosť aj na spôsob hľadania práce. V tabuľke 17 sú zoradené spôsoby hľadania práce od najviac preferovaného po najmenej preferovaný. Zreteľne najviac respondentov uviedlo, že si prácu hľadali najmä prostredníctvom komerčnej internetovej inzercie (27,1 %). Zaujímavým zistením je, že druhým najčastejším spôsobom hľadania práce bolo oslovenie zamestnávateľa samotným absolventom (21,8 %), to nasvedčuje tomu, že absolventi sa správajú pri hľadaní prvej práce aktívne s cieľom zamestnať sa čo najskôr.

Dôležitým spôsobom hľadania práce boli aj osobné kontakty (rodina, priatelia, známy), uviedlo to 20,4 % respondentov. S väčším odstupom nasledovali ďalšie spôsoby hľadania práce: oslovenie zamestnávateľom (10,3 %) a predchádzajúca pracovná skúsenosť (9,5 %).

Medzi najmenej využívané spôsoby hľadania práce patrilo hľadanie cez súkromnú personálnu agentúru, vyjadriť sa tak 1,4 % respondentov. Ďalej nasledovalo hľadanie práce cez úrad práce (1,7 %), služby vysokej školy (1,9 %), nekomerčnú internetovú inzerciu (1,9 %) a cez sociálne siete (2 %). Prekvapujúcim zistením môže byť, že úrad práce ako spôsob nájdenia práce nebol medzi respondentmi takmer vôbec rozšírený. Dôvodom môže byť to, že absolventi vysokých škôl majú aspoň približnú predstavu o tom, kde by chceli po štúdiu pracovať a to sa snažia docieľiť vlastnými silami. Každopádne sa zo zistení dá konštatovať, že respondenti nepovažovali úrad práce za relevantný spôsob hľadania práce. Za spomenutie stojí aj to, že služby vysokej školy ako spôsobu hľadania práce, respondenti využívali len minimálne.

Tabuľka 17 - Spôsob nájdenia prvej práce

	%
Cez komerčnú internetovú pracovnú inzerciu (napr. Profesia)	27,1
Kontaktoval som zamestnávateľa z vlastnej iniciatívy	21,8
Cez rodinu, priateľov, známych	20,4
Oslovil ma zamestnávateľ	10,3
Cez predchádzajúcu pracovnú skúsenosť	9,5
Cez sociálne siete (napr. LinkedIn)	2,0
Začal som podnikat'	2,0
Cez nekomerčnú internetovú pracovnú inzerciu (napr. ISTEP.sk)	1,9
Cez služby vysokej školy	1,9
Cez úrad práce	1,7
Cez súkromnú personálnu agentúru	1,4
Spolu	100,0

Uvedené údaje sú podobné vzhľadom na väčšinu sledovaných charakteristík (skupina odborov, forma štúdia, typ vysokej školy, rok ukončenia štúdia), prípadne boli zaznamenané iba malé rozdiely (ako v prípade roku ukončenia štúdia). Z toho dôvodu sa ďalej zameriame iba na najvýraznejšie rozdiely medzi skúmanými znakmi.

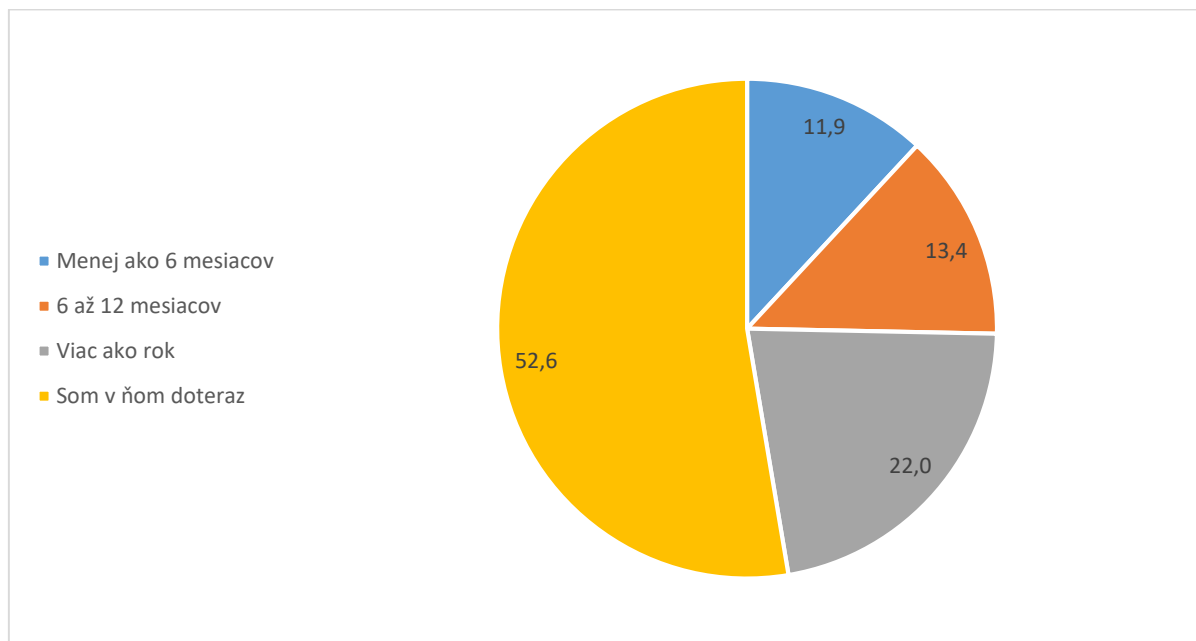
Väčšina absolventov odborov uviedla, že si prácu našla vďaka komerčnej internetovej inzercii, ale zaznamenali sme rozdiel v odbore zdravotníctva. Respondenti tohto odboru si našli prácu najviac vďaka tomu, že sami kontaktovali zamestnávateľa, uviedlo to až 50 % respondentov.

Z pohľadu typu vysokej školy absolventi súkromných vysokých škôl si najčastejšie našli prácu zásluhou osobných kontaktov (rodina, priatelia, známy) čo uviedlo 31 % respondentov, oproti 19,7 % respondentom verejných a 18,5 % respondentov štátnych vysokých škôl. Cez komerčnú internetovú pracovnú inzerciu si v najväčšej miere našlo prácu viac respondentov verejných (28,4%) ako súkromných (11,1 %) a štátnych (15,4 %) vysokých škôl.

Absolventi dennej formy štúdia si zväčša našli prácu vďaka komerčnej internetovej pracovnej inzercii (29,7 %) a kontaktovaniu zamestnávateľa z vlastnej iniciatívy (19,6 %). Naproti tomu absolventi externého štúdia si našli prácu najmä zásluhou kontaktovania zamestnávateľa z vlastnej iniciatívy (32,3 %) a osobných kontaktov (25,4 %).

Pri zisťovaní dĺžky zotrvania v prvej práci teda, ako dlho absolventi zostali vo svojej prvej práci po skončení štúdia, bolo pozitívnym zistením, že viac ako polovica (skoro 53 %) respondentov sa v ňom nachádza doteraz. Viac ako pätina (22 %) uviedla, že v prvom zamestnaní zotrvala viac ako jeden rok. Iba relatívne malý počet absolventov zostal v prvej práci kratšie ako 6 mesiacov (12 %), resp. 6 až 12 mesiacov (asi 13 %). Dlhodobé zotrvanie v práci je nepochybne prospešné pre získanie praxe, potrebnej na ďalšie uplatnenie na trhu práce alebo kariérny rast.

Graf 5 – Dĺžka zotrvania v prvej práci po absolvovaní štúdia

Z pohľadu skupiny študijných odborov, zotrvali v prvom zamestnaní najdlhšie (do súčasnosti) respondenti vojenských a bezpečnostných vied a náuk, uviedli to takmer dve tretiny (64,6 %) respondentov. Ďalej nasledovali absolventi odboru zdravotníctva (57,1 %), technických vied a náuk (53,4 %) a prírodných vied (53,1 %). Najkratšie mali tendenciu zotrvať vo svojom prvom pôsobisku absolventi odboru vied a náuk o kultúre a umení. Skoro pätina respondentov (19,2 %) sa vyjadrila, že zostali v prvom zamestnaní menej ako 6 mesiacov. Toto zistenie môže naznačovať problémy s uplatniteľnosťou absolventov daného študijného odboru.

Neboli zaznamenané výrazné rozdiely v dobe zotrvania v prvom zamestnaní a typom vysokej školy. Mierne viac respondentov zo štátnych vysokých škôl (56,1 %) uviedlo, že sú doteraz vo svojom prvom pôsobisku po ukončení štúdia, oproti absolventom súkromných vysokých škôl (55,6 %) a verejných vysokých škôl (52,4 %). Kratšiu dobu (menej ako 6 mesiacov) v prvej práci najčastejšie strávili respondenti verejných vysokých škôl (12,3 %), za nimi nasledovali respondenti súkromných (9,4 %) a štátnych vysokých škôl (9,1 %).

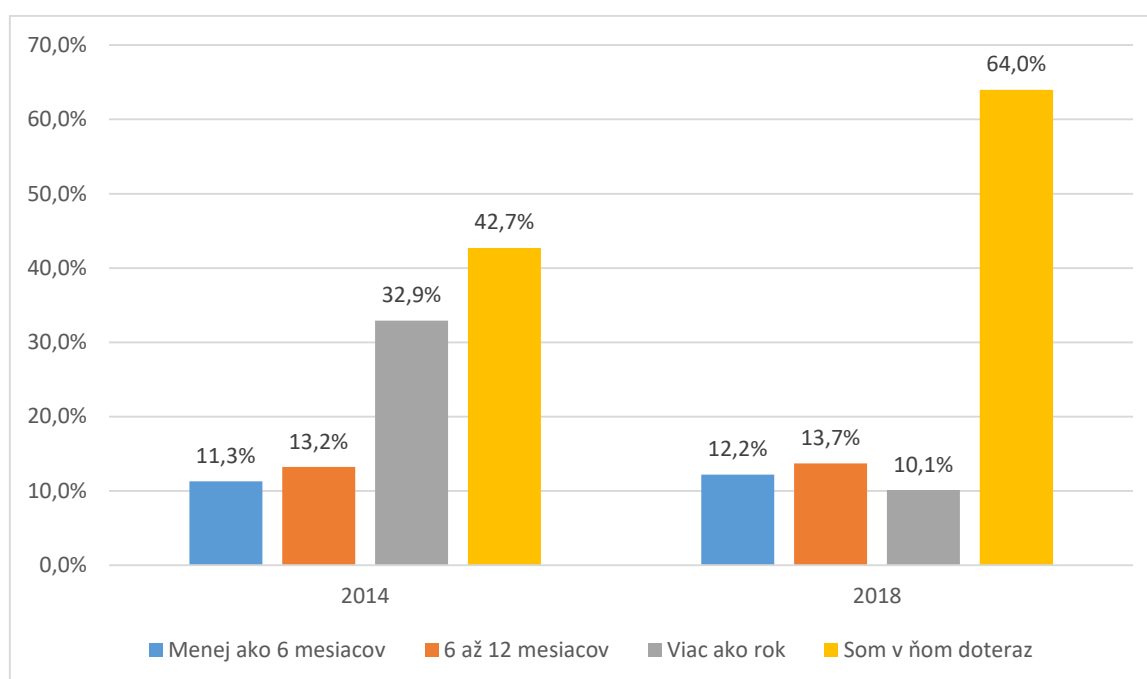
Podobne boli zaznamenané iba mierne rozdiely v dĺžke zotrvania absolventov v prvom pôsobisku a formy štúdia. Viac respondentov externej formy štúdia (56,5 %) sa vyjadrilo, že aktuálne sú zamestnaní vo svojom prvom pôsobisku po ukončení štúdia, než respondentov dennej formy štúdia (51,9 %). Rovnako vyšší podiel respondentov externého štúdia (28,8 %) zotrvalo v prvej práci viac ako rok, v porovnaní s respondentmi denného štúdia (20,4 %). Respondenti dennej formy štúdia skôr zotrvali v prvej práci kratšie obdobie (menej ako 6 mesiacov), čo tvorí 13,1 % oproti respondentom externého štúdia (6,7 %).

V prieskume bolo sledované aj obdobie zotrvania v prvom pôsobisku na základe roku ukončeného štúdia. Keďže boli sledovaní aj absolventi 5 rokov po ukončení štúdia (končiaci v roku 2014), dalo sa očakávať, že postupom času bude klesať podiel absolventov pracujúcich v prvom zamestnaní do súčasnosti. Zistenia sú zobrazené v grafe 6.

Pozitívnym zistením pri respondentoch končiacich v roku 2014 bolo, že aj napriek dlhému časovému obdobiu, ktoré uplynulo od ich uplatnenia sa v prvom pôsobisku, ešte vždy zostalo v prvej práci 42,7 % opýtaných. Tretina (32,9 %) týchto respondentov zotrvala v prvom pôsobisku dlhšie ako 1 rok.

V prípade respondentov končiacich v roku 2018, môžeme konštatovať, že takmer dve tretiny z nich (64 %) zostali v prvom pôsobisku po absolvovaní štúdia a približne 10% v ňom zotrvali dlhšie ako 1 rok. Možno skonštatovať, že dlhé zotrvanie v prvej práci (v prípade absolventov, ktorí ukončili štúdium v roku 2014) môže indikovať aj vhodne vybrané pracovné miesto. Ďalej sa budeme zaoberať tým, či zotrvanie v prvej práci bolo aj vo vyštudovanom odbore, teda či sa respondenti dostatočne vhodne uplatnili na trhu práce.

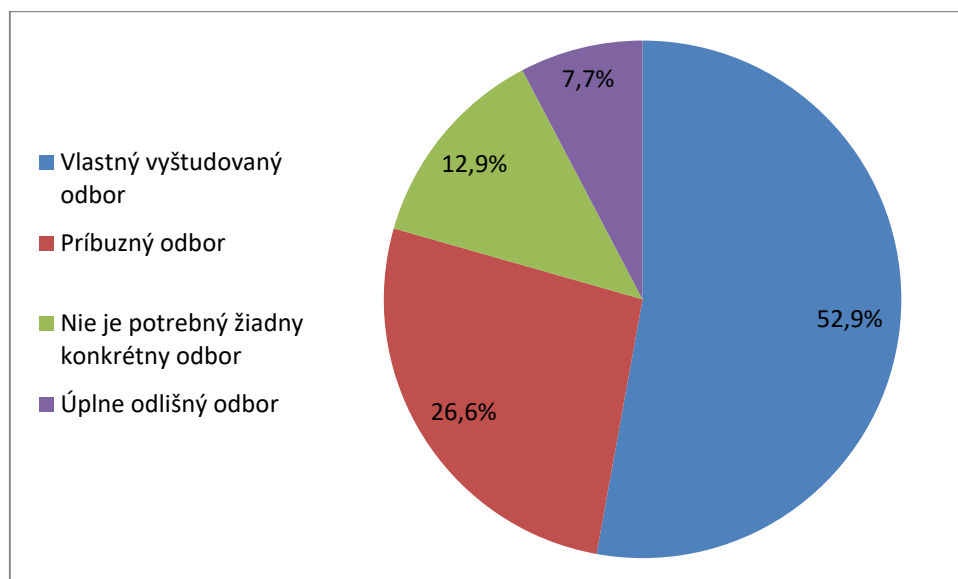
Graf 6 – Doba zotrvania v prvom pôsobisku po absolvovaní štúdia z hľadiska roku ukončenia štúdia

Výsledky z grafu 7 zobrazujú hodnotenie využiteľnosti nadobudnutých poznatkov respondentmi v ich prvej práci. Podľa zistení viac ako polovica respondentov (52,9 %) uviedla, že pre vykonávanie ich prvej práce bol najvhodnejší vlastný vyštudovaný odbor. Viac ako štvrtina respondentov (26,6 %) uviedla, že pre ich prvú prácu bol potrebný príbuzný odbor. Relatívne málo respondentov uviedlo, že pre ich prácu nie je potrebný žiadny konkrétny odbor (12,9 %) resp. potrebný je úplne odlišný odbor ako vyštudovali (7,7 %).

Z výsledkov sa dá konštatovať, že respondenti boli v celku úspešní pri prvom uplatnení sa na trhu práce (z pohľadu využitia svojho štúdia), takmer 80 % absolventov disponovalo zamestnaním, v ktorom bol vyžadovaný vlastný alebo príbuzný odbor.

Graf 7 – Vhodnosť vyštudovaného odboru pre prvú prácu

Z hľadiska skupín odborov bol vlastný vyštudovaný odbor najviac potrebný pre absolventov zdravotníctva (86 %), vied a náuk o kultúre a umení (61,6 %) a technických vied a náuk (56,7 %). Avšak bolo zistené, že respondenti niektorých odborov pri svojej prvej práci nepotrebovali disponovať žiadnym konkrétnym vyštudovaným odborom, týkalo sa to najmä absolventov prírodných vied (17,8 %), poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied (17,2 %) a spoločenských vied, náuk a služieb (15,6 %).

Vlastný vyštudovaný odbor ako najvhodnejší pre prvé zamestnanie výrazne lepšie hodnotili respondenti zo štátnych vysokých škôl (73,8 %) ako respondenti verejných (52,8 %) a súkromných (50,3 %) vysokých škôl. Iné zreteľné rozdiely z pohľadu typu vysokej školy a vhodnosti odboru pre prvé zamestnanie neboli zistené.

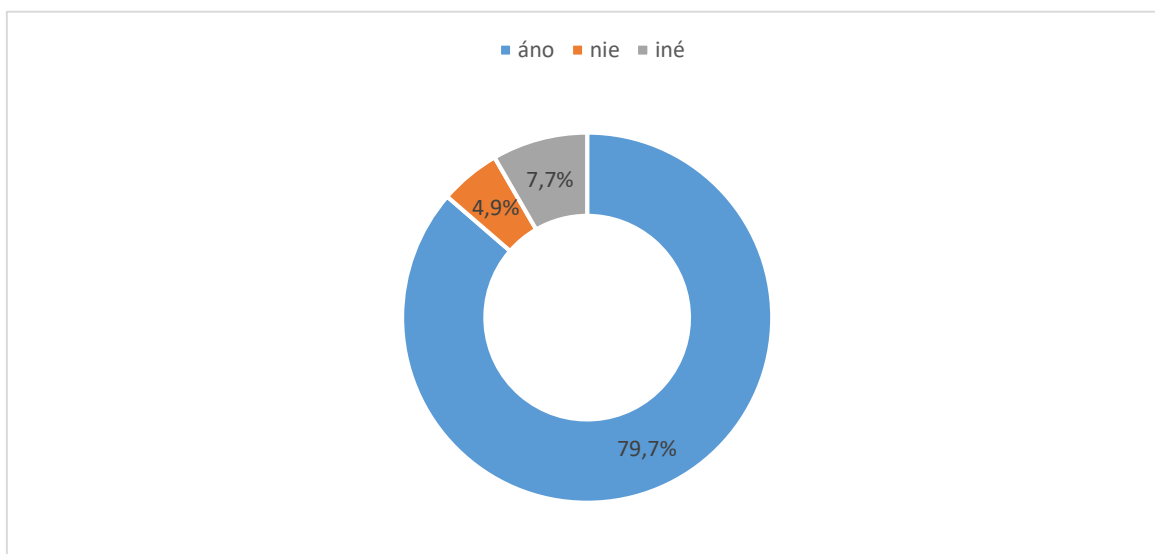
Neboli zistené významné rozdiely medzi formou štúdia, rokom ukončenia štúdia a odborom vhodným pre uplatnenie sa v prvom zamestnaní.

2.2.2. Aktuálna práca (súčasná)

Hlavnou témou prieskumu absolvent 2019 bolo sledovanie uplatniteľnosti absolventov slovenských vysokých škôl na trhu práce. Respondentom bol predložený rozsiahly blok otázok týkajúcich sa ich aktuálnej práce. V priebežnej správe zameriame pozornosť na vybrané indikátory, ktoré nám pomôžu ilustrovať situáciu absolventov 1 rok a 5 rokov po ukončení štúdia, teda ich súčasnej pracovnej situácie.

Podľa zistení uvedených v grafe 8 vidieť, že 79,7 % respondentov v čase konania prieskumu disponovalo prácou. Nepracovalo 4,9 % respondentov a 7,7 % respondentov uviedlo odpoveď „iné“ (odpoveď zahŕňala ešte študujúcich respondentov, respondentov na materskej/rodičovskej dovolenke a pod.).

Graf 8 – Vykonávanie pracovnej aktivity v súčasnej dobe

Na základe prezentovaných údajov (tabuľka 18) je zreteľné, že respondenti boli v čase prieskumu najčastejšie zamestnaní na dobu neurčitú v SR, a to v súkromnom sektore (33,1 %). Medzi ďalšie časté druhy pracovných aktivít patrí zamestnanie na dobu neurčitú v SR vo verejnom/štátnom sektore (16,9 %), na dobu určitú v SR vo verejnom/štátnom sektore (9,6 %) a práca na dobu určitú v SR v súkromnom sektore (7,6 %). Najmenej preferovanými druhmi pracovných aktivít boli práca resp. výpomoc v rodinnom podniku (0,7 %), podnikanie v SR (5,7 %) a práca v zahraničí (6,2 %).

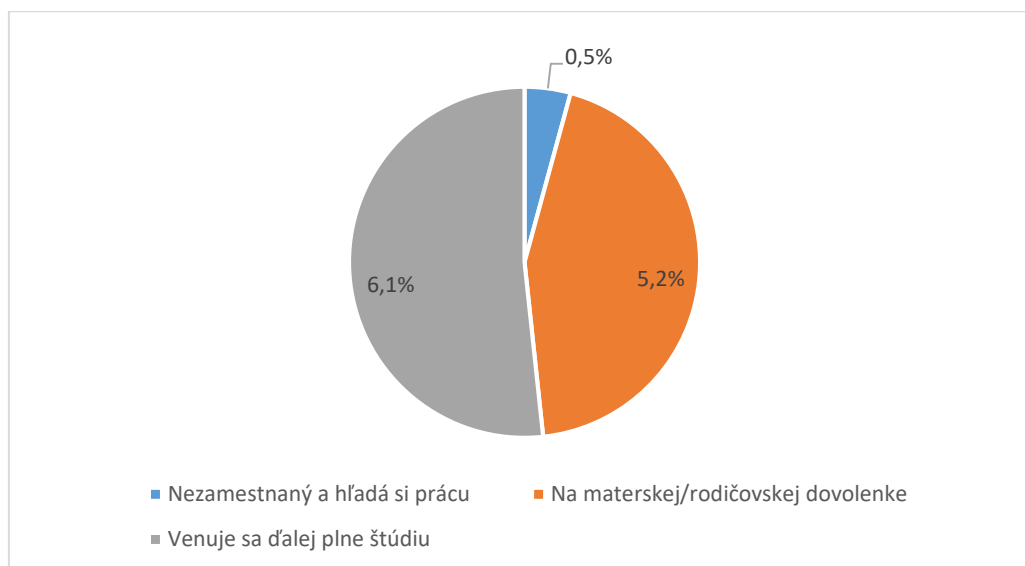
Tabuľka 18 – Pracovné aktivity absolventov

Druh pracovnej aktivity	%
zamestnanci na dobu neurčitú v SR vo verejnom/štátnom sektore	16,9
zamestnanci na dobu určitú v SR vo verejnom/štátnom sektore	9,6
zamestnanci na dobu neurčitú v SR v súkromnom sektore	33,1
zamestnanci na dobu určitú v SR v súkromnom sektore	7,6
súkromne podnikali na území SR	5,7
pracovali alebo vypomáhali v rodinnom podniku v SR	0,7
pracovali v zahraničí	6,2
boli bez práce	4,9
iné*	7,7

*Respondenti na materskej/rodičovskej dovolenke, študujúci, pracujúci na dohodu a pod.

Ďalej sme podrobnejšie analyzovali názory absolventov, ktorí sa vyjadrili, že v súčasnosti nevykonávajú žiadnu pracovnú aktivitu. Najviac respondentov sa venovalo ďalej štúdiu (6,1 %), resp. bolo na materskej/rodičovskej dovolenke (5,2 %). Iba veľmi malý podiel respondentov (0,5 %) uviedol, že boli v súčasnosti nezamestnaný.

Graf 9 - Súčasná situácia nepracujúcich respondentov

Bolo zistené, že z nepracujúcich absolventov sa na materskej/rodičovskej dovolenke nachádzalo viac externistov (82,5) ako denných (39,1 %) absolventov. Najvýznamnejším dôvodom nezapájania sa do pracovného procesu v prípade respondentov denného štúdia bolo pokračovanie v štúdiu, uviedlo to 56,6 % opýtaných oproti 14,0 % externistom.

Z pohľadu roku ukončenia štúdia bolo zistené, že na materskej/rodičovskej dovolenke bolo 91,3 % (aktuálne nepracujúcich) absolventov z roku 2014 oproti 13,7 % absolventom z roku 2018. Pokračovanie v štúdiu, ako dôvod aktuálnej nezamestnanosti najviac uvádzali absolventi z roku 2018 (82,6 %) oproti absolventom z roku 2014 (6,7 %).

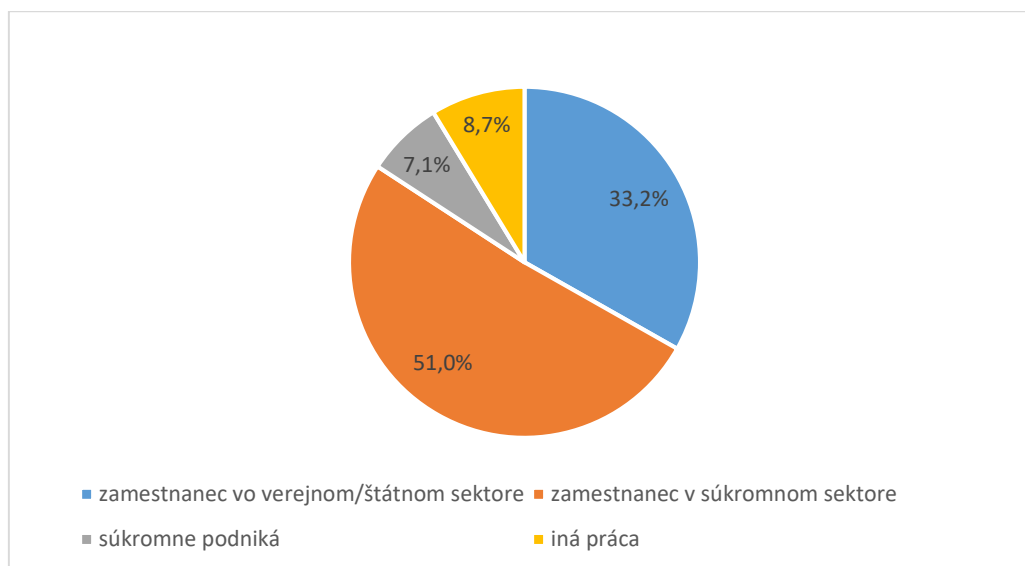
Na materskej/rodičovskej dovolenke bolo v súčasnosti viac (nepracujúcich) respondentov s III. stupňom vzdelania (84,6 %) oproti absolventom disponujúcim II. stupňom (71,9 %) a I. stupňom (12,5 %). Naopak, viac respondentov s I. stupňom vzdelania (85,6%) pokračuje ďalej v štúdiu ako s nadobudnutým II. stupňom (21,5 %) a III. stupňom (15,4 %).

2.2.3. Práca v súčasnej dobe a pôsobenie v organizácii

V záujme efektívnejšej analýzy pracovnej aktivity absolventov so skúmanými znakmi sme sa rozhodli jednotlivé druhy pracovných aktivít kategorizovať (1. zamestnanec vo verejnom/štátnom sektore, 2. zamestnanec v súkromnom sektore, 3. súkromné podnikanie, 4. iná práca). Do analýz boli zahrnutí iba respondenti, ktorí v čase konania prieskumu pracovali.

Na základe spracovaných údajov môžeme konštatovať, že asi polovica, resp. 51 % vysokoškolských absolventov bolo zamestnaných v súkromnom sektore a približne tretina, 33,2 % respondentov pracovalo vo verejnom/štátnom sektore. Menší podiel respondentov vykonávalo inú prácu resp. podnikalo (8,7 % resp. 7,1 %).

Graf 10 - Pracovné aktivity absolventov v súčasnej dobe

* Iba pracujúci respondenti.

Z pohľadu vyštudovaného odboru boli najväčšie rozdiely v súčasnej pracovnej aktivite v súkromnom alebo verejnom/štátnom sektore zaznamenané pri absolventoch odboru technických vied a náuk. Iba 15,7 % respondentov uvedeného odboru aktuálne pracuje vo verejnom/štátnom sektore, naproti tomu v súkromnom sektore aktuálne pôsobí až 64,1 % absolventov. Najvyšší podiel respondentov pracujúcich vo verejnom/štátnom sektore bol pozorovaný medzi absolventmi zdravotníctva 51,1 %, oproti práci v súkromnom sektore 35,7 %. Pri absolventoch ostatných odborov boli badateľné menšie rozdiely podľa vykonávanej práce v súkromnom alebo verejnom/štátnom sektore. Absolventi prírodných vied sú častejšie zamestnancami v súkromnom (48,1 %) ako verejnom/štátnom (37,2 %) sektore, rovnako tak aj absolventi poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied a náuk (48,2 % súkromný a 31,3 % verejný/štátny sektor) alebo aj absolventi spoločenských vied a náuk (47,3 % súkromný oproti 40,1 % verejný/štátny sektor). Naopak absolventi odborov vied a náuk o kultúre a umení a vojenských a bezpečnostných vied a náuk disponovali aktuálne prácou vo verejnom/štátnom sektore (35,5 % resp. 46,6 %) v porovnaní so súkromným sektorom (24,2 % resp. 39,7 %).

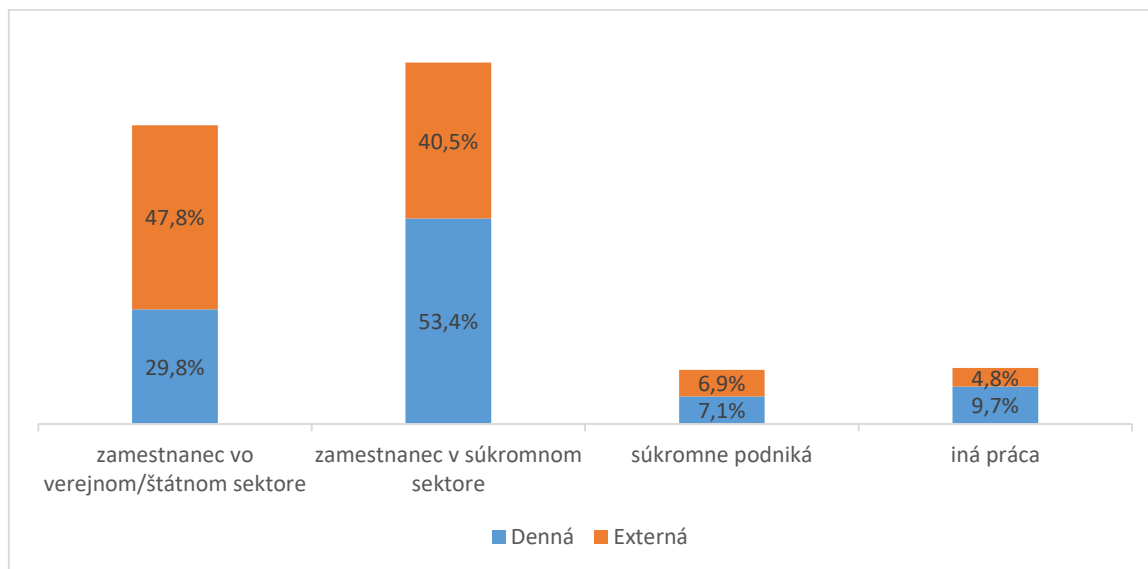
Najvyššie percentuálne podiely súkromne podnikajúcich respondentov boli medzi absolventmi vied a náuk o kultúre a umení (27,4 %), poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied a náuk (13,3 %) a medzi absolventmi technických odborov (10,0 %).

Tabuľka 19 - Súčasná práca a skupiny študijných odborov (v %)

	zamestnanec vo verejnom/štátnom sektore	zamestnanec v súkromnom sektore	súkromne podniká	iná práca
Prírodné vedy	37,2	48,1	3,8	10,9
Technické vedy a náuky	15,7	64,1	10,0	10,3
Poľnohosp.-lesnícke a veterin. vedy a n.	31,3	48,2	13,3	7,2
Zdravotníctvo	51,1	35,7	3,3	9,9
Spoločenské vedy, náuky a služby	40,1	47,3	5,4	7,2
vedy a náuky o kultúre a umení	35,5	24,2	27,4	12,9
vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	46,6	39,7	6,9	6,9

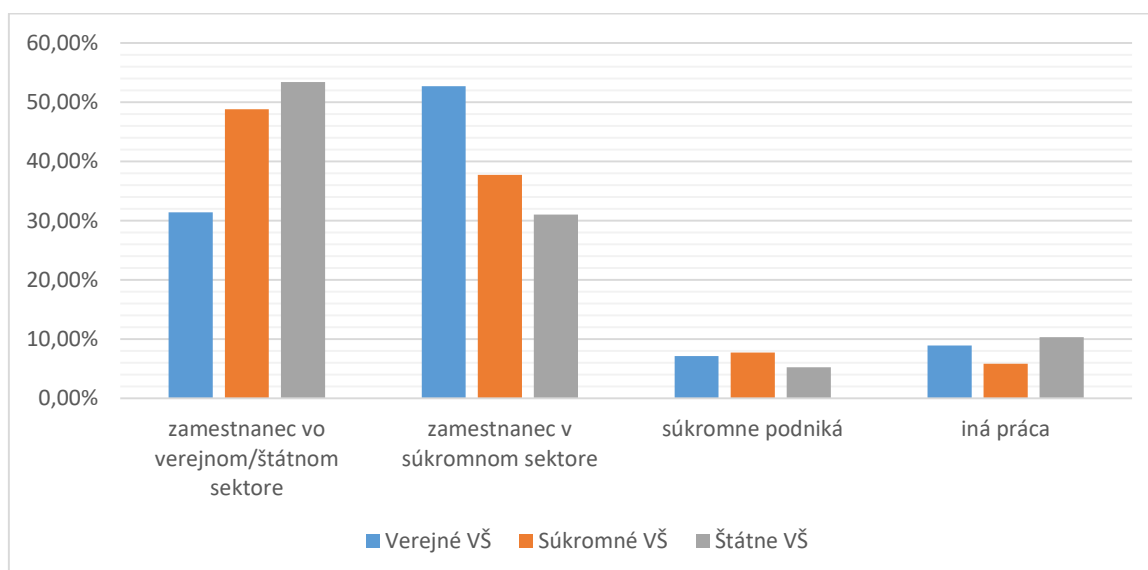
Podľa formy štúdia prevažovala u denných absolventov práca v súkromnom sektore - 53,4 % oproti 29,8 % pracujúcim vo verejnom sektore. U externistov bola, naopak, vo vyššej miere zastúpená práca vo verejnom/štátnom sektore 47,8 %, zatiaľ čo v súkromnom pracovalo 40,5 % respondentov. Dôvodom môže byť charakter študijných odborov a obsah študijných programov, ktoré môžu smerovať absolventov s takouto kvalifikáciou k vykonávaniu práce najmä vo verejnom sektore.

Graf 11 - Súčasná práca a forma štúdia

Z hľadiska typu vysokej školy sa zistilo, že vo verejnom/štátnom sektore pracovalo najviac respondentov zo štátnych vysokých škôl (53,4 %), nasledovali absolventi súkromných vysokých škôl (48,8 %) a verejných vysokých škôl (31,4 %). V súkromnom sektore bolo zamestnaných najviac respondentov spomedzi verejných (52,7%) vysokých škôl, za nimi pokračovali absolventi súkromných (37,7 %) a štátnych (31,0 %) vysokých škôl. Podnikalo nepatrne viac respondentov zo súkromných vysokých škôl (7,7 %) ako z verejných (7,1 %) a štátnych (5,2 %) vysokých škôl.

Graf 12 - Súčasná práca a typ VŠ

2.2.3.1. Pozícia v organizácii

Absolventi vysokej školy predstavujú vysokokvalifikovanú pracovnú silu, preto sme zamerali pozornosť na to, akú pozíciu v organizácii zastávajú. Predovšetkým nás budú zaujímať rozdiely medzi absolventmi z pohľadu odborov, formy štúdia a roku ukončeného štúdia.

Na základe údajov môžeme konštatovať, že väčšina respondentov nezastávala riadiacu funkciu vo svojom pracovnom pôsobisku. Spomedzi všetkých odborov zastávali riadiacu funkciu najčastejšie absolventi vojenských a bezpečnostných vied a náuk (38,3 %), za nimi nasledovali respondenti odboru poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied a náuk (31,0 %). Najmenej absolventov zastávajúcich riadiace pozície bolo v skupine zdravotníckych a prírodovedných odborov (13,4 % a 16,2 %). Podnikateľskú činnosť vykonávalo najviac absolventov spomedzi odboru vied a náuk o kultúre a umení (24,2 %).

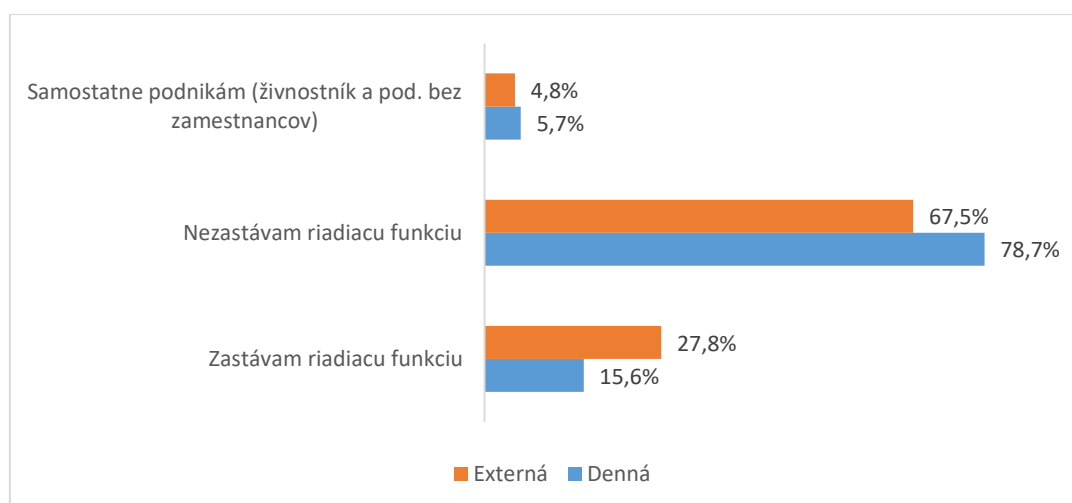
Tabuľka 20 - Pozícia v organizácii podľa skupiny odborov (v %)

	Zastával riadiacu funkciu	Nezastával riadiacu funkciu	Samo- statne podnikal*	Spolu
Prírodné vedy	16,2	80,8	3,0	100,0
Technické vedy a náuky	19,3	72,8	7,9	100,0
Poľnohosp.-lesnícke a veterin. vedy a n.	31,0	58,3	10,7	100,0
Zdravotníctvo	13,4	85,9	0,7	100,0
Spoločenské vedy, náuky a služby	16,4	79,2	4,4	100,0
vedy a náuky o kultúre a umení	24,2	51,5	24,2	100,0
vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	38,3	58,3	3,3	100,0

*Živnostník, samostatná zárobková činnosť a pod. bez zamestnancov.

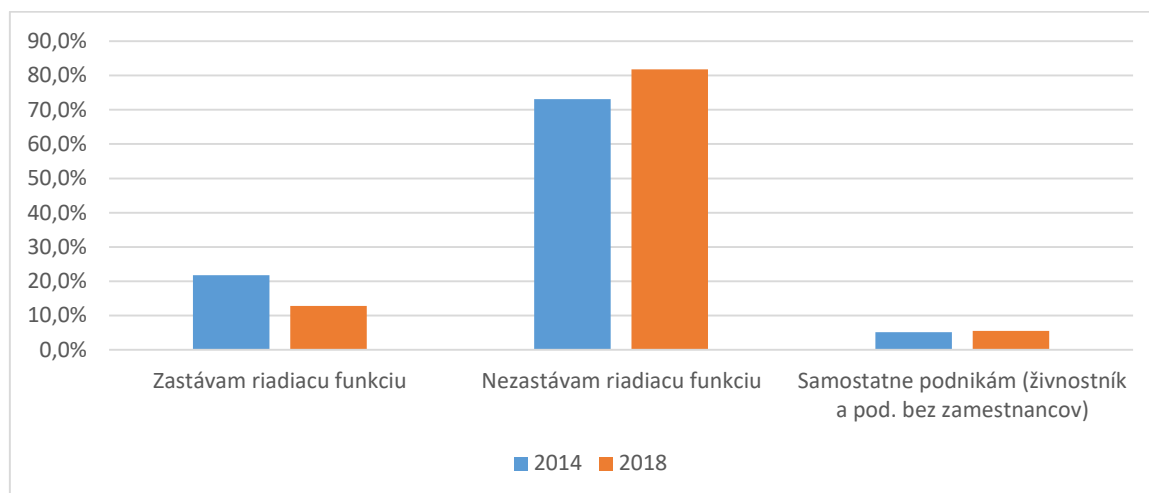
Z hľadiska absolvovanej formy štúdia sa v riadiacej pozícii nachádzali skôr absolventi externého ako denného štúdia (27,8 % k 15,6 %), čo môže súvisieť s ich dlhším pôsobením v pracovnom procese a bohatšími odbornými a praktickými skúsenosťami.

Graf 13 - Pozícia v organizácii podľa formy štúdia

Predpokladali sme, že respondenti ktorí pôsobia na trhu práce dlhší čas (absolventi z roku 2014) budú zastávať riadiace pozície vo väčšej miere ako absolventi z roku 2018. To sa nakoniec potvrdilo, avšak rozdiely boli menšie ako sme očakávali. Najvyšší percentuálny podiel respondentov zastávajúcich riadiacu funkciu sme zaznamenali u absolventov končiacich v roku 2014 (21,8 %) oproti absolventom končiacich v roku 2018 (12,8 %).

Graf 14 - Pozícia v organizácii podľa roku ukončeného štúdia

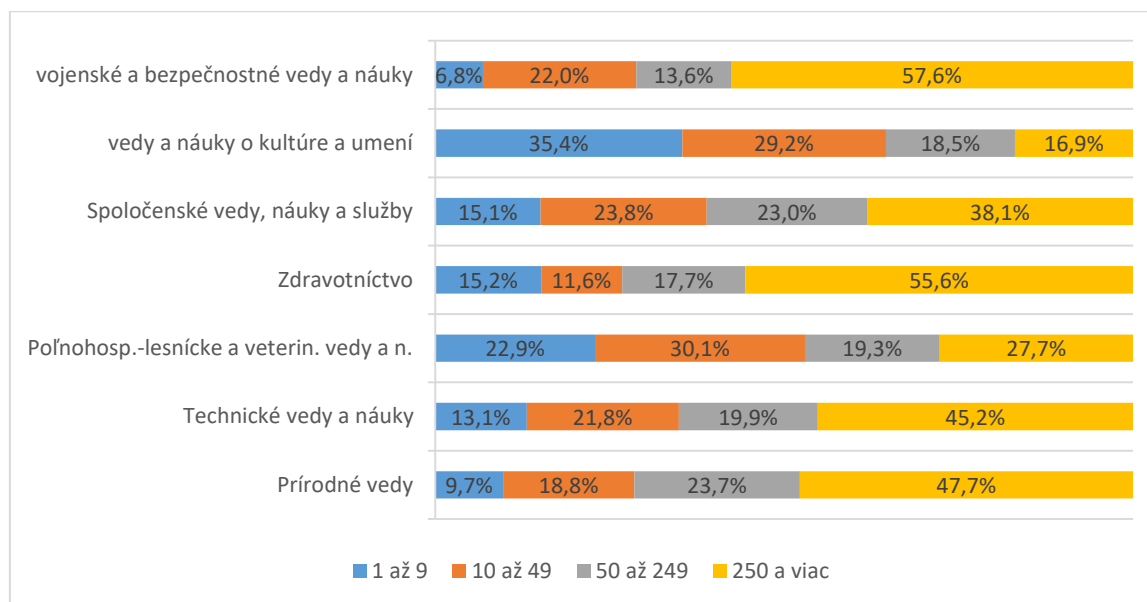

* Do analýzy boli zahrnutí iba absolventi, ktorí ukončili štúdium v roku 2014 a 2018.

2.2.3.2. Veľkosť organizácie

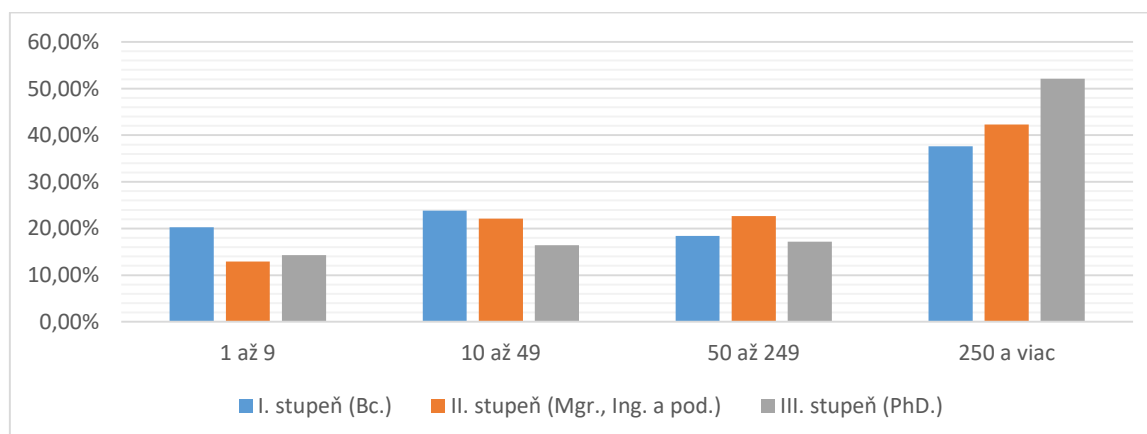
V rámci sledovania uplatniteľnosti vysokoškolských absolventov bola pozornosť zameraná aj na to, v akej veľkej (podľa počtu zamestnancov) spoločnosti aktuálne respondenti pracujú. Ako znázorňuje graf 15 väčšina absolventov vykonáva pracovnú aktivitu vo veľkých spoločnostiach (250 a viac zamestnancov). Tento jav je najviac typický pre absolventov odborov vojenských a bezpečnostných vied a náuk (57,6 %), zdravotníctva (55,6 %), prírodných vied (47,7 %) a technických vied (45,2 %). Naopak prácu v mikro podnikoch (1 až 9 zamestnancov) vykonávalo najviac absolventov spomedzi odborov vied a náuk o kultúre a umení (35,4 %) a poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied a náuk (22,9 %).

Graf 15 - Veľkosť organizácie (podľa počtu zamestnancov) a skupiny odborov

Zaujímavé bolo aj sledovanie uplatniteľnosti absolventov vysokých škôl podľa nadobudnutého stupňa vzdelania. V mikro a malých podnikoch (1 až 9 a 10 až 49 zamestnancov) aktuálne pracuje najvyšší podiel respondentov s absolvovaným I. stupňom vzdelania (20,3 % resp. 23,8 %). Práca v stredných podnikoch (50 až 249 zamestnancov) bola príznačná hlavne pre absolventov II. stupňa (22,7 %). Absolventi III. stupňa vzdelania najviac uvádzali, že aktuálne pracujú vo veľkých podnikoch (52,1 %). Avšak treba podotknúť, že väčšina respondentov (bez ohľadu na stupeň vzdelania) v súčasnosti disponuje prácou práve vo veľkých spoločnostiach (pozri graf 16).

Graf 16 - Veľkosť spoločnosti (podľa počtu zamestnancov) a nadobudnutý stupeň vzdelania

2.2.3.3. Odvetvová štruktúra pracovných aktivít a migrácia za prácou

V tabuľke 21 sú uvedené odvetvia, v ktorých aktuálne pôsobia vysokoškolskí absolventi. Jednotlivé položky v tabuľke predstavujú agregáciu podrobnejšieho delenia odvetví podľa SK NACE (pozri prílohu tabuľka P 2). Najviac respondentov (32,0 %) pracovalo v odvetví verejnej správy, obrany, povinného sociálneho zabezpečenia (vzdelania, zdravotníctva a sociálnej pomoci), druhou najfrekventovanejšou oblasťou bol priemysel (14,2 %). Najmenej rozšírenými oblasťami boli práca s nehnuteľnosťami (0,5 %), poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov (2,5 %) a stavebníctvo (5,8 %).

Tabuľka 21 - Odvetvie pracovnej aktivity

Odvetvie*	%
Verejná správa, obrana; povinné soc. zabezpečenie; vzdelávanie; zdravotníctvo a sociálna pomoc	32,0
Priemyselná výroba; ťažba a dobývanie	14,2
Informácie a komunikácie	11,8
Odborné vedecké a technické činnosti; administratívne a podporné činnosti	10,6
Finančné a poisťovacie činnosti	8,0
Ostatné činnosti	8,0
Veľkoobchod a maloobchod; doprava a skladovanie; ubytovanie a stravovacie služby	6,8
Stavebníctvo	5,8
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	2,5
Činnosti v oblasti nehnuteľností	0,5
Spolu	100,0

*Ekonomická činnosť a produkcia podľa SK NACE Rev. 2.

Zaznamenali sme rozdiely v ekonomickej činnosti vzhľadom na formu štúdia. Absolventi externého štúdia (47,7 %) pracovali častejšie v oblasti verejnej správy, obrany (povinného soc. zabezpečenia, vzdelávania atď.) ako denní (28,6 %) absolventi. Naopak, absolventi dennej formy štúdia pôsobili vo väčšej miere v oblastiach ako informácie a komunikácie (13,2 %), či odborné vedecké a technické činnosti (administratívne a podporné činnosti) (11,5 %), oproti externistom (5,2 % resp. 5,9 %).

Tabuľka 22 Odvetvie pracovnej aktivity podľa formy štúdia

Odvetvie	%	
	Denný	Externý
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	2,6	1,9
Priemyselná výroba; ťažba a dobývanie	14,2	13,5
Stavebníctvo	6,3	3,6
Veľkoobchod a maloobchod; doprava a skladovanie; ubytovanie a stravovacie služby	6,6	8,0
Informácie a komunikácie	13,2	5,2
Finančné a poisťovacie činnosti	8,3	7,1
Činnosti v oblasti nehnuteľností	0,5	0,2
Odborné vedecké a technické činnosti; administratívne a podporné činnosti	11,5	5,9
Verejná správa, obrana; povinné sociálne zabezpečenie; vzdelávanie; zdravotníctvo a sociálna pomoc	28,6	47,7
Ostatné činnosti	8,2	6,9
Spolu	100,0	100,0

Vzhľadom na stupeň vzdelania bolo zistené, že respondenti s absolvovaným III. stupňom (42,9 %) najčastejšie pracovali vo verejnej správe, obrane (povinnom soc. zabezpečení, vzdelávaní atď.) oproti absolventom s II. stupňom (29,5 %) a I. stupňom vzdelania (37,1 %). Podobne, absolventi III. stupňa (22,1 %) zastávali najviac prácu v odborných vedeckých a technických činnostiach (administratívnych a podporných činnostiach) než absolventi II. a I. stupňa (9,9 % resp. 8,9 %). Naopak, respondenti s absolvovaným II. a I. stupňom vzdelania najviac pracovali v oblasti informácií a komunikácie (12,1 % resp. 12,4 %) a v priemyselnej výrobe, ťažbe a dobývaní (15,5 % resp. 11,1 %) než respondenti s III. stupňom vzdelania, ktorých v daných oblastiach pracovalo menej (6,9 % a 9,7 %).

Tabuľka 23 Odvetvie pracovnej aktivity podľa stupňa vzdelania

Odvetvie	%		
	I.	II.	III.
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	2,3	2,5	3,2
Priemyselná výroba; ťažba a dobývanie	11,1	15,5	9,7
Stavebníctvo	4,1	6,5	3,7
Veľkoobchod a maloobchod; doprava a skladovanie; ubytovanie a stravovacie služby	7,7	6,9	2,8
Informácie a komunikácie	12,4	12,1	6,9
Finančné a poisťovacie činnosti	8,3	8,4	2,8
Činnosti v oblasti nehnuteľností	0,6	0,5	-
Odborné vedecké a technické činnosti; administratívne a podporné činnosti	8,9	9,9	22,1
Verejná správa, obrana; povinné soc. zabezpeč.; vzdel.; zdravotníctvo a soc. pomoc	37,1	29,5	42,9
Ostatné činnosti	7,6	8,2	6,0
Spolu	100	100	100

V dôsledku komplexného preskúmania súčasnej pracovnej situácie absolventov sme sledovali aj miesto výkonu práce absolventov. Zo zistení vyplýva, že väčšina respondentov disponuje prácou v Bratislavskom kraji (37,4 %). Druhým najfrekvencovanejším miestom výkonu pracovnej aktivity medzi respondentmi bol Košický kraj (13,3 %). Tieto zistenia sú pochopiteľné vzhľadom na ekonomickú silu daných regiónov. Najmenej respondentov aktuálne pracuje v Trnavskom a Trenčianskom kraji (6,6 % resp. 6,7 %). Dôležitým zistením bude aj migrácia absolventov za prácou, preto budeme sledovať miesto trvalého pobytu absolventov vzhľadom na miesto aktuálne vykonávanej pracovnej aktivity.

Tabuľka 24 - Miesto súčasného pracoviska absolventov

	%
BA	37,4
TT	6,6
TN	6,7
NR	7,8
ZA	11,1
BB	7,3
PO	9,7
KE	13,3
SR	100,0

Podiely respondentov pracujúcich v kraji, kde zároveň majú aj trvalé bydlisko je regionálne výrazne diferencovaný (pozri tabuľku 25), čo môže súvisieť s rozdielmi v ponuke pracovných miest. Najvyšší podiel respondentov pracujúcich v kraji, kde majú aj trvalé bydlisko, bol zaznamenaný v Bratislavskom kraji (96,6 %), znamená to, že iba 3,4 % respondentov žijúcich v Bratislavskom kraji migruje za prácou. Medzi ďalšie kraje s najnižšou mierou migrujúcich respondentov za prácou patrili Košický (21,3 % migrujúcich), Žilinský (30,4 %) a Banskobystrický kraj (31,8 %). Spomedzi všetkých krajov bol zaznamenaný najvyšší podiel migrujúcich respondentov za prácou v Trnavskom kraji (50,3 %), je potrebné poznamenať, že väčšina z migrujúcich respondentov (44,0 %) smerovala za prácou do Bratislavského kraja. Podobne tomu bolo aj pri ostatných krajoch, respondenti primárne migrovali za prácou do Bratislavského kraja (Bratislavy), to sa dalo očakávať vzhľadom na rôznorodosť pracovných miest a koncentráciu veľkých zamestnávateľov v tejto oblasti.

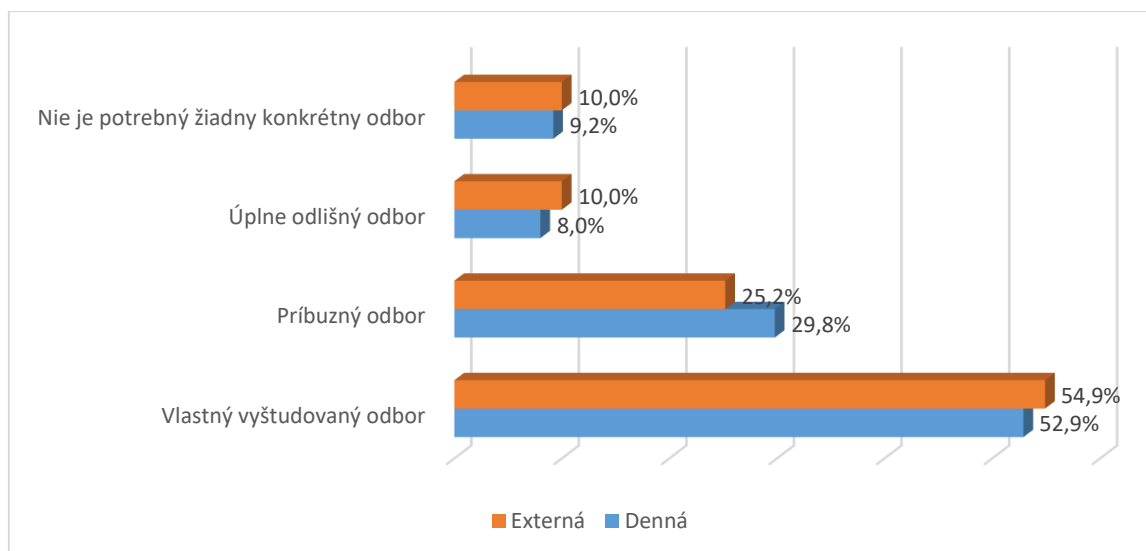
Tabuľka 25 - Miesto pracoviska a miesto pobytu počas štúdia na VŠ (v %)

Miesto súčasného pracoviska	Miesto trvalého bydliska							
	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
BA	96,6	44,0	24,9	33,8	23,2	23,5	20,9	12,1
TT	2,2	49,7	3,3	3,9	0,9	1,6	1,2	-
TN	0,2	1,8	61,8	1,1	2,5	0,6	0,6	0,2
NR	0,2	2,7	3,0	59,6	1,6	1,3	0,4	0,2
ZA	0,5	1,2	5,6	0,3	69,6	2,3	1,4	1,1
BB	0,2	0,3	1,3	0,8	1,6	68,2	1,0	1,6
PO	0,2	-	-	-	0,4	-	59,0	6,1
KE	-	0,3	-	0,6	0,2	2,6	15,6	78,7

2.2.3.4. Predpoklady pre aktuálnu prácu

Viac ako polovica externých respondentov (54,9 %) sa vyjadrila, že pre ich aktuálnu pracovnú aktivitu je najvhodnejší práve vlastný vyštudovaný odbor a rovnako sa vyjadrilo aj 52,9 % denných absolventov. Relatívne vysoký podiel denných absolventov (29,8 %) uviedol, že pre súčasnú prácu je najvhodnejší príbuzný odbor oproti absolventom externej formy štúdia (25,2 %). Len menší počet denných absolventov sa vyjadril, že pre ich aktuálne vykonávanú prácu nie je potrebný žiadny konkrétny odbor (9,2 %), resp. je potrebný úplne odlišný odbor (8,0 %) a rovnakú možnosť uviedlo zhodne 10,0 % externistov. Z uvedeného môžeme konštatovať, že veľká väčšina denných a externých absolventov (priemerne 81,4 %) využila (úplne alebo čiastočne) poznatky a zručnosti nadobudnuté štúdiom v súčasnej práci, čo je nepochybne pozitívne zistenie.

Graf 17 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa formy štúdia

Z pohľadu skupín odborov bol vlastný vyštudovaný odbor najviac potrebný pre aktuálnu prácu pre respondentov zdravotníctva (87,8 %), naopak najmenej potrebný bol pre absolventov prírodných vied (40,8 %). Príbuzný odbor bol v súčasnej práci dostatočný pre respondentov odboru prírodných vied (32,7 %).

Úplne odlišný odbor bol potrebný pre absolventov vojenských a bezpečnostných vied a náuk (14,5 %). Absolventi spoločenských vied, náuk a služieb (12,3 %) najčastejšie uvádzali, že pre ich terajšiu prácu nie je potrebný žiadny konkrétny odbor.

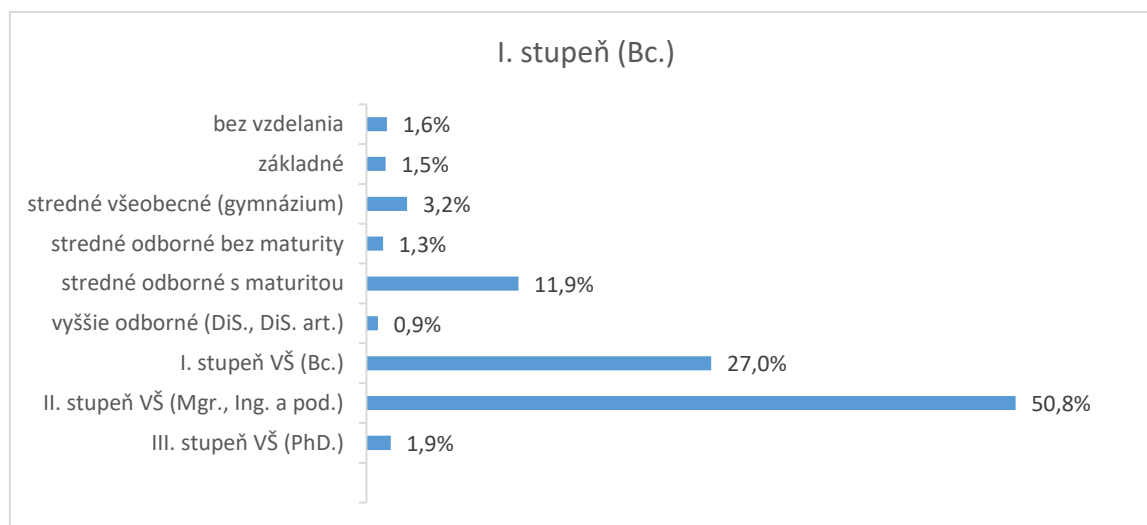
Z hľadiska typu vysokej školy, bol najvhodnejší vlastný vyštudovaný odbor pre respondentov štátnych vysokých škôl (75,9 %), nasledovali absolventi verejných (53,1 %) a súkromných (49,4 %) vysokých škôl. Najviac respondentov súkromných vysokých škôl vykonávalo takú prácu, pre ktorú je potrebný úplne odlišný ako študovaný odbor alebo nie je potrebný žiadny konkrétny odbor (uviedlo to zhodne 12,1 % respondentov).

Výrazné rozdiely medzi vhodnosťou vyštudovaného odboru potrebného pre aktuálnu prácu a rokom ukončenia štúdia neboli zistené.

V prieskume nás zaujímalo, aký stupeň vzdelania považujú respondenti za adekvátny pre svoju súčasnú prácu. Pre lepšiu prehľadnosť budeme tento jav sledovať medzi absolventmi disponujúcimi konkrétnym stupňom vzdelania.

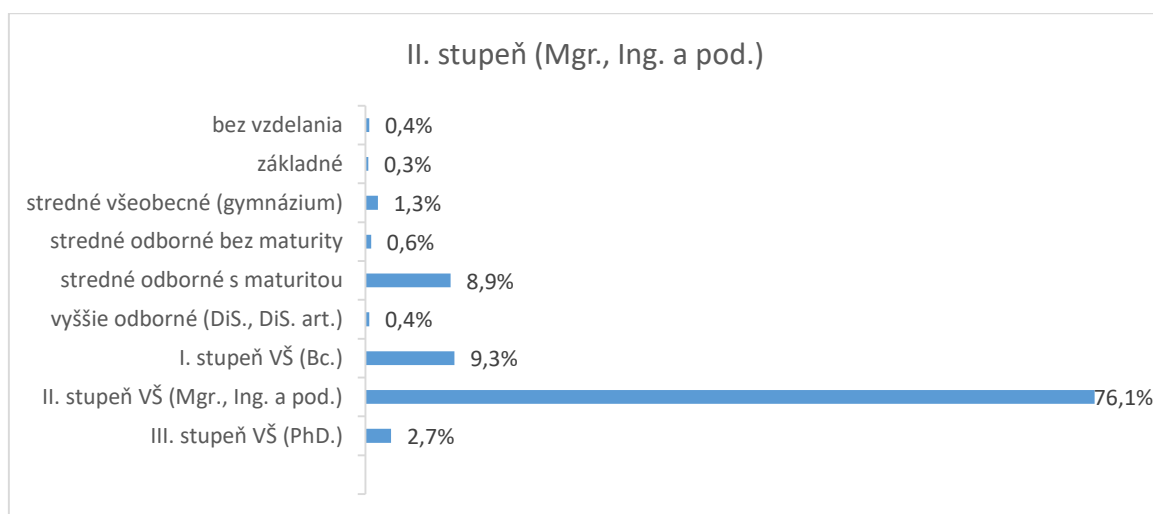
Približne polovica (50,8 %) absolventov I. stupňa uviedla, že pre ich aktuálnu prácu je najvhodnejší II. stupeň vzdelania. Pre viac ako štvrtinu (27,0 %) respondentov bol dostatočný vlastný stupeň (I. stupeň). Relatívne vysoký podiel respondentov (11,9 %) uviedlo, že pre ich aktuálnu prácu postačuje stredné odborné vzdelanie s maturitou. Takéto zistenie môže poukazovať na problematickejšie, menej kvalifikované uplatnenie absolventov bakalárskeho stupňa vzdelania.

Graf 18 - Stupeň vzdelania potrebný pre aktuálnu prácu udávaný absolventmi I. stupňa štúdia

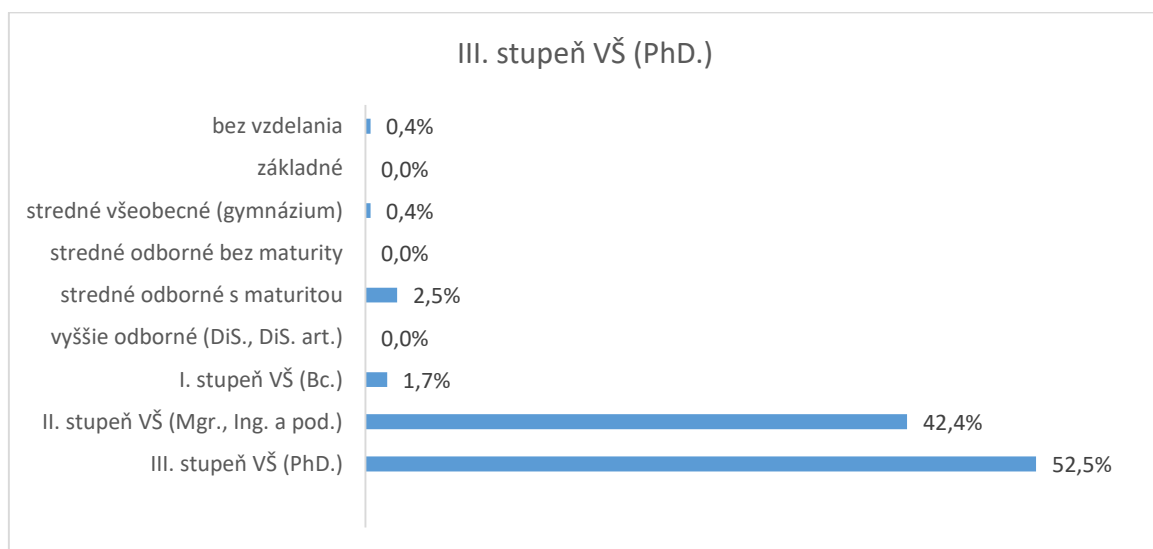
Veľká väčšina (76,1 %) absolventov II. stupňa vzdelania sa vyjadrila, že pre ich aktuálnu prácu je najvhodnejší práve vlastný II. stupeň vzdelania. Menší podiel absolventov uviedol, že je postačujúci I. stupeň alebo stredné odborné vzdelanie s maturitou (9,3 % resp. 8,9 %). Iba veľmi málo absolventov (2,7 %) s II. stupňom vzdelania vnímalo ako potrebné disponovať III. stupňom vzdelania kvôli ich súčasnej práci.

Graf 19 - Stupeň vzdelania potrebný pre aktuálnu prácu udávaný absolventmi II. stupňa štúdia

Názory absolventov III. stupňa o vhodnosti vzdelania pre súčasnú prácu boli v drvivej miere koncentrované v dvoch možnostiach. Prekvapujúcim zistením bolo, že veľký podiel (42,4 %) absolventov III. stupňa zastávalo názor, že pre ich aktuálnu prácu dostačuje vzdelanie II. stupňa. Viac ako polovica (52,5 %) respondentov uviedlo, že vlastný III. stupeň vzdelania je adekvátny pre aktuálnu prácu.

Graf 20 - Stupeň vzdelania potrebný pre aktuálnu prácu udávaný absolventmi III. stupňa štúdia

Vzhľadom na predošlé zistenia, že niektorým vysokoškolským absolventom postačuje pre ich súčasnú prácu stredné odborné vzdelanie, nás bude zaujímať, v ktorých odboroch sú tieto názory najsilnejšie. Nižší stupeň vzdelania (stredné odborné s maturitou) pre súčasnú prácu volili najmä absolventi poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied (13,1 %) a vied a náuk o kultúre a umení (15,2 %). To môže ukazovať na ťažšie uplatnenie absolventov na trhu práce s daným vyštudovaným odborom.

2.2.3.5. Spôsob nájdenia aktuálnej práce

Medzi najviac vyhľadávané spôsoby nájdenia súčasnej práce patrili hľadanie cez komerčnú internetovú pracovnú inzerciu (25,1 %), kontaktovanie zamestnávateľa z vlastnej iniciatívy (21,2 %) a prostredníctvom osobných kontaktov (rodina, priatelia, známi) (19,9 %). Najmenej uvádzaným spôsobom nájdenia práce boli služby úradu práce (1,1 %), súkromnej personálnej agentúry (1,2 %) a vysokej školy (1,6 %).

Tabuľka 26 – Spôsob nájdenia aktuálnej práce

	%
Cez komerčnú internetovú pracovnú inzerciu (napr. Profesia)	25,1
Kontaktoval som zamestnávateľa z vlastnej iniciatívy	21,2
Cez rodinu, priateľov, známych	19,9
Oslovil ma zamestnávateľ	13,7
Cez predchádzajúcu pracovnú skúsenosť	8,0
Začal som podnikáť	3,6
Cez sociálne siete (napr. LinkedIn)	2,7
Cez nekomerčnú internetovú pracovnú inzerciu (napr. IŠTP.sk)	2,0
Cez služby vysokej školy	1,6
Cez súkromnú personálnu agentúru	1,2
Cez úrad práce	1,1
Spolu	100,0

2.2.3.6. Spokojnosť s aktuálnou prácou

Spokojnosť s aktuálnou prácou bola meraná na škále od 1 po 5, pričom hodnota 1 znamenala najväčšiu spokojnosť a hodnota 5 najmenšiu spokojnosť. Pri pohľade na tabuľku 27 môžeme konštatovať, že väčšina respondentov (79,4 %) bola spokojná s aktuálnou prácou. Skôr nižší počet absolventov (6,2 %) uviedol, že so svojou prácou sú nespokojní. Neutrálnu odpoveď, teda ani spokojný, ani nespokojný s aktuálnou prácou uviedlo 14,4 % respondentov.

Tabuľka 27 – Spokojnosť so súčasným zamestnaním

	%
1. úplne spokojný	43,1
2. skôr spokojný	36,3
3. rovnako spokojný, ako nespokojný	14,4
4. skôr nespokojný	4,2
5. úplne nespokojný	2,0
Spolu	100,0

2.2.3.7. Problémy pri hľadaní práce

Prínosné boli zistenia týkajúce sa ťažkostí, s akými sa respondenti pri hľadaní práce stretli. Respondenti mohli odpovedať na viacero možností, z toho dôvodu výsledné percentá presahujú hodnotu 100 %. Pri pohľade na tabuľku 28 je skôr negatívnym zistením, že možnosť „nemal som žiadne ťažkosti“ dosiahla hodnotu (len) 25,4 %, z čoho vyplýva, že väčšina respondentov zaznamenala pri hľadaní práce nejaké ťažkosti. Medzi najčastejšie zistené ťažkosti patrili nízke finančné ohodnotenie (36,8 %), nedostatok pracovných miest v blízkosti bydliska (29,4 %), nedostatok pracovných miest v odbore (28,5 %) a nezaujem o čerstvých absolventov (23,2 %). Medzi najmenej zastúpené ťažkosti patrili nezaujem o ženskú pracovnú silu (4,0 %) a nedostatok akýchkoľvek pracovných miest (5,3 %).

Zistené negatíva pri hľadaní práce môžu mať niekoľko vysvetlení. Napríklad absolventi vysokej školy disponujú zásadnou nevýhodou oproti zamestnancom s viacročnou praxou, a to, že po ukončení štúdia väčšinou nedisponujú dostatočnou praxou pre výkon danej práce (nízke finančné ohodnotenie, nezáujem o čerstvých absolventov). Ďalším prípadom môže byť nerovnomerné rozdelenie priemyslu na Slovensku resp. veľkých zamestnávateľov (nedostatok pracovných miest v blízkosti bydliska).

Dôležité pre vysvetlenie toho, prečo respondenti volili odpoveď „nedostatok pracovných miest v odbore“ bude potrebné zamerať pozornosť na štruktúru respondentov vzhľadom na vyštudovaný odbor a typ vysokej školy.

Tabuľka 28 – Ťažkosti pri hľadaní práce

Typy ťažkostí	%
Nedostatok pracovných miest v odbore	28,5
Nedostatok pracovných miest v blízkosti bydliska	29,4
Nedostatok akýchkoľvek pracovných miest	5,3
Nezáujem o čerstvých absolventov VŠ	23,2
Nezáujem o ženskú pracovnú silu	4,0
Nízke finančné ohodnotenie	36,8
Nemal som žiadne ťažkosti	25,4

Pri bližšom pohľade na negatívne hodnotenie uvedenej možnosti (nedostatok pracovných miest v odbore), sme zistili, že túto možnosť najčastejšie uvádzali respondenti z odboru vedy a náuky o kultúre a umení (48,6 %), prírodné vedy (42,8 %) a poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy (37,5 %). Z toho vyplýva, že respondenti po absolvovaní vysokej školy (a daného odboru) majú problém uplatniť sa na trhu práce vo svojom vyštudovanom odbore. Môže to byť spôsobené nedostatkom vhodných pracovných miest alebo príliš veľkou konkurenciou iných absolventov (ich vysokým počtom).

Z pohľadu typu vysokej školy, vnímali negatívnejšie nedostatok vhodných pracovných miest v odbore skôr respondenti verejných vysokých škôl (29,1 %) ako súkromných (22,3 %), či štátnych (18,6 %) vysokých škôl.

Respondenti mali ďalej možnosť vyjadriť svoj názor na to, či počas hľadania práce zaznamenali diskriminačné správanie. Nakoľko respondenti mohli odpovedať na viacero možností, súčet uvedených percent bude presahovať hodnotu 100.

Podľa údajov z tabuľky 29 sa respondenti väčšinou nestretli pri hľadaní práce s diskrimináciou (66,0 %). Avšak, ak už takéto správanie zaznamenali, najviac išlo o diskrimináciu kvôli nedostatku pracovných skúseností (55,4 %). Nasledovala diskriminácia kvôli veku (14,9 %) a pohlaviu (12,7 %).

Tabuľka 29 – Diskriminačné správanie počas hľadania práce

Dôvod diskriminácie	%
Kvôli nedostatku pracovných skúseností	55,4
Kvôli pohlaviu	12,7
Kvôli etnicite	1,1
Kvôli veku	14,9
Kvôli fyzickému postihnutiu alebo chorobe	1,6
Kvôli tehotenstvu, alebo deťom	7,8
Nestretol/a som sa s diskrimináciou	66,0

2.2.3.8. Platové podmienky

Uvedomujeme si, že zisťovanie platového ohodnotenia respondentov môže byť citlivé, avšak tento ukazovateľ je významný pre identifikovanie pozície absolventov vysokých škôl na trhu práce, a tiež z hľadiska národného aj medzinárodného porovnania. Vysokoškolsky vzdelaní ľudia predstavujú vysokokvalifikovanú pracovnú silu, ktorá by mala byť primerane ohodnotená, preto nás bude primárne zaujímať finančné ohodnotenie respondentov s ohľadom na vyštudovaný odbor.

Pre uvedenie do kontextu, je nevyhnutné pripomenúť, že v dobe konania prieskumu (rok 2019) bola priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve SR na úrovni 1 092 Eur (podľa údajov zo Štatistického úradu SR).

V prieskume bola respondentom položená otázka, ktorou sme zisťovali výšku hrubého mesačného príjmu. Pre lepšiu orientáciu vo výsledkoch sme jednotlivé odpovede kategorizovali, následne ich prezentujeme v grafe 21.

Zo získaných údajov vyplýva, že väčšina respondentov (71,8 %) bola sústredená v troch príjmových kategóriách (700 až 1 100 Eur, 1 100 až 1 500 Eur a 1 500 až 2 000 Eur). Najviac respondentov, takmer tretina (30,2 %) uviedla, že ich mesačný príjem bol 700 až 1 100 Eur. Nasledovala tiež početná skupina respondentov (25,1 %), ktorých príjem bol nadpriemerný (1 100 až 1 500 Eur). Relatívne veľký podiel respondentov (16,5 %) uviedol, že ich príjem sa pohyboval v rozpätí 1 500 až 2 000 Eur za mesiac. Bolo zistené, že 7,2 % respondentov disponovalo príjmom menším ako 520 Eur (minimálna mzda bola v roku 2019 podľa údajov Štatistického úradu SR na úrovni 520 Eur).

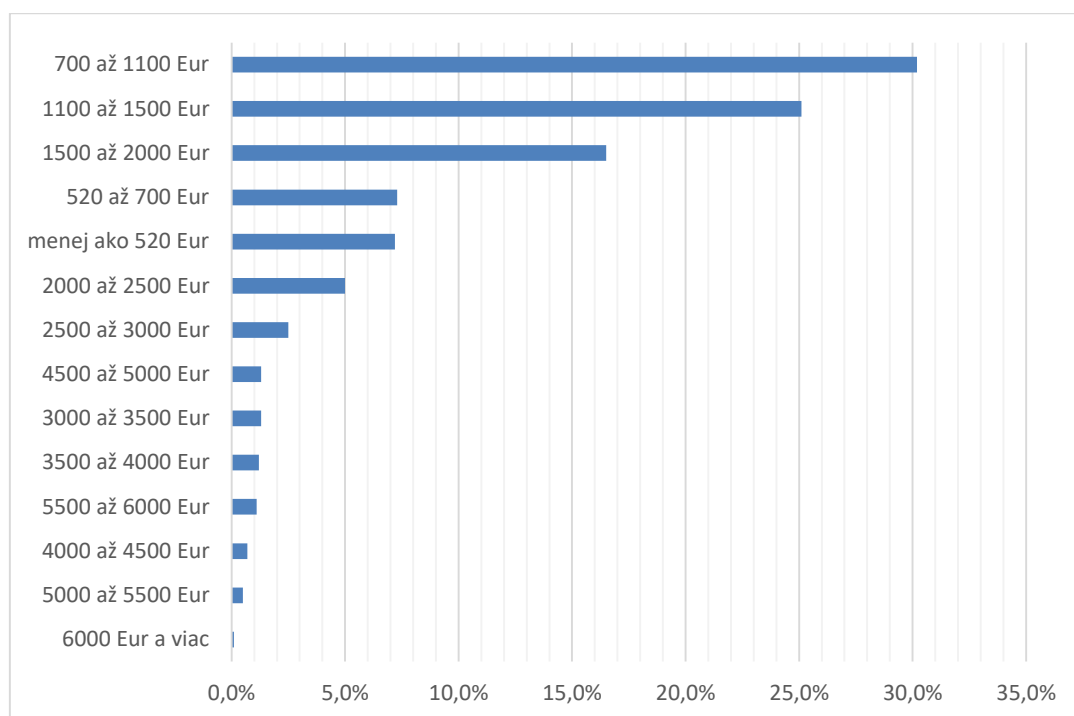
Dôvodom takýchto príjmov vysokoškolských absolventov môže byť vykonávanie prerušovaných pracovných aktivít, práca na dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, resp. vlastné podnikanie (SZČO), či práca v rodinnom podniku a pod. Približne rovnaký podiel absolventov (7,3 %) uviedlo, že ich mesačný príjem sa pohybuje na úrovni 520 až 700 Eur.

Na druhej strane bolo zistené, že nižší počet respondentov disponuje vysoko nadpriemerným mesačným príjmom. Príjem približne 1 % opýtaných bol 5 500 až 6 000 Eur (približne rovnaký počet respondentov uviedlo príjem na úrovni 4 500 až 5 000 Eur resp. 3 500 až 4 000 Eur).

Predpokladáme, že respondenti s takto vysoko nadpriemernými príjmami disponujú dlhodobou žiadaným vzdelaním (odbor IT a pod.), resp. výhodou špecifických schopností, ktoré sú žiadané na trhu práce.

Na základe týchto údajov môžeme konštatovať, že priemerná hrubá mesačná mzda vysokoškolských absolventov zapojených do prieskumu bola na úrovni 1 468 Eur a mediánová mzda bola 1 135 Eur.

Graf 21 – Výška hrubého mesačného príjmu

Podľa očakávaní bolo zistené vyššie finančné ohodnotenie absolventov s najviac žiadaným vzdelaním na trhu práce (technické odbory). Absolventi technických vied a náuk v najväčšej miere spomedzi ostatných odborov figurovali v nadpriemerných príjmových kategóriách. Viac ako pätina respondentov z týchto odborov uviedla, že ich mesačný príjem sa pohyboval medzi 1 500 až 2 000 Eur. K uvedeným hodnotám sa najviac približovali absolventi vojenských a bezpečnostných vied a náuk, rovnakú možnosť zvolilo 19,6 % opýtaných.

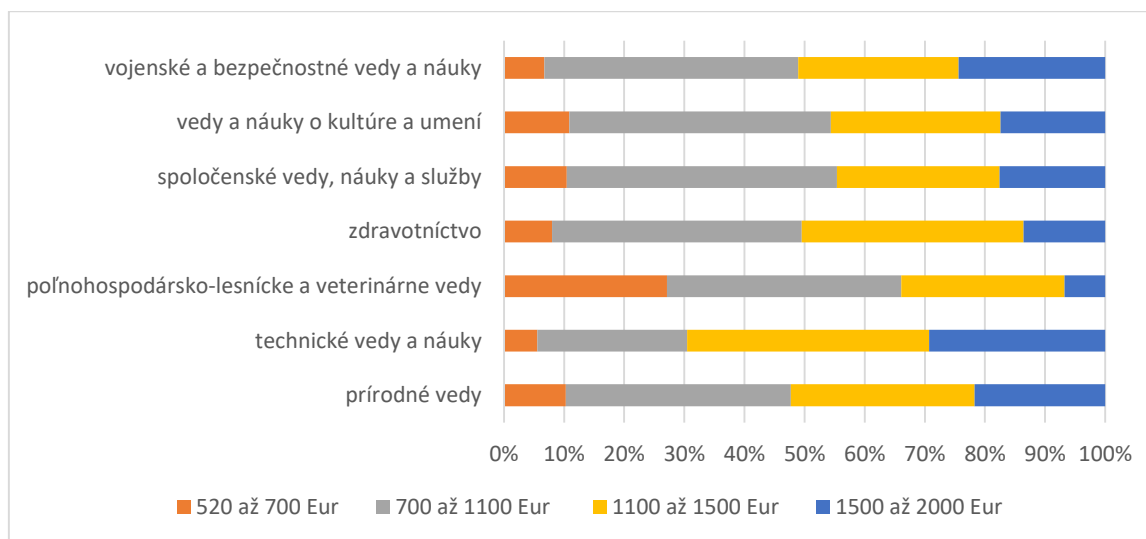
Priemernou mzdou (700 až 1 100 Eur za mesiac) najviac disponovali absolventi spoločenských vied, náuk a služieb (36,6 %), zdravotníctva (34,9 %), vojenských a bezpečnostných vied a náuk (33,9 %) a prírodných vied (31 %).

Do nadpriemerných príjmových kategórií (1 100 až 1 500 Eur) patrili najviac respondenti odborov zdravotníctva (31 %), technických vied a náuk (29,7 %) a prírodných vied (25,3 %).

Vysoko nadpriemerné finančné ohodnotenie (3 500 až 4 000 Eur) bolo najviac charakteristické pre respondentov odborov technických vied a náuk, zdravotníctva a spoločenských vied, náuk a služieb.

Naopak najnižšie platové ohodnotenie (menej ako 520 Eur za mesiac) udávalo najviac respondentov vied a náuk o kultúre a umení (17,2 %). Podpriemerný príjem (520 až 700 Eur za mesiac) uviedlo najviac absolventi poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied (20,8 %).

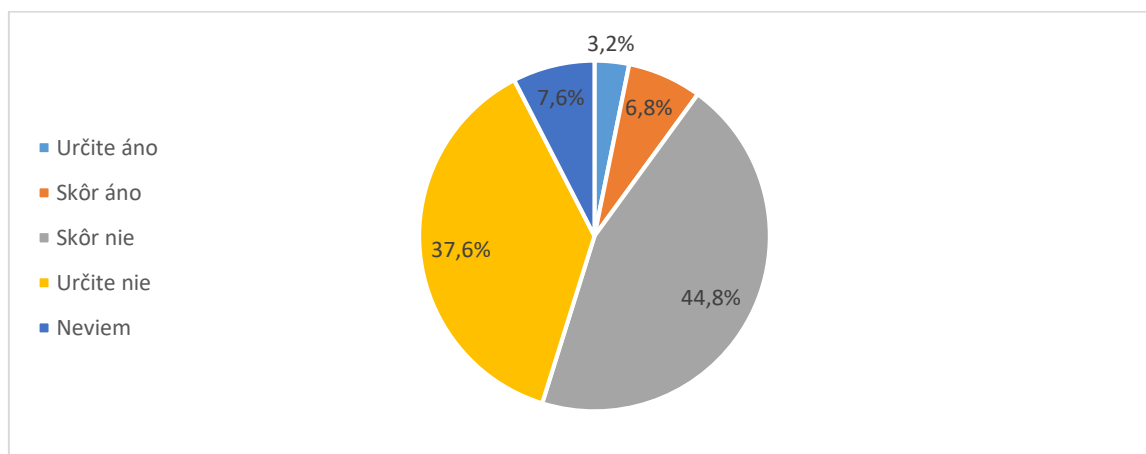
Graf 22 – Príjem absolventov podľa skupín odborov

2.2.3.9. Stabilita pracovnej pozície – obavy zo straty práce

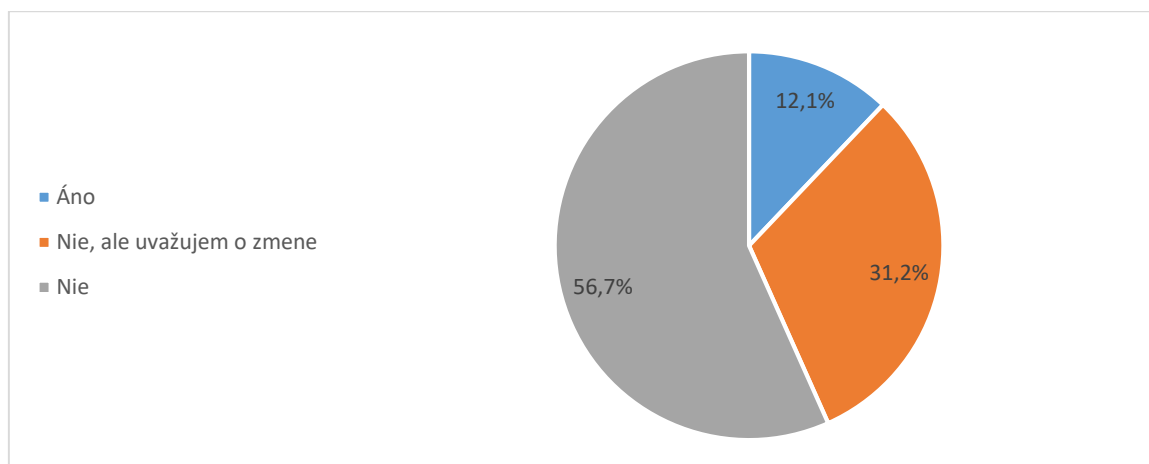
V období zisťovania (december 2019 až február 2020) prejavilo obavy zo straty zamestnania desať percent respondentov z radov absolventov slovenských vysokých škôl. Jednoznačné obavy zo straty zamestnania pritom malo iba 3,2 % respondentov. So svojim zamestnaním si bolo jednoznačne istých 37,6 % respondentov, 44,8 % sa priklonilo k možnosti „skôr nie“ pri otázke ohľadne obáv zo straty práce a 7,6 % dopytovaných respondentov na otázku nevedelo odpovedať. Musíme ale podotknúť, že v uvedenom období boli hodnoty celkovej ako aj absolventskej nezamestnanosti na historických minimách.

Graf 23 – Obavy zo straty práce

Viac ako polovica respondentov v dobe zisťovania vôbec neuvažovala o zmene zamestnania. Necelá tretina si nové uplatnenie aktívne nehľadala, ale uvažovala o zmene a 12,1 % si hľadala nové pracovné uplatnenie.

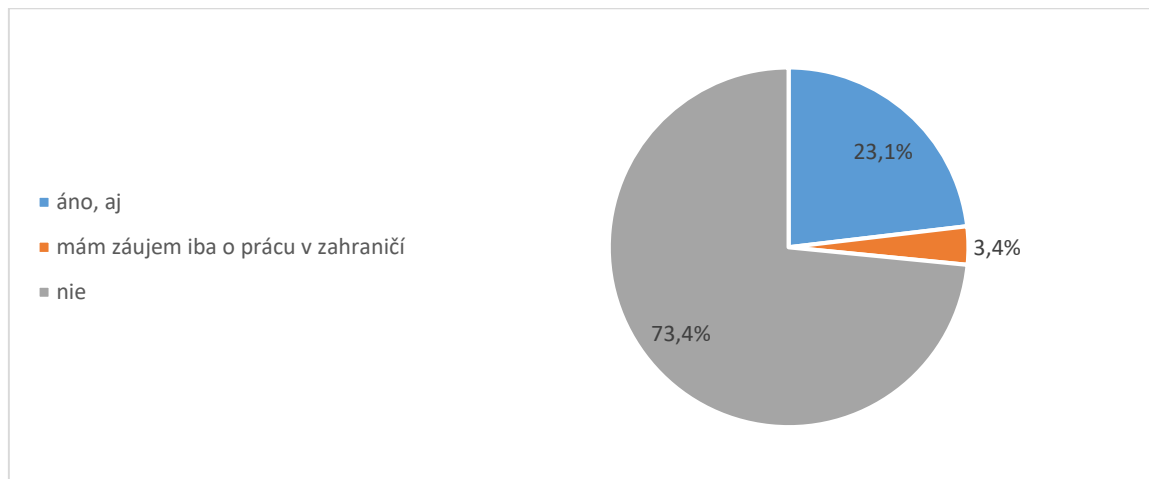
Graf 24 – Hľadanie si nového pracovného uplatnenia

2.2.3.10. Práca v zahraničí

Vzhľadom na situáciu na trhu práce v dobe zberu údajov prevažná väčšina respondentov o prácu v zahraničí neprejavovala záujem. Pozitívny postoj k možnosti pracovať v zahraničí deklarovala približne štvrtina absolventov slovenských vysokých škôl, pričom 3,4 % z respondentov vyjadrilo názor, že má záujem iba o prácu v zahraničí.

Graf 25 – Záujem o prácu v zahraničí

Najvýraznejším motivačným dôvodom pre rozhodnutie sa odísť za prácou mimo územia Slovenska bola finančná atraktívnosť takejto práce (80,0 %). Ďalšími motivačnými faktormi bolo zdokonalenie sa v cudzom jazyku (66,8 %), lepšie podmienky pre odborný rast (64,0 %) a poznávanie iných kultúr (46,9 %). Desatina respondentov uvažujúcich o odchode za prácou do zahraničia uviedla medzi dôvodmi aj to, že si nevedia nájsť prácu na Slovensku.

Tabuľka 30 – Dôvody uvažovania nad prácou v zahraničí

dôvod záujmu o prácu v zahraničí	počet odpovedí	% z počtu respondentov
Finančná atraktivnosť	880	80,0
Lepšie podmienky pre odborný rast	704	64,0
Zdokonalenie sa v cudzom jazyku	735	66,8
Poznávanie iných kultúr	516	46,9
Neviem si nájsť prácu doma	116	10,5
iný dôvod	108	9,8
Počet respondentov spolu*	1 100	

*Respondenti mohli uviesť viac možností. Percentuálne hodnoty sú vypočítané z počtu respondentov odpovedajúcich na danú otázku.

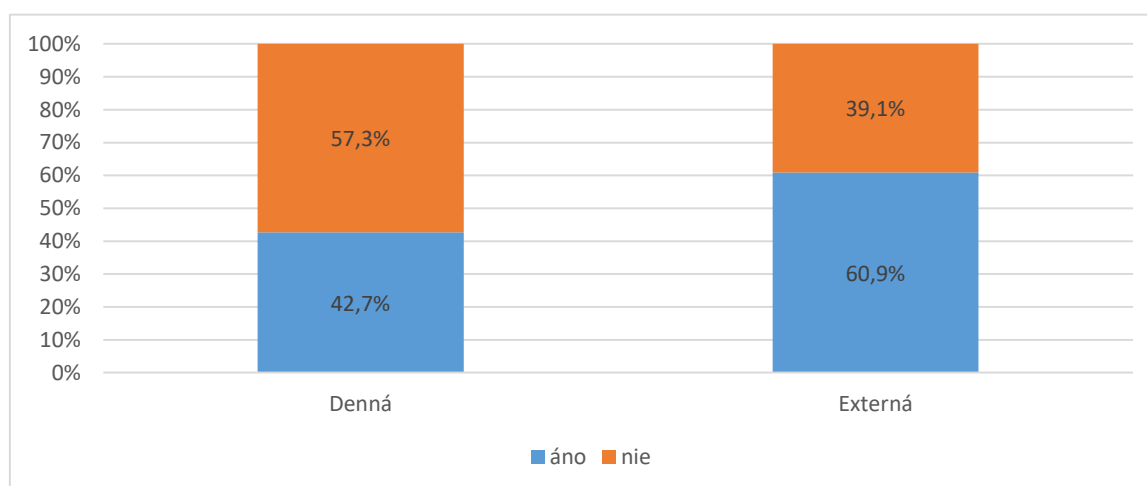
3. Ďalšie vzdelávanie absolventov vysokých škôl

Neustály rozvoj technológií, ako aj zmeny v požiadavkách trhu práce vytvárajú na uchádzačov o zamestnanie, zamestnancov, ako aj SZČO tlak v podobe požiadaviek na rozširovanie a prehĺbovanie si už nadobudnutých vedomostí a zručností. Ďalšie vzdelávanie nie je teda iba doménou rekvalifikačných zmien odborného pracovného zamerania, ale sú neodmysliteľnou požiadavkou pre ďalší profesijný a odborný rast. Ďalšie vzdelávanie sa pritom často deje formou samovzdelávania, vzdelávania na pracovisku, alebo absolvovania nejakého formálneho, či neformálneho vzdelávacieho programu v niektorej zo vzdelávacích inštitúcií. Takéto vzdelávacie programy pre verejnosť pritom v značnej miere poskytujú aj samotné vysoké školy.

V rámci prieskumu sme sa preto zamerali na zisťovanie, či absolventi vysokých škôl majú dostatok informácií o možnosti ďalšieho vzdelávania sa zo strany absolvovanej vysokej školy. Kladne na položenú otázku pritom odpovedalo 45,7 % respondentov, nedostatočnú informovanosť v tejto oblasti pociťovalo až 54,3 % respondentov, čo vytvára priestor na zvyšovanie (vzájomnej) komunikácie medzi absolventom a jeho alma mater aj po ukončení formálneho štúdia a dosiahnutím stupňa vzdelania. Pre vysokú školu to môže znamenať cennú spätnú väzbu o uplatniteľnosti absolventov na trhu práce a nepriamo teda aj o kvalite vzdelávacieho procesu a jeho výstupov. Zároveň môžu svojim absolventom ponúknuť kurzy ďalšieho vzdelávania, ktoré reflektujú potreby absolventov, ako aj vývoj v rámci vyštudovaného odboru.

Z hľadiska absolvovaného typu štúdia mali prekvapivo vyššiu informovanosť o ďalších možnostiach štúdia na absolvovanej vysokej škole absolventi externej formy štúdia: 60,9 % z nich malo dostatok informácií o možnostiach ďalšieho štúdia, zatiaľ čo v prípade absolventov dennej formy to bolo iba 42,7 %. Uvedené zistenia by si zaslúžili do budúcnosti podrobnejšie preskúmanie, pričom je však potrebné si uvedomiť, že v prípade daného výsledku nejde nevyhnutne o prezentáciu faktúálneho stavu, ale skôr o vyjadrenie subjektívnych pocitov absolventov, ktoré však aj napriek tomu majú určitú váhu a možno ich vnímať do určitej miery ako návrhy a odporúčania pre možné zlepšenia.

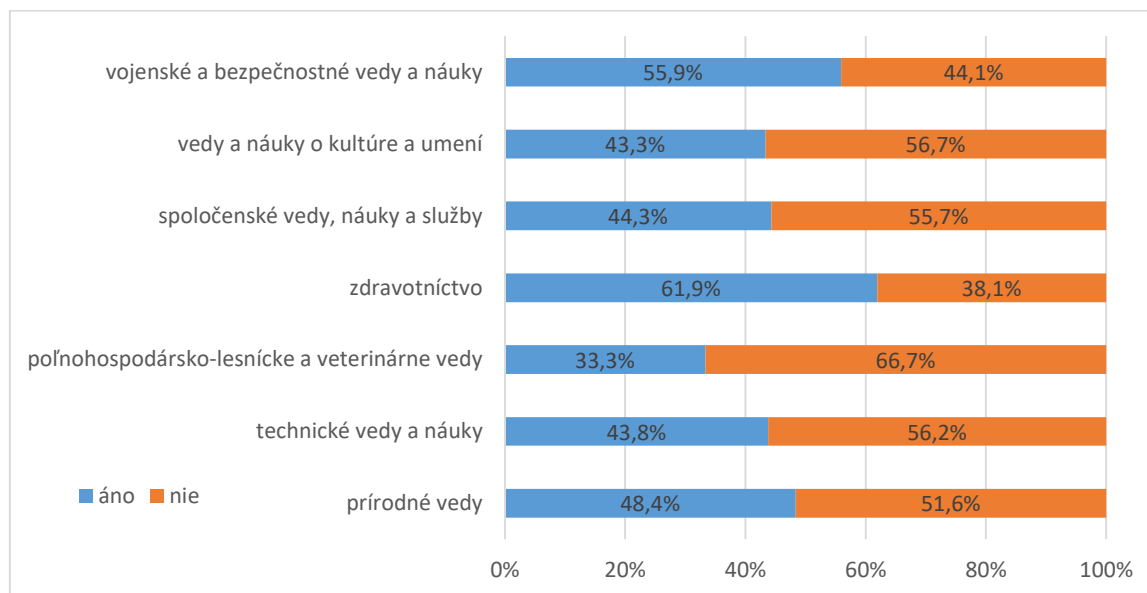
Graf 26 – Dostatok informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany VŠ podľa absolvovanej formy štúdia

Z hľadiska absolvovaného odboru, vyjadrili najvyššiu mieru informovanosti o možnostiach ďalšieho vzdelávania sa absolventi zdravotníckych odborov (61,9 %), čo môže byť do určitej miery ovplyvnené aj špecifickými požiadavkami na absolventov týchto odborov, ktoré priamo predpokladá ďalšie vzdelávanie.

Naopak, najnižšiu mieru informovanosti vyjadrili absolventi poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied (33,3 %). V prípade vied a náuk o kultúre a umení sa hodnoty blížili celkovým hodnotám za všetky skupiny odborov spolu, ktoré sme prezentovali vyššie, čo je zapríčinené aj faktom, že celkové počty absolventov za túto skupinu odborov sú suverénne najvyššie.

Graf 27 – Dostatok informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ

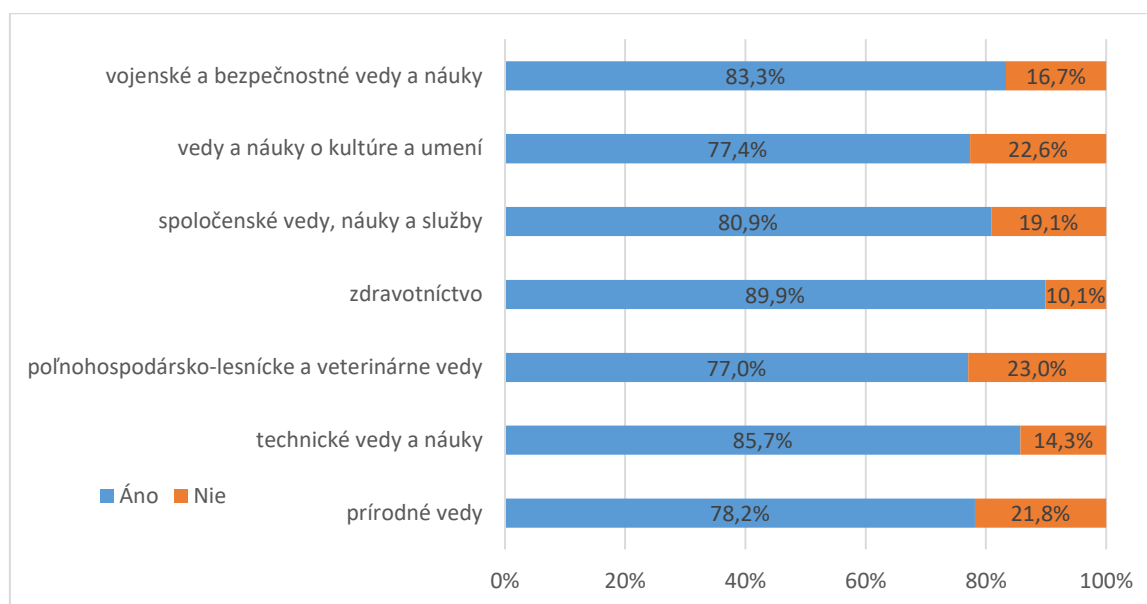
Na otázku zameranú na participáciu na nejakej forme ďalšieho vzdelávania za ostatných dvanásť mesiacov odpovedalo spolu 3 449 respondentov, pričom 19,1 % sa v uvedenom období vôbec nevzdelávalo. Z ponúkaných možností bolo najčastejším spôsobom ďalšieho vzdelávania samoštúdium, ktorému sa za ostatných dvanásť mesiacov venovalo až 52,6 % opýtaných. Z ďalších foriem vzdelávania nasledovalo školenie, resp. pracovný kurz (43,1 %). Jazykový kurz navštevovalo v danom období 23,5 % z opytovaných absolventov vysokých škôl. Respondenti pritom vedeli zároveň uviesť viacero typov vzdelávacích aktivít súčasne.

Tabuľka 31 – Participácia absolventov VŠ na aktivitách ďalšieho vzdelávania za ostatných 12 mesiacov

vzdelávacie aktivity	počet	% z počtu respondentov
Jazykový kurz	811	23,5
Rekvalifikačný kurz	134	3,9
Ďalšia vysoká škola	269	7,8
Postgraduálne štúdium	127	3,7
Doktorandské štúdium	159	4,6
Samoštúdium	1 814	52,6
Školenie (pracovný kurz)	1 486	43,1
Iné	259	7,5
Nevzdelávam sa	657	19,1
Počet respondentov spolu*	3 449	

*Respondenti mohli uviesť viacero možností. Percentuálne hodnoty sú počítané z celkového počtu respondentov, ktorí odpovedali na uvedenú otázku.

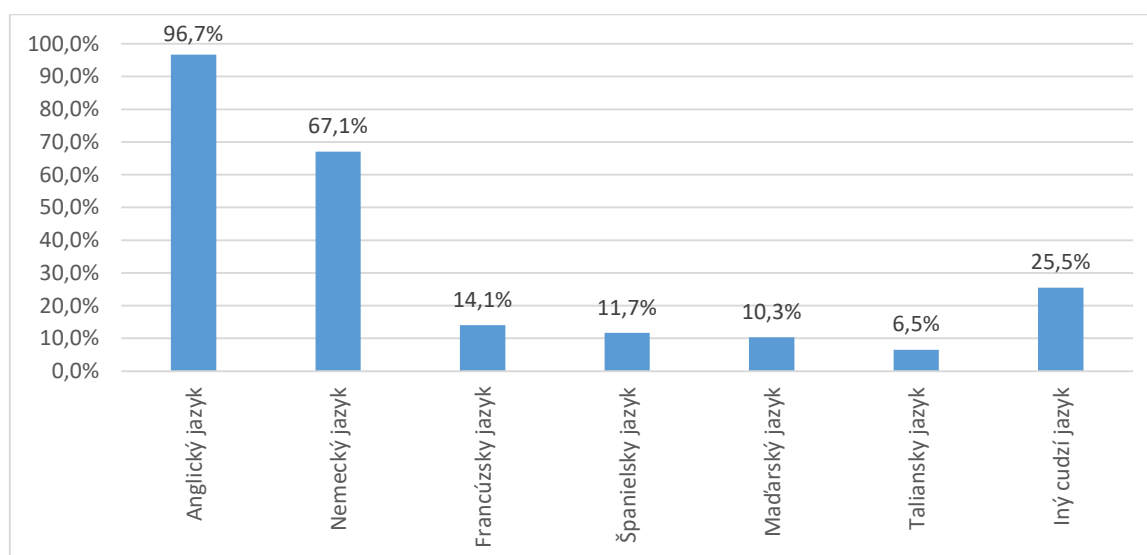
Graf 28 – Súvis absolvovaného ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou/zamestnaním

Jazykové znalosti absolventov slovenských vysokých škôl

Až 96,7 % absolventov vysokých škôl deklarovalo, že ovláda anglický jazyk. Ide o kumulatívnu početnosť za všetky úrovne (A1 až C2).⁶ Znalosti nemeckého jazyka na nejakej úrovni (teda aj začiatočnickej) deklarovalo 67,1 % respondentov. S výrazným odstupom nasledoval francúzsky jazyk (14,1 % respondentov), španielsky jazyk (11,7 %), maďarský jazyk (10,3 %) a taliansky jazyk (6,5 %). Okrem toho ešte 25,5 % respondentov deklarovalo znalosť nejakej úrovne iného ako ponúkaného cudzieho jazyka.

Graf 29 – Deklarovanie ovládania cudzieho jazyka*

⁶/ Výsledky za jednotlivé úrovne vid' nižšie.

Respondenti mali možnosť vyjadriť úroveň ovládania cudzieho jazyka v rámci zaužívaného Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (A1 až C2).⁷ Najčastejšie vyskytujúcou úrovňou znalosti anglického jazyka bola úroveň B2 (34,5 %), nasledovaná úrovňou B1 (23,9 %) a C1 (19,1 %). V prípade nemeckého jazyka bola najčastejšie deklarovaná úroveň ovládania jazyka na úrovni A1 (začiatočník). Celkovo 23,4 % respondentov, ktorí sa vyjadrili k svojim znalostiam z nemeckého jazyka ho ovládalo (podľa ich sebahodnotenia) na tejto úrovni. Výraznejšie zastúpenie mali ešte respondenti, ktorí deklarovali znalosť maďarského jazyka na úrovni C2. Môžeme predpokladať, že v týchto prípadoch išlo o respondentov, u ktorých bol maďarský jazyk jazykom materinským, resp. jedným z materinských jazykov. Podrobný prehľad úrovni deklarovaných znalostí za jednotlivé jazyky je prezentovaný v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 32 – Deklarovaná úroveň ovládania cudzích jazykov (v %)*

cudzí jazyk	A1	A2	B1	B2	C1	C2	Neovládam
Anglický jazyk	5,4	7,3	23,9	34,5	19,1	6,4	3,3
Nemecký jazyk	23,4	16,9	13,7	7,7	3,5	1,9	32,9
Francúzsky jazyk	7,2	2,8	1,6	1,1	0,9	0,5	85,9
Španielsky jazyk	6,9	2,0	1,2	0,4	0,5	0,5	88,3
Maďarský jazyk	1,7	0,6	0,7	0,7	1,4	5,2	89,7
Taliansky jazyk	4,0	1,2	0,5	0,3	0,5	0,1	93,5
Iný cudzí jazyk	7,9	6,5	4,5	3,1	2,0	1,5	74,5

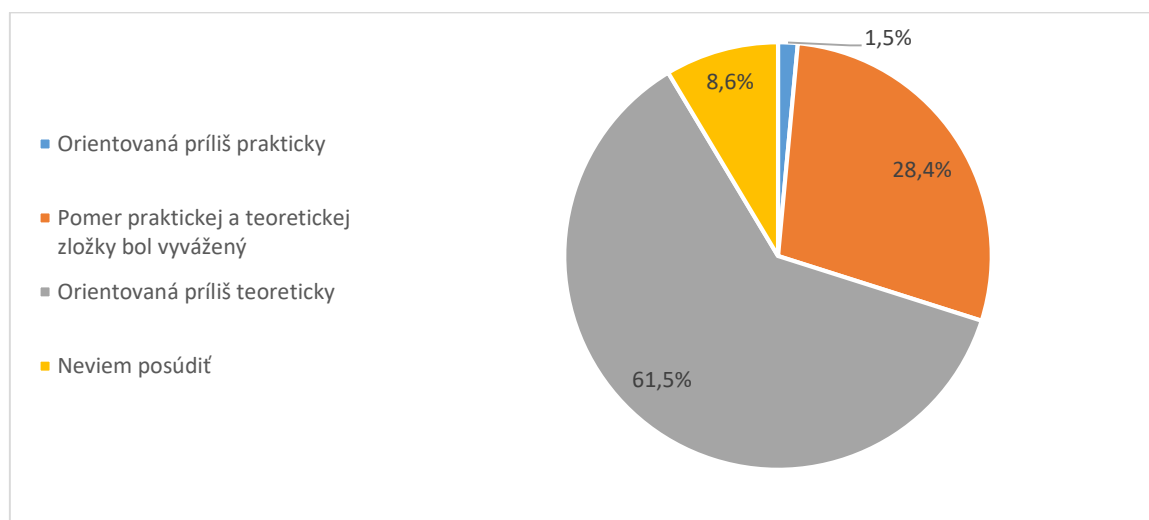
*Respondenti mali možnosť sa vyjadriť k úrovni ovládania konkrétnych cudzích jazykov (neovládam, A1 až C2), pričom v prípade neovládania daného jazyku nie všetci respondenti tento fakt explicitne vyjadrili. Podiely ovládania jazyka sú počítané z celkového počtu respondentov, ktorí sa vyjadrili k úrovni ovládania daného konkrétneho jazyka.

⁷/ A1 – A2: Používateľ základného jazyka
 B1 – B2: Samostatný používateľ
 C1 – C2: Skúsený používateľ

4. Hodnotenie vzdelávania na vysokej škole

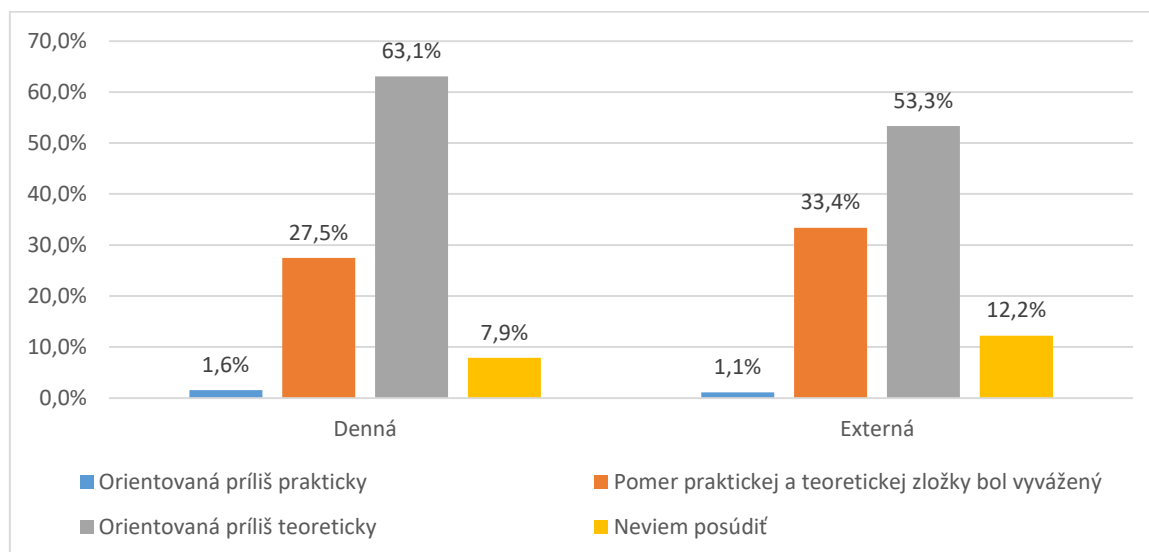
Respondenti na základe už získaných skúseností z trhu práce sa mali možnosť vyjadriť aj k úrovni dosiahnutých vedomostí a zručností, ktoré nadobudli počas svojho štúdia na vysokej škole. Nadpolovičná väčšina z nich (tri pätiny) pritom vnímala tieto vedomosti a zručnosti ako orientované príliš teoreticky, pričom viac ako štvrtina z respondentov (28,4 %) označila vedomosti a zručnosti nadobudnuté počas svojho vysokoškolského štúdia ako vyvážené, čo sa týka ich teoretickej a praktickej zložky. Znalosti orientované príliš prakticky označilo vedomosti a zručnosti nadobudnuté vysokoškolským štúdiom iba 1,5 % respondentov a 8,6 % sa ich k uvedenej otázke nevedelo vyjadriť.

Graf 30 – Hodnotenie vedomostí a zručností nadobudnutých na VŠ z hľadiska uplatnenia na trhu práce

Z hľadiska formy štúdia, malo hodnotenie vedomostí a zručností nadobudnutých štúdiom ako príliš teoretických, výraznejšie zastúpenie u absolventov dennej formy štúdia. Absolventi externej formy štúdia sa prikláňali skôr k tvrdeniu, že pomer praktickej a teoretickej zložky bol vyvážený, resp. pomer týchto zložiek nevedeli posúdiť.

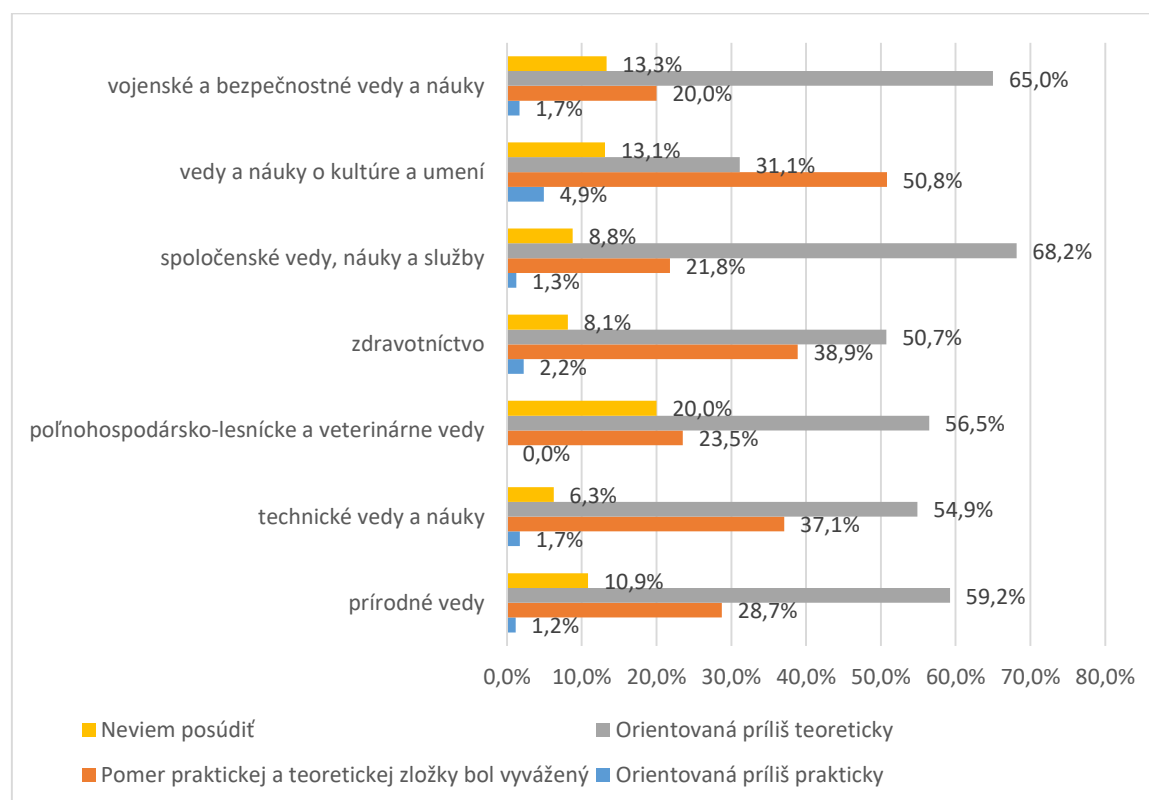
Graf 31 – Hodnotenie vedomostí a zručností nadobudnutých na VŠ z hľadiska uplatnenia na trhu práce podľa formy štúdia

Vedomosti a zručnosti nadobudnuté štúdiom na vysokej škole hodnotili ako orientované príliš teoreticky hlavne absolventi spoločenských vied, náuk a služieb (68,2 %), zatiaľ čo k tomuto stanovisku sa v najnižšej miere prikláňali absolventi vied a náuk o kultúre a umení, ktorí zo všetkých skupín odborov v najvyššej miere považovali tieto nadobudnuté vedomosti a zručnosti za vyvážené z pohľadu praktickej a teoretickej zložky (50,8 %).

Ako vyvážené hodnotili v najnižšej miere tieto vedomosti a zručnosti absolventi vojenských a bezpečnostných vied a náuk (20,0 %; u absolventov spoločenských vied, náuk a služieb to bolo 21,8 %). Posúdiť pomer týchto zložiek pritom nevedelo pritom až 20,0 % absolventov poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied, kde bol pritom nulový podiel respondentov, ktorí by považovali nadobudnuté vedomosti a zručnosti ako orientované príliš prakticky.

Graf 32 – Hodnotenie vedomostí a zručností nadobudnutých na VŠ z hľadiska uplatnenia na trhu práce podľa skupín odborov

5. Priebežné závery prieskumu

1. Výsledky prieskumu potvrdili, že väčšina absolventov slovenských vysokých škôl je už v čase štúdia pracovne aktívnych. V prípade študentov denného štúdia pracovalo 70,5 % študentov a u študentov externej formy to bolo 78,7 %.
2. Absolventi denného štúdia financovali zárobkami plynúcimi z ich vlastnej práce zväčša 10 až 30 % životných a študijných nákladov. U externých študentov boli v 43 % prípadov financované všetky životné a študijné náklady z príjmov z vlastnej práce.
3. Takmer polovica respondentov (48,8 %) počas štúdia pracovala na Slovensku vo vyštudovanom odbore. Najčastejšie vo svojom odbore pracovali absolventi vied a náuk o kultúre a umení (65,3 %), nasledovali absolventi technických vied a náuk (57,7 %) a spoločenských vied, náuk a služieb (47,2 %). Práca počas štúdia v zahraničí nebola medzi respondentmi príliš rozšírená. V študovanom odbore pracovalo 2,1 % opýtaných, v práci, ktorá sa čiastočne prekrývala to bolo 2,8 % a v nesúvisiacej práci so študovaným odborom pracovalo 7,6 % respondentov.
4. Absolventi (41,0 %) venovali počas štúdia najviac času (viac ako 12 mesiacov) práci, ktorá nesúvisela s ich študovaným odborom. Iba 36,5 % respondentov pracovalo počas štúdia dlhodobo (viac ako 12 mesiacov) v odbore. Všeobecne možno povedať, že absolventi preferovali krátkodobé (0 až 2 mesiace) vykonávanie pracovnej aktivity počas štúdia.
5. V 40,9 % prípadov trvalo absolventom vysokých škôl menej ako tri mesiace, kým si našli prvú prácu po ukončení vysokoškolského štúdia. Dlhšie ako rok trvalo hľadanie práce iba 3,1 % absolventom, pričom vôbec nepracovalo 8,1 %. V rámci skupiny absolventov, ktorí ešte nepracovali sú popri evidovaných nezamestnaných zahrnutí aj tí, ktorí pokračovali v ďalšom štúdiu, venovali sa starostlivosti o rodinu, alebo boli mimo ekonomickej aktivity z iných (napr. zdravotných) dôvodov.
6. Z hľadiska skupín študijných oborov si najrychlejšie dokázali nájsť prácu absolventi zdravotníckych odborov: 61,8 % z nich si prácu našlo do troch mesiacov, pričom ďalších 23,6 % ju už malo počas štúdia a po jeho ukončení v nej zotrvali. Najnižší podiel absolventov, ktorí vôbec nepracovali bol v skupine absolventov vied a náuk o kultúre a umení (2,7 %; u absolventov zdravotníckych odborov bol podiel tejto skupiny na úrovni 3,4 %), pričom táto skupina mala celkovo najvýraznejší podiel absolventov, ktorí mali prácu už počas štúdia a po jeho skončení v nej zotrvali (48,0 %). Najvyšší podiel absolventov, ktorí od ukončenia štúdia vôbec nepracovali, bol v skupine absolventov prírodných vied (12,8 %).
7. Najčastejší spôsob nájdenia si prvej práce bolo prostredníctvom komerčnej internetovej pracovnej inzercie (profesia.sk a pod.), 27,1 % respondentov deklarovalo, že si prvú prácu našlo práve takýmto spôsobom. Druhým najčastejším spôsobom získania práce bolo priame oslovenie vyhliadnutého potenciálneho zamestnávateľa (21,8 %) a pätina absolventov slovenských vysokých škôl si prvú prácu našla cez súkromné kontakty (rodina, priatelia, známy). Oslovených zamestnávateľom bolo 10,3 % absolventov a 9,5 % získalo prácu na základe predchádzajúcej pracovnej skúsenosti u daného zamestnávateľa. Iba 1,7 % absolventov, ktorí sa zapojili do prieskumu si našlo prácu prostredníctvom úradu práce, čo bolo iba o 0,2 percentuálne body menej ako podiel tých, ktorí získali prácu cez nekomerčnú pracovnú inzerciu (napr. ISTP.sk, ktorá v princípe spadá pod gesciu ÚPSVaRu), resp. cez služby vysokých škôl. Cez súkromnú personálnu agentúru to bolo 1,4 % absolventov. Rovné dve percentá absolventov deklarovalo, že po skončení vysokoškolského štúdia začali podnikáť.

8. Prevažná väčšina absolventov (52,6 %) zotrvala na jednom pracovisku od ukončenia štúdia. Viac ako rok na prvom pracovnom pôsobisku vydržalo 22,0 % respondentov, šesť až dvanásť mesiacov pracovalo u prvého zamestnávateľa 13,4 % respondentov a po dobe kratšej ako šesť mesiacov odišlo z prvého zamestnania po ukončení vysokoškolského štúdia 11,9 % absolventov zapojených do prieskumu.
9. Absolventi, ktorí ukončili vysokoškolské štúdium v roku 2018 zotrvali na prvom pracovnom pôsobisku v 64,0 % prípadoch. U absolventov z roku 2014 bol podiel tých, ktorí nezmenili zamestnávateľa na úrovni 42,7 %, pričom 32,9 % z absolventov z roku 2014 zotrvali u prvého zamestnávateľa viac ako jeden rok.
10. Nadpolovičná väčšina absolventov (52,9 %) deklarovala, že pre vykonávanie ich prvej práce bol vhodný nimi vyštudovaný študijný odbor. Štvrtina absolventov sa priklonila k možnosti, že ideálnym pre výkon ich práce by bol príbuzný odbor a takmer trinásť percent sa stotožnilo s možnosťou, že pre výkon ich prvého zamestnania nebol potrebný vyštudovaný žiaden konkrétny odbor. 7,7 % respondentov sa pritom priklonilo k možnosti, že pre výkon ich prvej práce bol potrebný vyštudovaný úplne iný študijný odbor.
11. V čase realizácie prieskumu (december 2019 až február 2020) nepracovalo 4,9% respondentov, pričom evidovaných na úrade práce bolo reálne iba 0,5 % respondentov. V období terénneho zberu údajov bola síce absolventská nezamestnanosť na historických minimách, avšak v tomto prípade môžeme konštatovať určitú podprezentovanosť nezamestnaných, ktorej príčinu môžeme okrem iného hľadať aj v nižšej ochote tejto skupiny respondentov participovať na danom type prieskumov.⁸ Okrem toho 5,2 % z celového počtu respondentov deklarovalo, že v čase zberu údajov boli na materskej dovolenke a 6,1 % sa ďalej venovalo štúdiu.
12. Viac ako polovica (51,0 %) z pracujúcich absolventov slovenských vysokých škôl je zamestnaná v súkromnom sektore. Približne tretina je na pracovných pozíciách vo verejnom, resp. štátnom sektore, 7,1 % deklarovalo, že súkromne podniká a 8,7 % respondentov uviedlo, že vykonáva inú prácu.
13. Absolventi externej formy štúdia pracovali prevažne vo verejnom, resp. štátnom sektore (47,8 %), zatiaľ čo prevažná väčšina (53,4 %) absolventov dennej formy štúdia bola zamestnaná v súkromnom sektore.
14. Z hľadiska absolvovaných študijných odborov, mali z pochopiteľných dôvodov najvyššie zastúpenie v rámci pozícií vo verejnom, resp. štátnom sektore absolventi zdravotníckych odborov (51,1 %), naopak najnižšie absolventi technických vied a náuk (15,7 %), ktorí mali zároveň najvyššie zastúpenie v rámci súkromného sektora (64,1 %). Najnižší podiel zamestnanosti v súkromnom sektore mali absolventi vied a náuk o kultúre a umení (24,2 %).
15. Absolventi verejných vysokých škôl sa v prevažnej väčšine zamestnávali v súkromnom sektore (52,7 %), zatiaľ čo absolventi súkromných vysokých škôl pripravovali absolventov vo veľkej miere pre verejný, resp. štátny sektor (48,8 %), rovnako ako štátne vysoké školy (53,4 %).
16. Viac ako štvrtina (27,8 %) absolventov externého štúdia zastávala v zamestnaní riadiacu funkciu, zatiaľ čo u denných to bolo iba 15,6 % absolventov, čo do značnej miery súvisí najmä s vekom a pracovnými skúsenosťami, ktoré môžeme vo väčšej miere predpokladať u externých absolventov, ktorí vo väčšine prípadov realizovali svoje vysokoškolské štúdium v súbehu so zamestnaním.

⁸/ V decembri 2019 bola celková miera evidovanej nezamestnanosti v SR 4,92 %, pričom môžeme vychádzať z predpokladu, že v prípade vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva dosahovala nižšie hodnoty. Pre ilustráciu, v prípade čerstvých absolventov, teda absolventov, ktorí ukončili VŠ štúdium v rokoch 2018 a 2019 bola absolventská miera evidovanej nezamestnanosti za I. a II. stupeň VŠ štúdia k decembru 2019 na úrovni 2,42 %.

17. Necelých šesť percent (5,7 %) absolventov denného štúdia v čase zberu údajov samostatne podnikalo, pričom u absolventov externého štúdia bol podiel samostatne podnikajúcich na úrovni 4,8 %.
18. Absolventi z roku 2014 zastávali riadiacu funkciu v zamestnaní vo viac ako päťtine prípadov (21,8 %), zatiaľ čo u absolventov z roku 2018 bolo na riadiacej pozícii iba necelých trinásť percent (12,8 %).
19. Z hľadiska odvetvovej štruktúry boli absolventi externého štúdia najčastejšie zamestnaní v rámci verejnej správy, obrany, povinného sociálneho zabezpečenia, vzdelávania zdravotníctva a sociálnej pomoci (47,7 %). Absolventi denného štúdia boli najčastejšie zamestnaní v rovnakom odvetví (28,6 %), pričom výraznejšie zastúpenie mali v rámci odvetvia zameraného na informácie a komunikácie (13,2 %; externí iba 5,2 %) a odvetvia zameraného na odborné vedecké a technické činnosti, resp. administratívne a podporné činnosti (11,5 % externí iba 5,9 %).
20. Až 37,4 % respondentov zapojených do prieskumu malo svoje súčasné pracovisko na území Bratislavského kraja, pričom iba 3,4 % absolventov, ktorí mali trvalé bydlisko v Bratislavskom kraji migrovalo za prácou do iného kraja (najčastejšie Trnavského – 2,2 %). Najvyšší podiel migrujúcich absolventov za prácou mal miesto trvalého pobytu v Trnavskom kraji (50,3 %), pričom 44,0 % z nich migrovalo za prácou do kraja Bratislavského. Druhým krajom s najvyšším podielom absolventov migrujúcich za prácou bol kraj Prešovský, pričom 20,9 % absolventov s trvalým pobytom v Prešovskom kraji migrovalo za prácou do Bratislavského kraja a 15,6 do Košického kraja.
21. V prípade absolventov externého štúdia až 54,9 % z nich deklarovalo, že pre výkon aktuálneho zamestnania je najvhodnejší odbor, ktorý vyštudovali. U absolventov denného štúdia to bolo 52,9 %. Rovných desať percent absolventov externého štúdia sa priklonilo k možnosti, že pre výkon aktuálneho zamestnania by bol vhodný úplne iný odbor (v prípade absolventov denného štúdia to bolo 8,0 %) a možnosť, že pre aktuálnu prácu nie je potrebný žiaden konkrétny odbor uviedlo desať percent absolventov externého štúdia a 9,2 % absolventov denného štúdia.
22. Absolventi prvého stupňa pracovali zväčša (50,8 %) na pozíciách, ktoré vyžadovali druhý stupeň vysokoškolského štúdia, resp. na pozíciách, kde bol dostatočný prvý stupeň (27,0 %).
23. Absolventi druhého stupňa vysokoškolského štúdia pracovali vo viac ako troch štvrtinách prípadov (76,1 %) na pozíciách, kde bol vyžadovaný druhý stupeň, takže ich dosiahnuté vzdelanie bolo zväčša na úrovni požadovaného.
24. Absolventi III. stupňa vysokoškolského štúdia pracovali v 52,5 % prípadoch na pozíciách, ktoré vyžadovali nimi dosiahnuté vzdelanie a v 42,4 % prípadoch na pozíciách, kde bolo dostatočné aj vzdelanie na úrovni II. stupňa vysokoškolského štúdia.
25. Rovnako ako v prípade prvej práce, aj v prípade aktuálnej práce dominovali medzi spôsobmi jej nájdania komerčná internetová pracovná inzercia (25,1 %), priame kontaktovanie zamestnávateľa (21,2 %), získanie práce prostredníctvom kontaktov v podobe rodiny, priateľov a známych (19,9 %).
26. Väčšina respondentov bola spokojná s aktuálnou prácou (úplne spokojný 43,1 % a skôr spokojný 36,3 %), pričom úplnú nespokojnosť deklarovali iba dve percentá respondentov.
27. Medzi najčastejšie uvádzanými ťažkosťami, s ktorými sa absolventi stretli pri hľadaní práce bolo nízke finančné ohodnotenie (36,8 %), nedostatok voľných pracovných miest v blízkosti bydliska (29,4 %) a nedostatok voľných pracovných miest v odbore (28,5 %). Približne štvrtina absolventov deklarovala, že pri hľadaní práce nenarazili na žiadne ťažkosti.

28. Zhruba dve tretiny absolventov sa nestretli pri hľadaní práce so žiadnou formou diskriminácie. V prípade tých, ktorí mali s diskrimináciou skúsenosť, to bola vo viac ako polovici prípadov diskriminácia kvôli nedostatku pracovných skúseností. Diskriminovaní na základe veku sa cítilo byť pri hľadaní práce 14,9 % respondentov a kvôli pohlaviu 12,7 %.
29. Približne tridsať percent absolventov malo hrubý mesačný príjem na úrovni 700 až 1 100 EUR. Štvrtina z absolventov deklarovala príjem na úrovni 1 100 až 1 500 EUR a 16,5 % respondentov uviedlo príjem v rozmedzí 1 500 až 2 000 EUR. Príjem nižší ako 520 EUR uviedlo 7,2 % respondentov.
30. Priemerná hrubá mesačná mzda vysokoškolských absolventov zapojených do prieskumu bola na úrovni 1 468 Eur a mediánová mzda bola 1 135 Eur.
31. Obavy zo straty zamestnania v období december 2019 až február 2020 pociťovalo 9,0 % respondentov. Žiadne obavy nemalo 37,6 % a k možnosti skôr nie sa priklonilo až 44,8 % respondentov.
32. 12,1 % opýtaných si hľadalo nové pracovné uplatnenie, zatiaľ čo 31,2 % respondentov si ho aktívne nehľadalo, ale uvažovali o zmene.
33. Práca v zahraničí neprichádzala do úvahy pre 73,4 % respondentov, zatiaľ čo 23,1 % ju považovalo za jednu z možností a 3,4 % za výhradnú možnosť práce. Najčastejším dôvodom pre uvažovanie nad prácou v zahraničí bola finančná atraktívnosť (80,0 %). Neschopnosť nájsť si prácu na Slovensku uviedlo medzi dôvodmi iba 10,5 % respondentov uvažujúcich nad prácou v zahraničí. Medzi frekvencovanými možnosťami boli ešte lepšie podmienky pre odborný rast (64,0 %) a zdokonalenie sa v cudzom jazyku (66,8 %).
34. Dostatok informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej vysokých škôl deklarovalo 42,7 % absolventov denného a 60,9 % externého štúdia. Najvyššiu mieru informovanosti prejavili absolventi zdravotníckych odborov (61,9 %), naopak najnižšiu absolventi poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied (33,3 %).
35. Najčastejšou aktivitou ďalšieho vzdelávania, ktorú respondenti uvádzali bolo samoštúdium (52,59 %), školenie/pracovný kurz (43,08 %) a jazykový kurz (23,51 %). Okrem toho 19,05 % absolventov slovenských vysokých škôl uviedlo, že sa ďalej vôbec nevzdeláva.
36. Najčastejšie deklarovaným ovládaným cudzím jazykom bol medzi absolventami slovenských vysokých škôl anglický jazyk, ktorý na nejakej úrovni ovládalo až 96,7 % respondentov. Úroveň ovládania angličtiny bola zväčša na úrovni B2 (34,5 %), resp. B1 (23,9 %). Druhým najčastejšie uvádzaným jazykom bol jazyk nemecký, ktorý uviedlo 67,1 % respondentov, pričom až 23,3 % z nich ho ovládalo iba na úrovni A1 (na úrovni A2 to bolo 10,9 % a B2 iba 7,7 %).
37. Až 61,5 % absolventov hodnotilo vedomosti a zručnosti nadobudnuté štúdiom na vysokej škole ako orientované príliš teoreticky, pričom z hľadiska formy absolvovaného štúdia hodnotili nadobudnuté zručnosti a vedomosti ako príliš teoretické vo vyššej miere absolventi denného štúdia (63,1 %) v porovnaní s absolventami externého štúdia (53,3 %).

Zdroje údajov

Databáza údajov získaných v rámci prieskumu uplatniteľnosti absolventov vysokých škôl na trhu práce

Databáza rezortnej štatistiky vysokoškolských študentov/absolventov (CVTISR)

Databáza absolventskej nezamestnanosti (ÚPSVaR)

Prílohy

Tabuľka P 1 – Výberové súbor

Označenia riadkov	I	II	III	spolu
denní 2014	8 324	7 657	494	16 475
externí 2014	3 503	3 874	304	7 681
denní 2018	6 203	6 316	330	12 848
externí 2018	1 562	1 160	190	2 912
spolu	19 593	19 007	1 318	39 917

Tabuľka P 2 – Odvetvie pracovnej aktivity podľa SK NACE

Odvetvie	%
POĽNOHOSPODÁRSTVO LESNÍCTVO A RYBOLOV	2,5
ŤAŽBA A DOBÝVANIE	0,2
PRIEMYSELNÁ VÝROBA	12,5
DODÁVKA ELEKTRINY PLYNU PARY A STUDENÉHO VZDUCHU	1,0
DODÁVKA VODY ČISTENIE A ODVOD ODPADOVÝCH VÔD ODPADY A SLUŽBY ODSTRANOVANIA ODPADOV	0,5
STAVEBNÍCTVO	5,8
VEĽKOOBCHOD A MALOOBCHOD OPRAVA MOTOROVÝCH VOZIDIEL A MOTOCYKLOV	2,1
DOPRAVA A SKLADOVANIE	2,9
UBYTOVACIE A STRAVOVACIE SLUŽBY	1,7
INFORMÁCIE A KOMUNIKÁCIA	11,8
FINANČNÉ A POISŤOVACIE ČINNOSTI	8,0
ČINNOSTI V OBLASTI NEHNUTEĽNOSTÍ	0,5
ODBORNÉ VEDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI	6,6
ADMINISTRATÍVNE A PODPORNÉ SLUŽBY	4,0
VEREJNÁ SPRÁVA A OBRANA POVINNÉ SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE	6,2
VZDELÁVANIE	14,4
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA POMOC	11,4
UMENIE ZÁBAVA A REKREÁCIA	2,2
OSTATNÉ ČINNOSTI	5,6
ČINNOSTI DOMÁCNOSTÍ AKO ZAMESTNÁVATEĽOV NEDIFERENCOVANÉ ČINNOSTI V DOMÁCNOSTIACH PRODUKUJÚCE TOVARY A SLUŽBY NA VLASTNÉ POUŽITIE	0,1
ČINNOSTI EXTRATERITORIÁLNYCH ORGANIZÁCIÍ A ZDRUŽENÍ	0,2
Spolu	100,0

Názov: **Uplatnenie absolventov vysokých škôl na trhu práce**
Priebežná správa zo sociologického prieskumu

Vypracovali: Mgr. Tomáš Filčák
Mgr. František Blanár

Oddelenie VŠ
Odbor metodiky a tvorby informácií školstva
CVTI SR
www.cvtisr.sk

Rok vydania 2020

Interná publikácia - Publikácia neprešla jazykovou úpravou